

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1923.

Andra kammaren.

Nr 41.

Lördagen den 26 maj, f. m.

Kl. 11 f. m.

På grund av förfall för sekreteraren tjänstgjorde enligt herr talmannens förordnande undertecknad vid protokollet.

§ 1.

Justerades protokollet för den 19 innevarande maj.

§ 2.

Föredrogos, men bordlades åter konstitutionsutskottets utlåtanden nr 23 och 24 samt statsutskottets utlåtanden nr 121 och 122.

§ 3.

Vidare föredrogos vart för sig och lades till handlingarna:

statsutskottets memorial nr 123, i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse med återkallande av en i statsverkspropositionen under tredje huvudtiteln gjord framställning om anslag till svensk hjälpverksamhet i Ryssland; samt

sammansatta stats- och första lagutskottets memorial:

nr 11, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande (nr 1) i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 kap. 3 § rättegångsbalken m. m.; och

nr 12, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande (nr 2) i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för beredande av lokaler åt en hovrätt över Norrland ävensom i ämnet väckta motioner.

§ 4.

Sammansatta bevillnings- och första lagutskottets utlåtanden nr 5 och 6, som nu föredrogos, blevo ånyo bordlagda.

Andra kammarens protokoll 1923. Nr 41.

§ 5.

Vid härpå skedd föredragning av sammansatta bevillnings- och första lagutskottets memorial, nr 7, angående ersättning åt utskottets sekreterare och vaktbetjäning biföll kammaren utskottets däri gjorda hemställan.

§ 6.

Härefter föredrogos, men blevo åter lagda på bordet bankoutskottets utlåtanden och memorial nr 53—57, 60—63 och 65—68, första lagutskottets utlåtanden nr 21 och 22 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 23—27.

§ 7.

Ang. skogsvårdslag m. m.

Till avgörande företogs särskilda utskottets utlåtande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 104 med förslag till skogsvårdslag och nr 157 med förslag till lag angående vård av kommunskogar, sockenallmänningskogor samt vissa stiftelsers, föreningars och sällskaps kogor jämte i dessa ämnen väckta motioner.

Genom två den 10 mars 1923 dagtecknade propositioner, nr 104 och 157, hade Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionerna bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionerna fogade förslag till

- 1) skogsvårdslag; och
- 2) lag angående vård av kommunskogar, sockenallmänningskogor samt vissa stiftelsers, föreningars och sällskaps kogor.

I samband med dessa propositioner, som hänvisats till särskilda utskottet för förberedande handläggning, hade utskottet till behandling förehåft följande med anledning av propositionerna väckta motioner, nämligen

inom första kammaren:

nr 182, av greve *Lagerbjelke*;

nr 188, av herr *Lindhagen*;

nr 189, av herr *Bodin*;

nr 190, av herr *Rogberg*;

nr 192, av herrar *Tjällgren* och *K. Oscar Ericson*;

nr 194, av herrar *S. Erik Anderson* och *Karl J. A. Gustafsson*;

och

nr 195, av herrar *Ingeström* och *Karl J. A. Gustafsson*; samt

inom andra kammaren:

nr 250, av herr *Brännström*;

nr 251, av herr *Johanson* i Huskvarna *m. fl.*;

nr 266, av herr *Olsson* i Broberg;

nr 267, av herr *Sjöblom*;

nr 268, av herr *Hedlund* i Häste;

nr 270, av herr *Andersson* i Grimbo; och

nr 272, av herr *Pettersson* i Hällbacken *m. fl.*

Utskottet hemställde,

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

A) att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag till lag angående vård av kommunsskogar, sockenallmänningsskogar samt vissa stiftelsers, föreningars och sällskaps skogar;

B) att riksdagen, med förklarande, att Kungl. Maj:ts förslag till skogsvårdslag ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga i punkten intaget förslag till skogsvårdslag;

C) att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla

1) dels om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag till de ändringar i lagen den 13 juni 1908 (nr 44 s. 1) angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län, som kunde finnas erforderliga i anledning av vissa från skogsvårdsstyrelsen inom sagda län framställda erinringar;

2) dels ock om skyndsamt utredning, om och i vad mån den nu föreslagna skogsvårdslagen med av densamma betingade ändrade administrativa och ekonomiska förhållanden skulle kunna antagas att gälla även för Västerbottens och Norrbottens kustland, samt framläggande för riksdagen av det förslag, som av samma utredning kunde föranledas; samt

D) att de i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag väckta motionerna, i den mån de icke kunde anses besvarade genom vad utskottet i punkterna A)—C) hemställt, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Vid utlåtandet voro fogade

dels en vid punkten A) av herrar *Linder*, *Ingeström*, *Johansson* i Uppmälby och *Norling* avgiven reservation, däri yrkats, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förnyad utredning i syfte att införa rationell skogshushållning å ifrågakomna skogar, vidkommande bolagsskogar och enskildas skogar, där dessa vore av större omfattning;

dels ock åtskilliga vid punkten B) avgivna reservationer angående särskilda paragrafer i det i nämnda punkt intagna lagförslaget.

Sedan herr talmannen anmält ärendet till handläggning, be-
gärdes ordet av

Herr **Lindman**, som yttrade: Herr talman! Beträffande före-
dragningen av detta ärende ber jag att få föreslå,

att detsamma avgöres punktvis,

att under punkten A) diskussionen må röra sig om betänkandet i sin helhet och alltså avse båda de kungl. propositioner, om skogsvårdslag och om lag angående skydd för kommunsskogar m. fl., som i betänkandet behandlas,

att vid behandlingen av punkten B), som handlar om skogs-

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

vårdslagen, lagen föredrages paragrafvis och därefter utskottets hemställan,

att paragraferna icke må behöva uppläsas, samt att yrkanden, som eventuellt framställas, må göras vid varje särskild § av lagen.

Denna hemställan bifölles.

Punkten A).

Efter föredragning av utskottets i punkten gjorda hemställan anförde:

Herr Lindman: Herr talman! I detta särskilda utskotts betänkande finna herrarna, att man har sammanfört behandlingen av tvenne kungl. propositioner, nämligen dels den kungl. propositionen om skogsvårdslag, dels den proposition, som handlar om kommunskogar m. fl. Jag har nu tänkt att, utan att på något sätt göra det vidlyftigt, dock ge en framställning för kammaren av de viktigare förändringar, som utskottet ansett sig böra föreslå riksdagen att vidtaga i dessa båda kungl. förslag.

Vad först beträffar lagen om kommunskogar, som finnes behandlad under den första punkten i utskottets betänkande, hade Kungl. Maj:ts förslagit, att vissa skogar, nämligen kommunskogar, allmänningsskogar, fideikommiss- och vissa stiftelsers skogar samt skogsvårdssällskaps skogar, skulle ställas under en strängare lagstiftning, och att det skulle uppgöras hushållsplaner för dessa skogar. När utskottet behandlade detta lagförslag, kom emellertid utskottet till den uppfattningen, att fideikommiss och allmänna stiftelsers skogar icke lämpligen borde behandlas annorlunda än andra större skogar, utan att även dessa borde falla under den allmänna skogsvårdslagen, och att allmänningsskogar äro av så liten omfattning och betydelse — i själva verket finns det ett ganska ringa antal sådana skogar — att det icke fanns någon anledning att för dem ha en särskild lagstiftning. Då slutligen skogsvårdssällskaps skogar enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle kunna erhålla dispens i fråga om skötseln av sina skogar på grund av en senare § i kommunskogslagen, skulle det endast återstå kommunskogarna, av vilka dock en stor del skulle kunna erhålla samma dispensmöjlighet som skogsvårdssällskapens skogar, därför att de hörde under dessa. Utskottet har därför ansett, att man helt enkelt skulle kunna låta bli att taga lagförslaget om kommunskogar och har sålunda föreslagit, att denna lag skall av riksdagen avslås, och att de skogar, som avsågos skola falla under densamma, i stället skola höra under den allmänna skogsvårdslagen, som kommer till avgörande under punkten B) i utskottets betänkande.

Den första förändring, som utskottet har föreslagit beträffande den allmänna skogsvårdslagen, gäller Gottland. Gottland skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag höra under det kapitel i den allmänna skogsvårdslagen, som handlar om svårföryngrade skogar. Utskottet har emellertid av vissa skäl ansett, att Gottland skulle undantagas

från den allmänna skogsvårdslagen, nämligen dels därför att Gottland så sent som år 1908 erhållit en särskild lag, som att börja med väckte ett visst motstånd och en viss opposition från skogsägare och befolkning, då den först infördes, men som de undan för undan ha vant sig vid och nu torde vara ganska tillfredsställda med, och utskottet har av denna anledning ansett, att det icke vore lämpligt att så snart efteråt vidtaga en förändring; dels även därför att såväl den gottländska skogsvårdsstyrelsen som hushållningssällskapet och över huvud taget alla myndigheter, som ha yttrat sig i saken, utom Konungens befallningshavande och, som jag tror, även reservanten i skogslagstiftningskommittén ha hemställt om att den förutvarande lagen fortfarande skulle få gälla för Gottland. Då därtill kommer, att Gottland är en ö, som ligger alldeles för sig själv och har en egen skogsvårdsstyrelse, har utskottet ansett, att det icke borde kunna möta något hinder att låta den nuvarande lagen stå kvar, och detta så mycket hellre som förhållandena på Gottland äro ganska olika emot på fastlandet och för övrigt ganska säregna. Utskottet har alltså föreslagit, att Gottland skulle undantagas. Då emellertid skogsvårdsstyrelsen på Gottland begärt vissa förändringar av den gottländska skogslagen, förändringar, som likväl icke blivit behandlade av vederbörande myndigheter eller av kommittén, är det angeläget, att dessa ändringsförslag bli föremål för granskning, och utskottet har därför under punkten C) hemställt om att en skrivelse till Konungen måtte avlåtas med begäran om utredning om dessa ändringars behövlighet och om eventuellt förslag om deras införande.

Ang. skogsvårdslag m. m.
(Forts.)

I § 3 av skogsvårdslagen avhandlas frågan om avverkning av yngre skog. Herrarna ha sett, att vid denna paragraf avgivits en reservation om att man i stället måtte använda uttrycket ungskog. Jag skall icke nu inlåta mig på den saken — det torde bli tillfälle därtill senare — utan jag vill blott påpeka, att den definition på vad som skall menas med yngre skog, som Kungl. Maj:t hade föreslagit i propositionen, har strukits av utskottet i samband med att utskottet borttagit de ansvarsbestämmelser, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle gälla för den, som avverkar emot lagens bestämmelse i § 3. Över huvud taget har utskottet tagit bort alla sådana ansvarsbestämmelser i fråga om avverkning, som skett emot lagen, men naturligtvis har utskottet bibehållit ansvarsbestämmelserna, så snart det gällt överträdande av ett avverkningsförbud eller sådana fall, där tillstånd skulle erfordras för avverkning, men avverkning skett utan att man begärt sådant tillstånd. Att definitionen är borttagen beror till all väsentlig del därpå, att det är ytterligt svårt att ge en riktig definition. I den kungl. propositionen hade en definition föreslagits, som bygger på biologiska grunder, nämligen på fröbarheten, som kammarrens ledamöter finna vid studium av utskottets förslag och propositionen. En definition, som bygger på biologiska grunder, finnes icke och har åtminstone ännu ingen uppfunnit någon sådan, som kan anses tillfredsställande. Utskottet har för sin del ansett, att det är farligare att ha en definition, som kanske icke är riktig, än att

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

icke ha någon definition alls. Utskottet har därför som sagt strukit både definitionen och ansvarsbestämmelserna.

I samband med bestämmelsen om avverkning av yngre skog kommer i nästpåföljande paragraf frågan om avverkning till husbehov i sådan yngre skog. Kungl. Maj:t har föreslagit, att avverkning till husbehov inom sådan yngre skog endast finge ske, om annan lämplig skog icke finnes, och även vid sådant förhållande skulle det endast få äga rum i särskilda fall och med skogsvårdsstyrelsens tillstånd. Utskottet har tagit bort denna bestämmelse och säger, att skogsägaren får själv bedöma den saken och sålunda avverka för husbehov även i yngre skog, men han är naturligen då utsatt för risken att ett ingripande kommer att ske av skogsvårdsstyrelsen, om han företar avverkning på ett olämpligt sätt.

Nästa punkt av vikt gäller frågan om hur man skall behandla avverkningsförbud. I den kungl. propositionen föreslås den bestämmelsen, att om avverkning sker i strid mot bestämmelserna i kap. 2. det kapitel, som handlar om avverkning, eller om det sker i strid mot lämnade föreskrifter, äger skogsvårdsstyrelsen rätt att utfärda avverkningsförbud, men skogsvårdsstyrelsen skall i så fall, om den vill, att förbudet skall bliva bestående, inom 30 dagar stämma till domstol. Utskottet föreslår nu, att denna s. k. domstolsväg icke må användas utan att man i stället skall följa den administrativa vägen, som för övrigt redan nu tillämpas, och att sålunda, om skogsvårdsstyrelsen i ett fall som detta utfärdar avverkningsförbud, är detta förbud gällande utan vidare och utan varje hinder av besvär, och på grund av § 31 i lagen blir det skogsägarens sak att överklaga förbudet vid domstol.

Det torde emellertid kanske vara skäl i att något närmare belysa, varför utskottet ansett, att domstolsvägen icke bör följas. Det egentliga skälet för att man skulle gå domstolsvägen är naturligtvis, att det skulle medföra en större grad av rättsäkerhet, men å andra sidan anser utskottet, att det på detta sätt blir långsammare och mera omständligt och att man i fall sådana som dessa bör söka få en så snabb procedur som möjligt. Därtill kommer, att det blir billigare att gå den administrativa vägen, och att man tror, att domstolsvägen skulle föranleda ett större antal fullföljande av mål. Utskottet hyser därjämte den uppfattningen, att den administrativa vägen bör vara lika tillförlitlig och lika pålitlig samt ge samma sakliga prövning som domstolsvägen. Slutligen kommer härtill det odiösa för folkuppfattningen i att en person i ett fall som detta blir åtalad och ställd som svarandepart inför domstol.

Så till sist endast ännu en av de viktigare punkterna, den, som rör den tysta förmånsrätten. Då skogsvårdslagen ålägger skogsvårdsstyrelsen att i sista hand föranstalta om att reproduktion av marken kommer till stånd, skall styrelsen också ha säkerhet för att den får de kostnader ersatta, som den har för de åtgärder, som styrelsen på denna grund vidtager. Nu hade Kungl. Maj:t föreslagit, att fastigheten själv skulle svara för dessa kostnader därigenom, att pant erhöles i själva fastigheten. Av flera skäl, som jag får tillfälle att

senare under dagens lopp återkomma till, har emellertid utskottet ansett, att denna tysta förmånsrätt icke bör finnas, och har därför föreslagit den till strykning, detta för övrigt i full överensstämmelse med lagrådet, som uttalat ganska allvarliga erinringar emot den tysta förmånsrätten.

Jag vill sist endast påpeka en del små förändringar. Kammarrens ledamöter skola finna, att utskottet beträffande länsjägmästarernas kompetens infört vissa lättnader gentemot Kungl. Maj:ts förslag. Beträffande skogsbrand har utskottet vidare infört en bestämmelse, varigenom skogsvårdsstyrelsen skulle vid tillfällen, då en skogsägare skulle bli tvungen att vidtaga alltför kostsamma reproduktionsåtgärder efter en brand, kunna ge honom dispens eller skälig begränsning vid utförandet av detta reproduktionsarbete. Åtalsrätten har utskottet föreslagit skola tillkomma allmän åklagare och skogsvårdsstyrelsen, men icke skogsvårdsstyrelsens tjänstemän. Slutligen föreslår utskottet, att böter helt och hållet skola tillfalla skogsvårdskassan.

Herr talman, härmed har jag genomgått dessa olika förändringar, som möjligen torde vara av något värde för kammarrens ledamöter att ha genomgångna strax innan vi börja debatten. Men då jag nu har ordet, må det tillåtas mig att samtidigt för att icke besvära omigen i samma sak tala om en reservation, som jag jämte åtskilliga andra ledamöter av utskottet avgivit vid 2 §, och som rör frågan om skogsvårdssällskapens skogar. Dessa skulle, såsom jag nyss nämnde, höra under den föreslagna kommunskogslagen, men Kungl. Maj:t hade därjämte föreslagit, att dispens skulle av Konungen kunna medgivas för dessa skogar från bestämmelserna i kommunskogslagen. Det har anförts till förmån för dessa dispensmedgivanden, att skogsvårdssällskapet utfört en mycket nyttig verksamhet, och att det gjorts stora uppoffringar icke blott av arbete utan även pengar för att få till stånd detta skogsvårdssällskap. För att få dispens skulle sådant sällskap ha reglemente, fastställt av Konungen, och sålunda borde all trygghet finnas för att de skola sköta sig lika bra, om de fingo sköta sig på egen hand, som om de voro ställda under lagens bestämmelser. Det är ett nydaningsarbete, som blivit utfört av skogsvårdssällskapet av intresse för saken, och man kan säga, att det varit ett storartat och välsignelsebringande arbete, som utträttats. Man bör därför icke stäcka handlingsfriheten.

Departementschefen har i sitt förslag föreslagit att, såsom jag nyss nämnde, de skulle kunna få dispens härifrån. Han säger t. ex., att det står klart för honom, att denna såväl för landet i dess helhet som för vederbörande orter gäneliga verksamhet icke finge läggas under sådana lagens former och stadganden, att det densamma uppehållande intresset varder förkvävt. Han vill lämna ett större utrymme åt bestämmanderätten och föreslog därför, som sagt, detta. Han vill heller icke lägga dem under den allmänna skogsvårdslagen, och han känner sig övertygad om att, om de icke komme under några sådana bestämmelser, skulle de komma att sköta sig väl i alla fall, och särskilt vore detta viktigt därför, att de sammanförde större

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

skogskomplex, och vid styrelsen och förvaltningen av dessa större skogskomplex vore det angeläget att icke ha de stränga skogsvårdsregler, som skulle åläggas dem genom lagen. Han förmenar, att dessa skogar skötas lika bra som om de skulle ställas under skogsvårdsstyrelse och dess förvaltning och att komplikationer skulle kunna inträffa i skogsvårdsstyrelserna vid tillämpningen av lagen på dessa skogar.

De reservanter, som jämte mig nu begära, att undantag skall göras i detta fall, ha funnit den motivering, som Kungl. Maj:t presterat, fullt övertygande. Vi vilja, att dessa skogar skulle undantagas från lagens bestämmelser men jag ber att få påpeka för kammarens ledamöter, att om så sker, får man därför icke frihet att göra med dem, huru man vill. Ty det skall för dem finnas ett av Konungen fastställt reglemente och därjämte skola de stå under kungl. domänstyrelsens tillsyn. Detta innebär alltså kontrollåtgärder från statens sida, som böra vara fullt effektiva, så att de av Konungen fastställda reglementena varda efterföljda. Dessa skogar tillhöra ofta kommuner, som äro sammanförda under skogsvårdssällskapets ledning, och de uppgöra själva planer, som äro byggda på ekonomiska beräkningar och grundade på hushållning med skogarna, som är för den allmänna skogsvårdslagen, såsom herrarna känna, främmande. Jag kommer därför att vid behandlingen av 2 § skogsvårdslagen framställa ett yrkande, att den dispens, som Kungl. Maj:t beslutar för dessa skogar, i kommunskogslagen, måtte få komma dem till del, och jag kommer att hemställa, att kammarens ledamöter ville vara så vänliga och understödja detta yrkande.

Herr **Johansson** i Kälkebo: Herr talman! Den, som har läst igenom detta utskottsbetänkande — och detta tänker jag, att kammarens flesta ledamöter gjort — torde finna, att det icke funnits någon så stor meningsskiljaktighet om att det föreliggande förslaget borde komma att lagfästas, då det icke avgivits någon reservation för rent avslag. Däremot ha reservationer avgivits på vissa särskilda punkter, och även jag har tillåtit mig att avge en reservation. Jag skall gärna medge, att den reservationen handlar om en mycket viktig del av hela denna skogsvårdslagsfråga. Det kan nämligen icke hjälpas, att med den motivering, som hela frågan fått, nämligen om skillnaden mellan de två uttrycken »yngre skog» och »ungskog» har denna skillnad kommit att få en vida större betydelse än den egentligen torde ha i det vanliga och dagliga språket. Det är naturligtvis den strid, som förekommit om dessa båda uttryck, som gjort, att de kommit att få en sådan olika betydelse, en olikhet, vilken som sagt icke borde kommit fram på grund av deras tämligen likartade betydelse i dagligt språkbruk. Den största betydelse torde emellertid ligga i att det är en ändring ifrån det nuvarande stadgandet, nämligen det stadgande, som återfinnes i den provisoriska skogslagen, där uttrycket »ungskog» användes, men vilket nu har ändrats till yngre skog, och det måste genast träda fram att det ligger någon mening i denna ändring. Det är kanske detta, som är det allra betydelsefullaste och

innefattar det största ändringsmomentet, när man skall komma till tillämpningen.

För min del har jag såsom sagt icke kunnat finna det vara rådligt att nu ge sig in på en sådan ändring, just därför att detta begrepp ungskog har fått en viss stabilitet genom den tillämpning, som det fått i den provisoriska skogslagen. Denna skillnad har också givit sig uttryck på flera sätt i den förberedande diskussion, som gällt denna fråga. Skogsvårdsmännen ha heller icke varit överens, om det var lämpligt att göra denna ändring. Att Kungl. Maj:t också ansett, att denna ändring vore av rätt stor betydelse, måste man finna av att man i Kungl. Maj:ts proposition försökt sig på att avge en definition på vad som skulle komma att ligga i uttrycket »yngre skog». Utskottet har dock icke ansett, att denna definition varit av den omfattning och sade tillräckligt mycket för att det skulle vara försvarligt att behålla detta Kungl. Maj:ts förslag i den blivande lagen. Kammaren finner därför också, att utskottet i 3 § strukit bort den definition, såsom den finns i Kungl. Maj:ts proposition. I den reservation, som jag jämte herr Nilsson i Gränebo i första kammaren avgivit, ha vi tillåtit oss att motivera vår avvikande mening i utskottet på ungefär följande sätt: »Utskottet finner de skäl, som förebragts för att i lagen införa bestämningen *yngre skog* i stället för det i den provisoriska skogslagen använda uttrycket *ungskog*, icke tillräckligt bärande, helst som en tillfredsställande definition av vad som inbegripes i begreppet yngre skog är synnerligen svår att åstadkomma. Utskottet har icke funnit den i propositionen givna definitionen vara sådan, att den bör införas i lagtexten.» Och utskottet säger också beträffande den saken, att det icke funnit det rådligt att behålla denna definition. Det säger visserligen, att denna definition är bättre än vad som tidigare kunnat åstadkommas, men den ger ändå icke en sådan klarhet, som måste vara nödvändigt för den, som skall rätta sig efter lagen, att få ur densamma.

Om man nu ändrar detta uttryck »yngre skog» i 3 § följer också att man måste ändra uttrycket i ett par tre andra paragrafer, och detta har sin allra största betydelse i 4 §, där det talas om husbehovskog och med vad rätt en skogsägare har att använda skogen till sitt husbehov. Om det redan mött svårigheter att rätta sig efter begreppet »yngre skog», när det gäller skogsavverkning i allmänhet, måste det ha en alldeles väsentlig betydelse, när det gäller att använda skogen till husbehov, och jag tror, att man har anledning att betänka sig flera gånger, innan man går att göra en sådan ändring i det nu använda uttrycket. Jag har tillåtit mig att utan att vid denna tid av riksdagen göra någon längre utredning uttala såsom min mening, att jag icke vill taga på mig ansvaret för en så väsentlig ändring, väsentlig därför, att den måste ge alla ett begrepp om att den är väsentlig, därför att man gjort den såsom en ändring ifrån förutvarande likartade stadgande i den gamla provisoriska lagen.

Vad beträffar lagen i övrigt har jag ställt mig på majoritetens ståndpunkt. Jag har visserligen haft vissa betänkligheter mot olika uttryck, därför att jag icke kunnat undgå att finna dem

Ang. skogsvårdslag m. m.
(Forts.)

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

vara väsentligt vaga och obestämda i de flesta stycken. Men det är kanske så, att det är omöjligt att skriva en lag av denna art med allt för precisa bestämmelser, och att det måste ligga såsom en följd av själva sakförhållandet, att det blir praxis, som får lov att bli det bestämmande för lagens tillämpning i fortsättningen. Det är huvudsakligen också för att komma till denna praxis, som jag ansett mig böra utan reservation gå med på lagens antagande, ty jag anser det ligga en viss fara i att vi alltför länge skola hålla på och röra oss med provisoriska lagar, som icke kunna skapa en fast praxis för framtiden. Denna fasta praxis får man väl antaga skola komma, ty man har den erfarenheten, att skogsvårdsstyrelserna åtminstone hittills försökt att handla på sådant sätt, att det icke ger anledning till alltför skarpa anmärkningar rörande maktövertrepp och dylikt.

Den föregående talaren gav sig i slutet på sitt anförande in på en reservation, som han avgivit med anledning av en annan av de nu föreslagna lagarna, som av utskottet avstyrkts. Då jag på den punkten ställt mig på majoritetens ståndpunkt har jag kommit till det mycket konstiga förhållandet, att jag på en punkt måste gå emot utskottet och på en annan punkt anser mig ha anledning att försvara utskottet. Jag vill, gentemot vad föregående talaren sade om förvaltningen av skogsvårdssällskapens skogar, bestämt säga ifrån att jag icke kan dela den uppfattningen, att skogsvårdssällskapen — de må vara bildade huru som helst — skulle behöva ha någon olägenhet av att stå under denna skogslag, ty då de ha sin verksamhet så lagd, att de driva en rationell skogsodling och en rationell skogsvård, lärer det väl icke förekomma sådana förhållanden, att de icke skulle kunna ställa sig till efter rättelse en skogsvårdslag, vilken väl får anses såsom ett minimum för skogsvård i landet. Jag kan därför icke begripa, varför skogsvårdssällskapen — de må nu ha aldrig så av Konungen fastställda reglementen — skulle behöva känna som ett tryck att stå under den allmänna skogslagen. Meningen är väl emellertid den, att, om det skall vara någon skillnad mellan dessa skogsvårdssällskaps skogsvård och annan skogsvård, den skall bestå däri, att den förra sker på ett bättre sätt än vad skogslagen föreskriver såsom ett minimum, och i varje fall icke på det sätt, som skulle vara en förbrytelse mot skogslagens allmänna stadganden. Ser man på vad reservanterna anfört i sin reservation på denna punkt, finner man, att de just åberopat sig på uttalanden av det statsråd, som framlagt denna proposition. Det kan icke nekas, när man läser detta statsrådets uttalande, att man tycker, att han i viss mån något litet handlat på god tro, när han säger som det heter i reservanternas anförande: »Anledningen till att man anser sig kunna dispensera dessa skogar från de till en mera rationell skötsel syftande lagbestämmelserna är ju, att man tror dem ändock komma under en dylik skötsel.» Det är väl ändock ett något obestämt uttalande av ett statsråd för att göra en sådan avvikelse från en allmän lag. Det är en from tro att dessa skogsvårdssällskap

skulle komma att sköta skogarna, men det uttrycker i varje fall icke någon särskild förvissning om att så kommer att ske. Utöver vad reservanterna åberopa av statsrådets yttrande till protokollet, komma de med en sats, som jag har litet svårt att gå alldeles förbi, utan jag måste göra ett påpekande emot den. De åberopa först, som den föregående talaren också gjorde, att Konungen skall fastställa stadgar för dessa sällskap, och så säga reservanterna: »att denna uppsikt anförtrotts åt statens högsta skogliga myndighet, synes borga för att kraven på ett tillämpande å dessa skogar av en ändamålsenlig och med sällskapens uppgift överensstämmande skogsvård och skogshushållning varda iakttagna, få vi, under framhållande därjämte av att skogssällskapens handhavande av sina förvaltningsobjekt innebär en på ekonomiska beräkningar grundad hushållning, med skogarna, som är för den allmänna skogsvårdslagen främmande», etc. Jag måste säga, att ett sådant resonemang förefaller mig mycket besynnerligt, ty det kan väl icke vara meningen, att man skall anse att den allmänna skogsvårdslagen kan verka på det sättet, att en efterlevnad av denna allmänna skogsvårdslag skulle innebära en från alla ekonomiska beräkningar frigjord skogsförvaltning. Det vore i varje fall mycket sorgligt, om vi så skulle låta oss föra bakom ljuset, att vi tillstyrkte en lag, som vore alldeles främmande för att en skogshushållning har bakom sig och till grund ekonomiska förhållanden. Då kan jag rakt icke förstå varför vi skulle vara så synnerligen rädda om våra skogar, om den icke skall hava ekonomisk innebörd både för den enskilde och framför allt i nationalekonomiskt hänseende.

Men går jag sedan och ser på paragrafen sådan reservanterna hava föreslagit den — man har nämligen föreslagit en ny paragraf, § 32 i utskottsförslaget — jag skall förbigå allt vad reservanterna hava föreslagit i övrigt — skall jag fästa en liten smula uppmärksamhet på huru kontrollbestämmelserna äro avfattade, när det gäller att öva kontroll från det allmänna över huru dessa skogar skötas. Det förekommer i sista stycket av reservanternas förslag, där det står: »Över skogar, rörande vilka sådant medgivande är lämnat, äge domänstyrelsen utöva tillsyn.» Ja, det kan ju hända, att Kungl. Maj:t kan utfärda mycket bestämdare föreskrifter för domänstyrelsen att utöva tillsynen, det vill jag icke bestrida, men läser man detta stycke i denna paragraf måste man få den uppfattningen, att det skulle kunna gå så, att domänstyrelsen skulle kunna utöva tillsyn, om den vill det, men skulle också kunna låta bli att utöva denna tillsyn, om den icke ansåge sig vilja göra det. Jag har gjort en liten förfrågan till ett som jag hoppas sakkunnigt håll, om det vore bekant, att skogsvårdssällskapet på något sätt ersätter det allmänna för en tillsyn som domänstyrelsen hittills haft att utöva över dessa skogar, men jag har fått den upplysningen, att såvitt hittills är känt har en sådan ersättning icke förekommit. Det skulle således bliva en kostnad för det allmänna att öva denna särskilda tillsyn över de skogar, som stode under dessa skogsvårdssällskaps överinseende. Jag kän-

Ang. skogsvårdslag m. m.
(Forts.)

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

ner alltför litet dessa skogsvårdssällskaps organisation och förhållanden för att jag skulle våga göra något bestämt uttalande om deras sätt att verka, och jag kan gärna medgiva, att det ligger tillräcklig trygghet i att Kungl. Maj:t har att utfärda regler för dem, men det händer så ofta, att sammanslutningar kunna komma att få ett helt annat syfte än det de hade från början, och jag är icke övertygad om att det icke skulle kunna hända vid vissa tillfällen, att dessa skogsvårdssällskap komme att utöva en ekonomisk verksamhet i form av köp av stora skogscomplex, på vilka de komme att göra sig en ganska väsentlig ekonomisk vinning, innan de överlämnade dem till det som skulle anses vara syftet med deras verksamhet, nämligen att bereda möjlighet för kommuner, landsting o. s. v. att skaffa sig skogar av allmännings natur. Det skulle mycket lätt kunna hända, att ett sådant sällskap vid ett tillfälle uppenbarade sig endast som en mycket stor skogsägare, vilken försökte öva skogshushållning med ekonomisk vinst för sin egen del och som icke skulle komma att skilja sig från vanliga skogsuppköpare och vanliga skogsförvaltande bolag.

Jag skall icke upptaga tiden längre, och jag skall för tillfället icke göra något yrkande utan skall tillåta mig att komma fram med yrkanden rörande tredje, fjärde, femte och möjligen sjätte paragrafen sedan, när dessa särskilda paragrafer komma till behandling. Jag vill också hemställa till kammaren, att den icke måtte gå med på den reservation, som här är avgiven till förmån för skogsvårdssällskapen, ty jag tror, att det är för tidigt att ge sig in på en sådan särslagstiftning som denna skulle innebära, en lagstiftning som ju skulle komma att stå tämligen isolerad, ty det innebure i alla fall en Kungl. Maj:ts administrativa rätt att hava förvaltningen över dessa skogar bredvid den allmänna skogsvårdslagen, som riksdagen nu kommer att antaga.

Chefen för jordbruksdepartementet herr statsrådet **Pettersson**: Herr talman, mina damer och herrar! I anledning av vad herr Johansson i Kälkebo yttrat anser jag mig böra säga några ord i anledning av den reservation, som är avlämnad av herr Lindman och som avser dispensmöjlighet beträffande skogsvårdssällskap. Vi känna ju alla dessas uppgift, nämligen att taga hand om hedmarker och kalmarker och även att taga hand om kommundskogar, hushållningsskogor och enskilda skogar, som ställas under deras förvaltning. Jag tror för min del, att det är ett verkligt stort statsintresse, att dessa skogar ställas under denna förvaltning, ty man vet och det har man redan erfarenhet av, att de skogar, över vilka de haft uppsikt, hava blivit utomordentligt väl skötta, och det är väl ingen som kan säga annat, än att de hava verkligen utfört ett utomordentligt gott arbete och en verkligt fosterländsk gärning. Jag tror att alla, som tagit litet reda på dessa sällskaps verksamhet, måste intyga detta. Men för att de skola kunna sköta sig, som de böra kunna sköta sig, fordras en viss självständighet och rörelsefrihet, och det är den rörelsefriheten och självständigheten, som denna reservation avser att

åstadkomma. Herrarna kunna ju tänka sig, att ett skogsvårdssällskap har ju för de skogar, som stå under dess förvaltning, bra mycket strängare regler och bestämmelser än skogsvårdsstyrelserna hava befogenhet att pålägga, och det har kanske en helt annan planläggning och helt annan förvaltning än den skogsvårdsstyrelsen anser lämplig. Hur skall det då ställa sig, i fall ett dylikt skogsvårdssällskap ställes under överhöghet så att säga av tio eller tolv skogsvårdsstyrelser, under skogsvårdsstyrelserna i alla de län, där det har skogar under sin förvaltning? Det måste givetvis skära sig, och det kan icke sluta mer än på ett sätt, nämligen att skogsvårdssällskapets verksamhet splittras och faller sönder, och det kan väl icke vara i skogsvårdens och landets intresse att så sker. Skogsvårdssällskapen ha utfört ett arbete som gör, att vi böra ge dem ett förtroendevotum, och de äro värda ett förtroendevotum, och vi kunna ge dem detta förtroendevotum genom att bifalla den reservation, som här är afgiven av herr Lindman m. fl.

Beträffande de farhågor, som uttalats av herr Johansson i Kälkebo, vill jag säga, att skulle de visa sig befogade, står det i Kungl. Maj:ts makt att ögonblickligen draga in rörelsefriheten, att ögonblickligen draga in denna dispens och lägga dem under skogsvårdsstyrelserna, men till dess eller så länge de visa att de sköta sig på förstklassigt sätt, finnes ingen anledning att ställa dem i ogynnsammare ställning än de nu äro.

Jag hoppas, att andra kammaren kommer att visa dem det förtroende som de förtjäna.

Herr **Johansson** i Uppmälby: Herr talman, ärade kammarledamöter! Jag skall först yttra några ord angående punkten A. i det föredragna betänkandet rörande propositionen med förslag till lag angående vård av kommunkogar, sockenallmänningskogor samt vissa stiftelsers, föreningsars och sällskaps kogor. Som av utskottets ärade ordförande anförts, har utskottet avstyrkt denna kungl. proposition. Inom utskottet har jag varit av den uppfattningen, att man hade bort tillstyrka densamma. Konsekvensen har också visat sig däri, att vissa kommunkogar, nämligen städernas kogor, nu komma att stå under domänstyrelsen, under det att en skog, tillhörande en landskommun, kommer under den allmänna skogsvårdslagen. Orsaken till att man inom utskottet emellertid icke ville vara med om denna lag var att man ansåg, att det skulle bliva för hårt och för betungande för kommunkogar att hava fastställda hushållningsplaner. Det fanns dock ett moment i denna lag som stadgade, att därest dessa kogor voro av ringa betydelse skulle man icke behöva hava en hushållningsplan. Emellertid innehöll den kungl. propositionen jämte det att kommunkogarna skulle ställas under denna lagstiftning även, att lagstiftningen skulle gälla fideikommisskogor, som voro av större betydelse, så att det för dem skulle finnas fastställda hushållningsplaner. Inom utskottet var man emellertid av den uppfattningen, att det icke borde dröja länge, innan frågan om

*Ang. skogsvårds-
lag m. m.*
(Forts.)

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

fideikommissernas upphörande komme att föreligga, och då ansåg man det icke vara skäl att taga med dessa skogar.

I anledning av den kungl. propositionen har en motion väckts av herr Lindhagen, i vilken han yrkade att såväl bolag som enskilda, vilka ägde skogar, av en större areal, skulle vara skyldiga att hava hushållningsplan. Jag har sympatiserat med den tanken, och då jag vet, att ett stort antal av våra bolag, som driva industriell trävarurörelse, redan nu hava fastställda hushållningsplaner och att även en del stora enskilda skogsägare hava sådana planer upprättade, har jag ansett, att det hade varit lyckligt, ifall utskottet hade kunnat gå med på ett bifall även av herr Lindhagens motion och ett bifall till propositionen. Jag har därför tagit mig friheten att reservera mig under punkten A. och där hemställt om en skrivelse, att Kungl. Maj:t måtte upptaga den frågan till förnyad utredning och då även denna fråga, huruvida icke bolag och enskilda med skogar av större omfattning böra kunna åläggas hava hushållningsplaner. Frågan har så många gånger diskuterats i denna kammare och är icke ny. Den var uppe redan när 1903 års skogslag förekom till behandling. Jag kommer, då punkten föredrages, att framställa ett yrkande om bifall till denna reservation.

Jag skall icke längre uppehålla mig därvid utan övergå till att tala om den allmänna skogsvårdslagen. Som utskottets ärade ordförande anförde, hava vi i utskottet på åtskilliga punkter vidtagit förändringar, vilka enligt min mening äro förbättringar av lagen och ger den kanske mera smidighet. De göra, att den av den stora allmänheten kommer att mottagas med bättre förståelse än vad den skulle hava gjort, ifall man hade tagit Kungl. Maj:ts förslag oförändrat. Särskilt vad det gäller kriminaliseringen, nämligen att med straff belägga förseelser mot denna lag, har ju utskottet tagit bort denna, och några straffpåföljder inträda icke, förrän man antingen överträder avverkningsförbud eller överträder givna meddelanden av skogsvårdsstyrelsen. Men det finnes några punkter, där jag i varje fall anser, att man borde gått något längre än vad utskottet har gjort. Så i den fråga, som av den föregående ärade talaren fördes fram här och som han reserverade sig på, nämligen om man skulle bibehålla ordet yngre skog eller om man skulle återgå till det i den provisoriska lagen förekommande begreppet ungskog. Det är ju klart, att begreppet »yngre skog» framflyttar något skyddet av skogen, då däremot ungskogsbegreppet, som använts i den provisoriska lagen, medger skogsägaren möjlighet till avverkning vid något tidigare stadium. Erfarenheterna under den tid den provisoriska skogslagen har verkat hava, tror jag, varit sådana, att man måste säga, att man måste gå ett litet steg längre, ifall vi inom vissa trakter av landet vilja hindra, att viss skog, som icke fallit under begreppet ungskog, genast skall kunna avverkas. Jag tror, att den tid, då skogsägarna hava största möjlighet att kunna få någon större ekonomisk förtjänst av sin skog, ligger just i den tid då skogen går från att vara ungskog till medelålders skog, och det har också varit uppe en tanke, att man skulle

sätta ut att man med ungskog menade medelålders skog, men då går man ännu längre upp i åldersgränsen. *Ang. skogsvårds-
vårds-
slag m. m.*

De paragrafer i denna lag som äro grundläggande för hela skogsvården äro ju denna tredje paragraf och den femte paragrafen. I den tredje paragrafen stadgas det, att »yngre skog må icke, utom i de fall som i 4 § säges, avverkas annorledes än genom för skogens utveckling ändamålsenlig gallring». Definitionen är borttagen. Det var, som ordföranden sade, mycket svårt att få en tillfredsställande definition, och det är icke absolut nödvändigt heller, då man tagit bort ansvarsbestämmelserna för överträddandet av denna lag. Jag är emellertid övertygad om, att det icke blir ringaste svårighet att tillämpa detta uttryck yngre skog i framtiden, än vad det varit att tillämpa ordet ungskog i den provisoriska lagen. Det har utvecklats sig en praxis härutinnan, och jag tror man kan säga, att man mycket väl vet vad som menas med ungskog såväl inom skogsmannahåll som inom skogsvårdsstyrelserna. Jag är övertygad om att det icke skall dröja länge, innan man har begreppet yngre skog lika klart som man för närvarande har begreppet ungskog.

Herr Johansson i Kälkebo sade, att man här gjort en ändring i något som hade vunnit gammal hävd. Jag skall peka på en annan paragraf som man också ändrat, nämligen § 5, som handlar om avverkning av skog, som icke är att anse som yngre, där det gäller husbehovsskog. I den nuvarande provisoriska lagen § 3 heter det, att man får icke avverka så att fastigheten därigenom kommer att »lida brist på *behövlig skog* efter ortens förhållanden». Samma formulering hade Kungl. Maj:t bibehållit i den femte paragrafen, där samma ord återfinnas, men utskottet har ändrat detta därhän att det heter, att avverkning får icke äga rum i den omfattning, »att fastigheten därigenom skulle komma att för framtiden lida brist på *husbehovsskog* efter ortens förhållanden». Man frågar sig då: vad är orsaken till att utskottet har gjort denna förändring, som enligt min uppfattning är en försämring, av lagtexten? Ja, man har sagt: man behöver icke mera skog för en fastighet, än att det finnes nödvändig husbehovsskog efter ortens förhållanden, d. v. s. att det finnes tillräckligt för vedbränsle och reparationer. Och om åbyggnaderna på fastigheten vid den tid avverkningen verkställas äro av god beskaffenhet, behöver man icke tänka på att bibehålla någon skog även för åbyggnader. Men det kan inträffa — och det har kanske varit fallet under den tid, den provisoriska lagen gällt — att man kan bevara något mera av den äldre skogen just genom att ej tillåta avverkning av »behövlig skog efter ortens förhållanden» än genom att medgiva avverkning av husbehovsskog.

Men jag kommer till en annan sak. Det finnes en del jordbrukare i detta land, vilka ha stora skogsarealer, men vilka ha det svårt och man kan säga omöjligt kunna existera, därest de icke finna möjlighet att för varje år sälja något litet av skogen. Men om nu en skogsspekulant får hand om en dylik egendom och avverkar all skog, som finnes på densamma, då finns icke mera kvar, än vad man

(Forts.)

Ang. skogs-
vårdslag n. n.
(Forts.)

kan inlägga i uttrycket »nödigt husbehovsskog». Då omöjliggör detta för en kommande jordbrukare att kunna existera på detta ställe. Där är det stödskogens begrepp kommer in. Och åtminstone evad det gäller Norrland och norra Värmland och andra trakter i vårt land, där den odlade arealen är ofantligt liten, och där befolkningen är hänvisad till att taga hjälp ifrån skogen, anser jag, att man borde bibehålla detta i lagen och därmed möjliggöra för skogsvårdsstyrelserna att tillse, att där ortens förhållanden äro sådana, att man anser det behöfligt, det finnes litet skog kvar att årligen försälja, och att man icke går och tar bort den på en gång och icke lämnar mer kvar, än vad som räcker till husbehov. Jag har vid denna punkt också avgivit en reservation, och när vi komma till den paragrafen, kommer jag därför att yrka, att den ordalydelse, som förekommer i den kungliga propositionen, måtte bibehållas.

Slutligen är det fråga om § 17 i förslaget, som skulle motsvara § 18 i den kungliga propositionen, frågan om den tysta förmånsrätten. Utskottets ärade ordförande berörde denna sak, och han framhöll, att här förefunnos betänkligheter på grund av att lagrådet hade ställt sig avvisande på denna punkt. Det är ju så, att skogsvårdsstyrelse enligt lag är skyldig att, därest jordägaren försummar att göra det, vidtaga åtgärder för att åstadkomma kulturer. Men om den, för vilkens räkning detta göres, saknar möjlighet att lämna skogsvårdsstyrelsen ersättning, så har skogsvårdsstyrelsen ingen möjlighet att få igen havda kostnader. Man har nog tänkt sig, att detta skulle vila på fastigheten som sådan. Då säger man, att det skulle skada inteckningsinnehavarens rätt. Ja, det rör sig nog icke om så värst stora summor, men det skulle dock innebära en trygghet för skogsvårdsstyrelserna att veta, att det finnes denna möjlighet att utfå dylik ersättning. Ty det förekommer endast i särskilda fall. Man skall ju tre månader efter sedan laga dom fallit gå in till domhavanden och begära att få in denna tysta förmånsrätt. Det är ju så, att denna tysta förmånsrätt påvilar nu fastigheten, i vad det gäller t. ex. skatter och inestående arbetslöner. Om en skogsägare, som är i den ställningen, att han är färdig att gå i konkurs, vidtar kulturer själv och skaffar arbetsfolk men icke kan utbetala detta arbetsfolks löner, då utgå dessa löner enligt samma tysta förmånsrätt. Men därest skogsvårdsstyrelse skaffar detta arbetsfolk och ger ut detta på egendomen, så kan styrelsen icke få ut det av ägaren på grund av någon tyst förmånsrätt. Nu har utskottet genom § 17 velat skaffa ett slags säkerhet. Men jag vill säga, att denna § 17 icke är mycket värd. Det var ju också i utskottet uppe under diskussion, att man redan i § 5 skulle få in någonting, som motsvarade § 17. Men detta hava vi en sorglig erfarenhet av från 1903 års skogsvårdslag, där det heter, att den som blev meddelad avverkningsförbud, kunde få detta hävt, i fall han ställde säkerhet. Denna säkerhet skulle ställas hos Konungens befallningshavande, och det visade sig flera gånger, att den säkerheten vid närmare granskning kanske icke var så mycket värd. Detta har icke utskottet gått med på. Men utskottet har i denna

§ 17 föreslagit, att »företages avverkning på sådant sätt, att för erhållande av återväxt, som i denna lag stadgas, kommer att i mera betydande omfattning erfordras sådd, plantering eller andra jämförelsevis kostsamma kulturåtgärder», då skall skogsvårdsstyrelse kunna påfordra säkerhet. Och vill skogsägarna icke ge denna säkerhet, skall styrelsen kunna meddela avverkningsförbud. Det vill med andra ord säga, att det är endast i sådana fall, där det uppstår tvist mellan skogsvårdsstyrelse och skogsägare, som detta skulle tillämpas. När en skogsägare säger: »Jag vill avverka här på det och det sättet», skulle skogsvårdsstyrelsen svara: »Det strider mot lagen, men vi kunna ge ett eller annat medgivande, i fall ni ställer säkerhet.» Den säkerheten blir väl ungefär av samma natur som den säkerhet, som nu gives vid överenskommelser. Det är ju allmänt så inom skogsvårdsstyrelserna, att man söker komma till en överenskommelse med markägaren, och denne lämnar en förbindelse, för vilken han skaffar borgen, eller också kan han placera kontanta medel som säkerhet. Men det ersätter icke enligt min mening på något sätt § 18. Det skaffar icke den garanti för skogsvårdsstyrelsen att få igen sina kostnader, som § 18 gör. Och jag kommer även på denna punkt att framställa ett yrkande i enlighet med min reservation.

Jag skall sedan övergå till den reservation angående skogsvårdssällskap, som är avgiven av herr Lindman m. fl. Där har man föreslagit en ny § 32, som skulle göra det möjligt för skogsvårdssällskap att bli ställda utanför den allmänna skogsvårdslagen. Jag förstår mycket väl, att när frågan om kommunala skogar var uppe, var det nödvändigt, att skogsvårdssällskap fingo dispens ifrån denna kommunala skogslagstiftning just därför att vid kommunskogar var själva det grundläggande det, att de skulle hava fastställda hushållsplaner. Och detta skulle naturligtvis för skogsvårdssällskapen hava medfört ofantligt stora svårigheter. Men liksom herr Johansson i Kälkebo måste jag säga mig, att när man har en skogsvårdslag, som skall gälla för varje enskild liten hemmägare i detta land, oavsett om han har aldrig så liten skogsmark, så är den minsta fordran man kan ställa, att han skall hava uppgjort en hushållsplan. Jag kan aldrig tänka mig, huru skogsvårdssällskapen skulle kunna sköta skogarna och komma i kollision med bestämmelsen i t. ex. § 3, att ungskog icke får avverkas annat än genom ändamålsenlig gallring. Ja, säger man, det behöva skogsvårdssällskapen, de behöva hava möjlighet att kunna avverka ungskog. Men det finns möjlighet därtill enligt § 4, andra stycket, som säger, att avverkning i yngre skog må ske, »där avverkningen är avsedd att ingå såsom led i en rationell skogshushållning eller eljest överensstämmer med en god skogsvård». Jag kan icke förstå, att skogsvårdssällskapen skulle kunna bedriva någon verksamhet här i landet, om det skulle vara detta, som skulle omöjliggöra för dem att lyda under lagen. Och vad gäller den grova skogen, så är § 5 grundläggande, enligt vilken man icke får avverka så, att

Ang. skogsvårdslag m. m.
(Forts.)

skogens återväxt äventyras. Och jag kan icke tänka mig, att skogsvårdssällskapen någonsin gjort det. Ja men, säger man, det kommer att lägga ett sådant band på skogsvårdssällskapen; de behöva rörelsefrihet, och de röra sig inom lagens gränser, d. v. s. de kalavverka icke ungskogen, och de bedriva icke avverkning av yngre skog. Då är det väl ingen, som inskränker deras rörelsefrihet? Det finns väl, tänker jag mig, många hundratusentals skogsägare i detta land, som avverkat skog utan att någonsin hava kommit i kontakt med skogsvårdsstyrelsen. Den ingriper icke, förr än man överträder dessa bestämmelser. Och jag kan icke förstå, att det skulle vara rimligt, att ett dylikt sällskap skulle kunna komma att stå i en särställning till det, som är det grundläggande för skogsvårdslagstiftning i detta land. Om det nu gällde enbart de skogar, som ägas av skogsvårdssällskapen. Men det gäller också att undan- taga nästan alla kommunskogar, och det var orsaken till att man inom utskottet slopade den kungliga propositionens bestämmelser i detta avseende. Man sade där, att om man lägger det så, att skogsvårdssällskapen icke komma under denna lag, så gå skogsägarna och bli medlemmar av skogsvårdssällskapen, och då bli de ställda i en annan, gynnsammare ställning. Jag tror, att det är ingen fara, om skogsvårdssällskapens skogar stanna under den allmänna skogsvårdslagen. De komma icke att lida något därav, ty jag kan aldrig tänka mig, att de komma att bryta emot § 3 eller § 5 i denna lag. Och göra de detta, då tycker jag, det allmänna har all anledning att ingripa, ty då ha de helt enkelt gått ifrån det program, för vilket de arbeta.

Jag vill icke alls underkänna skogsvårdssällskapen. Jag känner kanske icke så mycket till dem, och jag vill icke alls ge mig in på deras sätt att sköta kommunskogarna. Men jag kan säga, att jag har åtminstone reda på ett enda fall, där en kommun köpte en fattiggård och gick in i sällskapet, som skulle sköta dess skog. Och kommunen tyckte, att det blev billigt; det var icke mer än 100 kronor i inträdesavgift, och då skulle man få råd och upplysningar angående planläggningen av skogens skötsel. Vid årsskiftet fick emellertid kommunen en räkning på 700 kronor för det arbete, skogsvårdssällskapet lagt ned. Då nekade kommunalfullmäktige att betala det och hotade att gå ut ur skogsvårdssällskapet. Men då sade skogsvårdssällskapet: »Ni behöva icke betala, bara ni stanna kvar.» Det var sålunda ett utpressningsförsök, som man gjort. Då man icke fick de 700 kronorna, var man nöjd ändå. Det finns kommunskogar, som man redan nu har låtit skogsvårdsstyrelser sköta. Vi ha ett municipalsamhälle i Södermanland, som har inköpt en sockenallmänning, nämligen Flen. De ha på senare tiden vänt sig till skogsvårdsstyrelsen och fått en av dess skogvaktare att sköta om deras skogar. Och jag tror, att de må lika bra som de allmänningar, som legat under skogsvårdssällskapen, men jag vill icke yttra mig om det med bestämdhet. Men det finnes ingen garanti för framtiden. Visserligen sade herr statsrådet, att ifall det behövs, kan man upphäva sällskapens rörelsefrihet och lägga in dem under den

allmänna lagen. Men vi ha haft erfarenhet från andra områden. Vi kunna se litet på de föreningar, som bildats i socialt syfte, t. ex. för egnahemsrörelse, och följa deras utveckling. Det har kunnat hända, att de blivit rena privatföretag, som ha haft till syfte att taga profit på sin verksamhet. Det är ingen garanti för, hur det kan gå därmed i framtiden.

Jag tror, att andra kammaren gör klokast i att åtminstone redan nu inränga skogsvårdssällskapen under den allmänna skogsvårdslagen, och jag vädjar till kammaren att på denna punkt följa utskottet.

Herr Lorichs: Herr talman, mina herrar! Den fråga, som i dag föreligger till avgörande, kan man väl kalla en av riksdagens i år allra viktigaste, för att icke säga den förnämsta. Och skulle denna fråga kunna komma till någon acceptabel lösning, skulle det tjäna många, för att icke säga alla dem, som intressera sig för och nitälska för förkovringen och utvecklingen av vår förnämsta naturtillgång, nämligen våra skogar. Visserligen kan ju en eller annan skogsman tycka, att han fått för litet genom denna lag, liksom å andra sidan en eller annan skogsägare kan tycka, att hans handlingsfrihet gentemot skogen blivit väl mycket beskuren. Men allting kan man ju icke vinna i denna ofullkomliga värld. Och på detta område gäller detta kanske mer än på andra, ty här spela en massa intressen in och trängas och vilja göra sig gällande. Sällsport svårt har det också varit att vinna någon enighet i denna fråga. Ända sedan den tid, då det första gången började talas om, att någonting borde göras för våra enskilda skogars bestånd, och till den stund, som i dag är, har det varit mycket svårt att kunna få någon som helst enighet, utan åsikterna hava brutit sig skarpt. Och det har varit fallet icke blott inom enskilda kretsar utan även inom domänstyrelsen.

Ännu så sent som 1885, d. v. s. för icke 40 år sedan, yttrade domänstyrelsen i ett uttalande rörande en motion, att man icke kunde förutsätta att någonting vore att vinna på lagstiftningens väg för våra skogars bestånd, utan skulle det göras något, skulle det vara på upplysningens och undervisningens väg. Övre Norrland hade fått sina lagar, dimensionslagen och lapplandslagen, och Gottland hade fått sin lag. Och för det övriga landet ansåg man på den tiden, att det icke fanns någor, anledning att lagstifta. Men redan 10 år därefter, 1895, hade domänstyrelsens åsikt fullkomligt ändrat sig, och den yttrade sig då mycket välvilligt rörande motioner, som hade väckts, och som slutligen resulterade i 1896 års skogskommitté, vars frukter sedan framkommo i 1903 års lag. Det var vår första för hela landet, utom de nyss nämnda landsdelarna, gällande lag. Denna är ju ännu i denna stund gällande, och den är, som vi alla veta, en ren återväxtlag och har som sådan naturligtvis lämnat rum för åtskilliga anmärkningar och företer åtskilliga brister. Jag vill icke belasta kammarens protokoll med att redogöra för dessa — de föreligga för resten på andra sidan

Ang. skogsvårdslag m. m.
(Forts.)

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

i utskottets betänkande. Men trots dessa brister har denna lag utträttat mycket gott. De myndigheter, som haft lagens verkställande om hand, nämligen skogsvårdsstyrelserna, ha att påvisa synnerligen vackra resultat. Och vad som är kanske allra viktigast är det, att rättmätigheten av den principen, att den, som skördar skog och tar vinst av den, också skall ansvara för att det kommer nya plantor i de gamlas ställe, att en ny generation av träd växer upp, har slagit igenom i folkmedvetandet. Här gäller i alldeles eminent grad, att »det är en, som sår, och en annan, som uppskär». Principen är, att »avverkning av skog får ej så bedrivas, ej heller må med marken efter avverkning så förfaras, att skogens återväxt äventyras». Detta 1903 års lagstiftnings kategoriska imperativ har inträngt i medvetandet hos alla skogsägare. Det torde icke finnas någon, som icke känner till den tanken.

Utän tvivel var det emellertid på den tiden riktigt, att man icke gick för långt ifrån den alldeles obegränsade friheten att handskas med skogen och till ännu strängare restriktioner än 1903 års lag stadgar.

Denna 1903 års lag har dock icke kunnat förhindra, att många, många i sin bästa utveckling och tillväxt stående skogar ha fått släppa till sina unga liv, i många fall för att därmed rädda sin ägares ekonomi, men kanske också lika många gånger endast för att tillfredsställa hans vinningslystnad. Det är också klart, att detta bör hava insetts rätt så snart efter lagens tillkomst, och då började det höjas röster för att man skulle taga ett steg till, nämligen att slå in på att skydda ungskogen. Och dessa röster fingo så mycket gehör, att redan 1910 års riksdag beslöt en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i sådant syfte. Så kommo 1911 års sakkunniga till, och det är deras arbete, som vi nu haft att bearbeta. Detta kommittébetänkande utkom 1918, men då var kommittén icke alls enig, ty året därpå utkom ordförandens, landshövding Husberg, reservation, som var så vidlyftig, att den omfattade hela andra delen av kommittébetänkandet och innehöll ett helt nytt lagförslag. Sedan har ju detta kommittébetänkande undergått granskning av länsstyrelser, landsting och hushållningssällskap, av skogsvårdsstyrelserna, skogsvårdsföreningens ombud, skogsägarförbundet, skogsvårdssällskapet och kanske andra myndigheter och föreningar. Slutligen har betänkandet genomgått domänstyrelsens skärseid och delvis omarbetats i Kungl. Maj:ts kansli, och slutligen har utskottet granskat varenda paragraf på ett ingående sätt och därvid kunnat göra åtskilliga förbättringar i Kungl. Maj:ts förslag. Striden om dessa skogsvårdslagar har emellertid varit rätt så hård.

De ändringar i Kungl. Maj:ts förslag, som utskottet har tillstyrkt, gå alla ut på ändringar i bestämmelserna till förmån för skogsägarna. Utskottets ordförande har redan lämnat en redogörelse för dessa ändringar, och jag skall därför icke ingå på dem nu.

En sak har utskottet emellertid icke kunnat vara med om, nämligen att tillstyrka förslaget i § 3, som väl är själva kärnpunkten i

hela förslaget. Här har en del reservanter föreslagit att utbyta ordet »yngre skog» mot »ungskog». Var ligger nu skillnaden mellan dessa båda begrepp? Jo, det är nog så, som herr Johansson i Kälkebo sade, att man menar naturligtvis litet mera med »yngre skog» än med »ungskog»; man vill komma några årsklasser högre upp på åldersskalan med det förra än vad man når med det senare. Nu är det ju obestriddigt, att ur ekonomisk synpunkt är det icke tillrådligt att hugga ned skog, som står i sin allra bästa växtkraft, varmed här i mellersta Sverige, praktiskt taget menas träd, som mäta t. ex. 15 à 18 cm. i diameter, 1,3 meter från marken, d. v. s. vid den s. k. brösthöjden. Det är icke något hållbart system att hugga ned sådan skog. Växtliga bestånd vid detta utvecklingsstadium växa med ända till 4 à 5 kbm. per år och hektar, om de äro välskötta. Och icke nog därmed. När de komma till den storleken, så ökas för varje cm. trädet ökar i grovlek värdet av varje tillväxande kbm. per ytenhet, ty ju grövre träd, desto grövre stockar, desto bredare plank och desto högre betalning per kbm. Det är således icke bara en massatillväxt, utan även en värdetillväxt. Det kan icke förnekas, att skogen vid den åldern lämnar en högre ränteavkastning än man kan få, om man sätter in pengar i en bank, ja, icke blott högre än depositionsräntan, utan även högre än låneräntan. Det kan därför i vissa fall vara fördelaktigt att hellre röra sig med lånt kapital och låta skogen växa än att avverka densamma, när den befinner sig på det utvecklingsstadium, jag här anför.

Skogen är en trogen tjänare, som icke lämnar sin herre i sticket, men ägaren måste väl vårda skogen och sköta den på sådant sätt, att när det gäller och stora krav ställas på densamma, skogen befinner sig i det skicket, att den kan motsvara dessa krav. Skulle man alltså endast se denna sak ur forstligt ekonomisk synpunkt, så skulle man säga, att ett bifall till herr Hedlunds i Håste motion om insättandet av ordet »medelålders» skulle vara fullt befogat.

Nu komma emellertid de privatekonomiska intressena och göra sig med all makt gällande, och dessa fordra med rätta, att de själva skola få bedöma, vid vilken tidpunkt skogen skall få avverkas. Detta kan — inom vissa gränser — icke förvägras dem, ty eljest skulle ju många av våra skogsägare råka i stora ekonomiska svårigheter. Men då framställer sig den frågan, om man icke skulle kunna gå litet längre till den växande skogens skydd än genom att begränsa detta skydd till det gamla hävdvunna begreppet »ungskog».

På 1880-talet, då det också var fråga om skydd för ungs skogen, avgav domänstyrelsen ett utlåtande, där styrelsen uttalade, att i södra och mellersta Sverige, d. v. s. söder om Dalälven, borde den 40-åriga skogen anses som ungs kog, och norr därom borde med ungs kog menas 50 år gammal skog, allt naturligtvis i medeltal.

Skulle man nu icke kunna tänka sig att det vore förenligt med skogsägarnas ekonomiska intressen, om man höjde gränsen uppåt, så att man finge in under lagens skydd ytterligare tio à femton årsklasser utöver dem, som domänstyrelsen anser vara genomsnittsåldern för ungs kog. I själva verket tror jag, att vare sig ordet »ung-

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

skog» eller uttrycket »yngre skog» blir antaget, så kommer det i praktiken att bli ungefär detsamma. Jag tror icke, även om ordet »ungskog» skulle kvarstå i lagen, att man skulle tillåta kalavverkning på sådan skog, som är omkring 40 år, och jag är också övertygad om, att därest orden »yngre skog» antagas, så komma ej pretentionerna i mellersta Sverige att sträcka sig mycket högre än till 50 å 55 år under förutsättning av en rätt genomförd skötsel. En viss betydelse har det dock, om uttrycket »yngre skog» kommer in i lagen, ty då skulle småningom detta begrepp komma in i allmänna medvetandet, och om tjugu år skulle folk icke tänka på ungskog i den bemärkelse det har i den provisoriska lagen.

Någon definition på »yngre skog» har icke kunnat åstadkommas av skäl, som utskottets ordförande framhållit. Men även om så icke kunnat ske, så är det min uppfattning, att i praktiken kommer i alla fall gränsen mellan yngre skog och medelålders skog eller den gräns, intill vilken kommittén och Kungl. Maj:t föreslagit att skogens »yngre» ålder skulle sträcka sig, nämligen fröbarhetsåldern att spela en stor roll vid utbildningen av praxis. Man kommer att taga hänsyn till just den åldern, när det gäller att bestämma avverkningstillståndet, även om en markerad gräns icke finnes angiven i lagstiftningen.

Nu invändes det, att det skulle kunna medföra mycket stora olägenheter för många jordägare, som endast ha yngre skog på sina marker. Ja, det kan ju icke förnekas, men jag tror, att farhågorna härvidlag äro överdrivna. Det är väl ändå icke ofta det förekommer, att man behöver kalhugga skogen vid den åldern. Det är ju tillåtet att gallra den, och modern gallring för skog vid 50 års ålder kan ske ganska kraftigt. En skogsägare måste också tänka mycket noga på, att han icke realiserar sina allra bästa tillgångar just när de stå i allra bästa växtkraft. Det är ju en gammal sund regel.

Man har vidare talat om egnahemsrörelsen och påpekat, att egnahemsinnehavarna, både de, som hava statslån och de som icke hava statslån, skulle råka i svårigheter, om de icke finge avverka skog. Jag vill då erinra om, att dessa egnahem äro ju egentligen till för att bereda sina ägare utkomst genom jordbruk och icke genom skogshandling. Den skog, som finnes, skall endast tjäna husbehovet. Kan innehavaren icke reda sig på jordbruket, så är det något fel i systemet, men det felet skall icke avhjälpas genom att man släpper efter på ungskogsskyddet. Nu är det ju ett faktum, såvitt jag vet, att många av dessa egnahemsinnehavare, icke minst i det län jag tillhör, renrakat sin skog fullständigt. Huruvida de behövt göra detta eller blivit frestade därtill under kristiden, känner jag icke till, men förhållandet måste i alla fall betraktas som en stor olägenhet, varpå den nya lagen dock kommer att råda bot även utan tillämpning av § 3. Det heter nämligen i § 5, att avverkning av skog ej må så bedrivas, att egendoms tillgång på husbehovsskog äventyras. Det skulle alltså endast vara under övergångstiden, som denna olägenhet skulle göra sig gällande; i den mån den unga skogen blir sparad

och växer till, komma ju sedermera inga sådana olägenheter, som för tillfället äro rådande, att vidare uppstå.

*Ang. skogsvårds-
lag m. m.*

(Forts.)

Jag medger villigt, att våra skogsägare många gånger kunna ha det mycket svårt, men jag vill påpeka ett sätt, varpå man skulle kunna avhjälpa svårigheterna, och det skulle kunna ske genom att något institut bildades, som belånade växande skog. Det är ju en sak, som varit på tal förut och kanske också varit föremål för utredning, men dock icke tillräckigt för att saken skulle kunna realiseras. Jag tror emellertid en sådan åtgärd skulle vara till stort gagn och utgöra ett synnerligen gott medel för dem, som behövde avverka, men icke hade sådan skog, som just då kunde avverkas. Ju mer vi skärpa skogsvårdslagarna, desto större anledning ha vi att tillgodose deras kredit, som skulle drabbas av dessa lagar.

Eftersom, herr talman, det är tillåtet att yttra sig om hela lagförslaget redan vid denna principdebatt, skall jag be att med några ord få beröra den reservation, som jag anført under § 10, som ju innehåller bestämmelser angående reproduktionsskyldigheten efter brand m. m. Jag har därvid blivit ensam i utskottet och icke fått med mig några kamrater, som velat reservera sig mot hela paragrafen, ehuru väl några ha reserverat sig i fråga om en del. Hittills har det ju varit så, att skyldigheten att bekosta reproduktion endast omfattat de fall, då jag avverkat skog och således fått någon inkomst av skogen. Nu föreslås det, att denna skyldighet skall utsträckas till att gälla även i de fall, då orsakerna till beståndets förstörande varit sådana, som jag icke kunnat rå för, nämligen olyckshändelser, såsom brand, stormar och snöbrott eller åverkan genom människor eller andras kreatur. Visserligen gälla därvid, utom vad beträffar bete, vissa inskränkningar, vilket dock icke hindrar, att principen synes mig hård och orättvis. Jag tror, att den skulle kunna föra med sig ganska betänkliga sviter och bland skogsägarna i landet väcka mycken förskräckelse. Brinner min bästa skog upp, har jag träffats av en stor olycka, som kan medföra min ekonomiska ruin. Är det då rätt och billigt att stifta en lag, som säger, att de rester, som efter branden möjligen kunna tillvaratagas, och finnas kvar på brandfältet, skola användas, icke till att reparera skadan i min ekonomi, utan till att reparera skadan på marken. Endast om det därvid blir något över, får jag ta hand om det. Och det kan ju vara ganska osäkert. Visserligen har jag ingen skyldighet att plantera skog på sådana brandfält, där intet av värde finnes kvar, men om skog såväl bättre som sämre, såväl yngre som äldre skulle ha brunnit, så att det på ett stycke finnes kvar några rester, som äga något värde, så måste jag använda pengarna, så långt de räcka, för att skogsodla på hela brandfältet, således även på det stycke, som förut icke var bevuxet med annat än småskog. Är det således fråga om stora brandfält — de små brandfälten är det icke så farligt med, ty de bli ofta naturligt besädda från närliggande skog — händer det icke ofta, att det icke finnes skog av alla sorter på det brandfältet, och det är därför icke sannolikt, att jag skulle få något över av

Ang. skogs-
vårds-
slag m. m.
(Forts.)

dessas rester, om jag får lov att använda pengarna till besående av hela brandfältet.

Hur skall för övrigt uppskattning ske av denna brandskada? Skall skogsvårdsstyrelsen komma till platsen och värdera och ställa till auktion? Jag kan icke föreställa mig något annat sätt. Hur skulle det eljest bli med kontrollen på skogsägaren över hur mycket som kommer in och hur mycket som går ut i odlingskostnad? Han kan ju icke få värdera och sälja själv och behålla pengarna, ty då han bär sig åt, utan skogsvårdsstyrelsen får väl ta hand om försäljningen och verkställa odlingen samt därefter redovisa det, som möjligen kan finnas kvar. Det är då att märka, för det första att detta är ett förfärligt otrevligt intrång på skogsägaren, som icke gärna kan vara belåten med ett sådant förmynderskap, och för det andra kommer det att ställa sig mycket dyrare, om skogsvårdsstyrelsen skall ombesörja denna sak än om skogsägaren gör det själv. Dessutom skulle man råka ut för andra kalamiteter.

Nu är ju meningen den, att lagen skall träda i kraft den 1 juli, och om min skog brinner i augusti, så faller jag alltså under § 10 i lagen. Då blir det så, att skogen säljes och skogsodling äger rum och denna möjligen går till. Men i samma mån som skogsodlingen går till, kan det hända, att det även kommer gräs på marken — det är vanligt efter skogsbrand — och så kommer det kreatur och tramp ned och förstöra kanske halva eller hela skogsodlingen. Då faller jag på nytt under samma paragraf för andra gången inom få år. Följden blir alltså den, att skogsägaren, utom förlusten av sin skog, får kostna på skogsodling två gånger, och till slut måste han kanske stänga kring hela brandfältet och således åsamka sig ytterligare en utgift, vartill kommer underhållet av detta stängsel, tills skogen nått den utveckling, att den icke längre är att räkna som plantskog.

Nu säges det, att det ligger ju uti skogsägarens eget intresse att söka få skogen tillbaka på de platser, där den gått bort genom olyckshändelse. Javäl, men det är dock stor skillnad på att få göra sådana arbeten i den mån han orkar med och i den takt han själv finner lämpligast än att komma under skogsvårdsstyrelsen och bestämmelserna i §§ 12, 13 och följande i lagen, enligt vilka det kan hända, att om överenskommelse ej kan träffas med skogsvårdsstyrelsen, och om man tredskas på något sätt, man kan komma inför domstol.

Den saken är ganska allvarsam och jag tror därför det skulle vara ganska farligt att införa sådana bestämmelser i lagen nu. Man skulle dock kunna göra någonting även åt denna sak, nämligen genom att söka åstadkomma en brandförsäkring på växande skog. Detta har förut varit på tal, och jag tror, att det är på tal ännu, att man skulle bilda en sådan anstalt. Jag tror dock icke, att detta går utan statsmakternas medverkan, ty det är en mycket svår sak att ordna. Skulle en dylik anstalt komma till stånd, borde ersättningen omfatta icke blott själva skogsvärdet utan även reproduktionskostna-

derna, beräknade efter normalvärdet. Funnes det sålunda möjlighet att gardera sig mot sådana här risker, då kunde tiden vara inne för statsmakterna att besluta om tvångsreproduktion, och då skulle man kunna gå längre, än lagen nu bjuder, och icke behöva inskränka sig till värdet av vad som finnes kvar efter en skogseld o. s. v., utan kunna utsträcka skyldigheten till reproduktion till hela den brandskadade delen av fältet.

Ja, herr talman, jag har för ögonblicket intet yrkande i denna sak, men om något understöd för saken vinnes i kammaren, skall jag be att, när paragrafen föredrages, få yrka avslag på densamma.

Herr Hamilton: Det är icke min avsikt att ingå i någon detaljgranskning av föreliggande lagförslag eller att framställa något yrkande. Jag är rädd för, att jag står tämligen ensam i kammaren om den uppfattning jag hyser. Den ursprungliga skogsvårdslagstiftningen var en återväxtlagstiftning. Sedan tillkom under kristiden en lagstiftning för skyddande av ungskog, och jag tror, att den var nödvändig. Själv har jag också uttalat mig för densamma men betraktar den dock mera såsom en kristidslagstiftning.

En så kallad återväxtlagstiftning är nödvändig. Skogsägaren är skyldig att hava omsorg om den växande skogen, och när han avverkar, bör han också vara skyldig att sörja för att ny skog bildas å de avverkade områdena. Han får icke avverka på ett sådant sätt, att återväxten äventyras. Därmed äro vi fullt på det klara. Men när det gäller att för framtiden i vår lagstiftning införa en skydds-lagstiftning för ungskogen är jag mera betänksam. Jag tror, att en sådan lagstiftning minskar intresset hos skogsägaren att sköta sin skog. Man överlämnar åt skogsvårdsstyrelserna att bestämma, hur denna skog skall skötas, och min erfarenhet från de många år jag suttit som skogsvårdsstyrelsens ordförande giver vid handen, att skogsvårdsstyrelserna därvidlag icke äro mäktiga att kunna sköta den uppgiften. Skogsvårdsstyrelsen måste lita på sina underordnade tjänstemän såsom länsjägmästare och länskogvaktare, och därvidlag kunna många misstag begås, för vilka sedan skogsvårdsstyrelsen får bära ansvaret. Det kommer således att bero på länsjägmästarna, huruvida den enskilde skogsägaren skall anses hava skött sin skog rätt eller icke. Jag vågar förmena, att även om kunskapen om skogsskötseln i vårt land på senare åren ökats rätt betydligt, så hava vi dock icke ännu hunnit långt på vägen till en riktig skogsskötsel. Man behöver endast bevista ett sammanträde, då skogsmän äro tillsammans, för att kunna konstatera, huru olika deras åsikter äro om huru man skall sköta en skog för att densamma skall bliva givande. Jag själv har för nära nog 45 år tillbaka planterat skog. Jag har skött sådana skogar, så att jag skulle kunna avverka skog där i denna stund. Jag har också skött andra skogar, där jag begått misstag såväl vid planteringen som vid gallringen, och av dem har jag icke haft så stor nytta. Ansvaret för skötseln av skogen måste ligga på jordägaren. Man säger, att han kan skövla sin skog. Han kan

Ang. skogsvårds-lag m. m.
(Forts.)

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

hugga ned den fullständigt. Jag vågar påstå att det är det ekonomiska intresset, som manar honom att söka sköta sin skog rätt.

Jag tror att den ursprungliga tanken hos lagstiftaren, då skogsvårdsstyrelserna inrättades, ej längre förverkligas. Man tänkte sig att skogsvårdsstyrelserna och deras underordnade tjänstemän ungefär skulle sköta skogen som hushållningssällskapen handlägga ärenden rörande jordbruket. Deras konsulenter skulle bedriva propaganda genom föredrag och upplysningsarbete och därunder framhålla för skogsägarna, huru de skola sköta sin skog till egen fördel. Sedan vi ha fått ungskogslagstiftning, ha våra länsjägmästare, på många håll åtminstone, icke blivit några rådgivare. De ha genom lagstiftningen utvecklats att bliva ett slags landsfiskaler. Det är för dem lättare att åtala en skogsägare, då han begår misstag, än att förebygga och rätta misstagen. Jag tror därför, att, när det gäller skogslagstiftning, man bör ha mindre stränga föreskrifter än som nu föreskrivas och lämna mera frihet åt skogsägarna och i stället pålägga skogsvårdsstyrelserna den uppgiften att väcka intresse för skogen genom att lämna upplysning beträffande skogen och dess skötsel, för att därigenom ernå bättre skogsvård i vårt land än den som vi nu ha.

Det kan hända att man svarar mig, att ni, som är skåning, begriper icke den här saken. Jag erkänner att det är kulturskogar, som vi äga i det landskap, som jag tillhör, och att jag kanske icke förstår mig på, hur man skall sköta de stora norrländska skogarna. Jag antar emellertid, att man även här hos skogsägarna skulle kunna väcka intresse för skogsskötsel och lära dem inse, att man genom en välskött skog får det största och det ekonomiskt mest fördelaktiga utbytet av sin egendom.

Jag har velat till dagens protokoll anföra de betänkligheter, som jag haft mot en alltför sträng skogsvårdslagstiftning, när det gäller skogens skötsel och skydd för dess återväxt, och den dagen kanhända kommer, då riksdagen finner nödvändigt att återgå till allenast en återväxtlagstiftning och ingenting annat.

Herr andre vice talmannen övertog nu ledningen av kammarens förhandlingar.

Herr **Sjöblom**: Herr talman! Då det här lagkomplexet i dag ligger på riksdagens bord, måste jag för min del medgiva, att det är ett lagkomplex, vars verkningar djupt ingripa såväl i det enskilda som ock i det offentliga ekonomiska livet. Det gäller här en lagstiftning, som avser skydd för den största naturliga ekonomiska tillgång, som vi ha här i landet, nämligen våra skogar.

Jag skall inte här ge mig in på några allmänna betraktelser över denna sak. Jag kan i allt väsentligt understryka, vad utskottets ärade ordförande i början av denna diskussion anförde. Jag har dock icke kunnat underlåta att begära ordet för att säga något i anledning av vad här har yttrats i anledning av en av utskottets ordförande, herr Lindman, m. fl., vid § 2 i utskottets utlåtande

fogad reservation. Det förvånade mig ganska mycket, då jag hörde herr Johanssons i Kälkebo yttrande med anledning av denna reservation. Jag föreställer mig, att hans yttrande om skogssällskapet i väsentlig mån var baserad på bristande kunskaper om, vad detta sällskap egentligen är för någonting, hur det uppkommit och verkat i vårt land. Jag har därför ansett mig skyldig att här inför kammaren framhålla några synpunkter härutinnan. — Detta sällskap bildades i Göteborg år 1912 under namn av Sydvästra Sveriges Skogssällskap, med närmaste uppgift att tillvarata vanvårdade, skövlade eller i annat avseende eftersatta skogsmarker, som erbjuda betingelser för en god skogshushållning samt göra dem skogbärande och såmedelst återbördä dem till en framtida gynnsam ekonomisk utveckling. Det var sällskapets ursprungliga uppgift, på vilken det bildades. Det visade sig så småningom, att intresset för skogssällskapets verksamhet vida översteg de första förhoppningarna, när även från övriga län, som stiftarna inte trott vara intresserade för saken, gjordes framställning till sällskapet att bliva omfattade av sällskapets verksamhet. Den dåvarande tillförordnade landshövdingen i Stockholms län gjorde en liknande framställning till sällskapet och utfärdade en anmaning till länets innebyggare att på frivillig väg insamla det grundkapital, som behövdes för att Stockholms län på ett värdigt sätt skulle kunna inträda i skogssällskapet. Resultatet blev, att ett ganska stort antal personer — i förhållande till länets folkmängd visserligen ganska få — sammansköto 50,000 kronor, som de inte tänkt få ett öre tillbaka på. Det var en ren frivillig gård för att främja den stora delar av landet omfattande idén.

Då såväl län efter län som enskilda städer och mindre kommuner på detta sätt anslöto sig till skogssällskapet, har detta utvidgat sin verksamhet och redan, enligt min uppfattning, vunnit betydande resultat. Jag har här en tabell i min hand, som visar, att genom skogssällskapets initiativ och förmedling har Malmöhus län förskaffat sig en skogsallmänning, som är 1,970 hektar stor och tillhör länets landsting. På samma sätt har Blekinge län fått i sin ägo dylika allmänningar till en areal av 1,130 hektar, fördelade på 3 lands- och stadskommuner och 1 gemensamhetsskog av annan natur, Kalmar län 4,140 hektar fördelat på 2 landsting, 4 lands- och stadskommuner och 1 gemensamhetsskog av annan natur, Kronobergs län 4,400 hektar fördelat på 1 landsting, 9 lands- och stadskommuner och 2 gemensamhetsskogar av annan natur, Hallands län 3,600 hektar fördelat på 1 landsting, 10 lands- och stadskommuner, Jönköpings län 1,800 hektar fördelat på 1 landsting, 2 lands- och stadskommuner och 1 gemensamhetsskog av annan natur, Älvsborgs län 2,630 hektar fördelat på 1 landsting, 10 lands- och stadskommuner och 1 gemensamhetsskog av annan natur, Göteborgs- och Bohus län 7,020 hektar fördelat på 7 lands- och stadskommuner och 3 gemensamhetsskogar av annan natur, Östergötlands län 1 gemensamhetsskog av annan natur på 360 hektar, Södermanlands län 2,500 hektar fördelat på 12 lands- och stadskom-

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

Ang. skogsvårdslag m. m.
(Forts.)

muner, Stockholms län 2,470 hektar fördelat på 2 gemensamhets-skogar av annan natur och Uppsala län 1 gemensamhetsskog på 380 hektar. Hela den areal, som skogssällskapet på så sätt äger eller förmedlat till landsting och andra kommuner, omfattar sålunda 32,400 hektar. De områden, som inköpts, hava i allt väsentligt varit mindervärda skogsmarker, som skogssällskapet, innan de överlätits till landstingen och andra kommuner, på ett förtjänstfullt sätt iståndsatt genom skogsplantering ävensom vidtagit åtgärder för skogens förädling och höjande av dess kultur. På det sättet ha såsom företagare till skogssällskapet anslutits 13 landsting, 185 primärkommuner och 21 hushållningssällskap samt stiftelser och allmänna inrättningar.

Sällskapets verksamhet är ej begränsad till enbart bildandet av allmänningar, utan äsyftar i lika hög grad att medverka i avseende å skötseln och förvaltningen av de genom dess försorg tillkomna allmänningarna. I det avseendet föreskrives i skogssällskapets reglemente, att då dessa allmänningar övergå till landsting och andra kommuner, skola dessa allmänningar skötas av en styrelse, där skogssällskapet skall vara representerat med en eller flera representanter. Detta såsom garanti för att vid dessa skogar i fortsättningen den plan skall fullföljas, som ursprungligen utformats för deras skötsel. På så sätt har sällskapet utsträckt sin verksamhet i betydande grad. Sällskapets verksamhet handlägges av en centralstyrelse, som har sitt säte i Göteborg. Denna styrelses sammansättning är för närvarande landshövding Oscar von Sydow, ordförande, disponenten A. Edwin Ohlsson, vice ordförande, och såsom ledamöter bankdirektören Herman Mannheimer, handlanden Hjalmar Wijk, f. d. överjägmästaren Gustaf Barthelsson, länsjägmästaren Wilhelm Lothigius, bankdirektören Gustaf Ekman och jägmästaren Alfred Wigelius. Om jag till detta upplyser andra kammaren om, att de medel, på vilka sällskapet fotar sin verksamhet, äro direkt skänkta medel för vilka det varken har utlämnats aktier eller andelsbevis, är det svårt att förstå, vad det är, som kan motivera herr Johansson i Kälkebo att här i kammaren uttala farhågor för att detta sällskap kan bli ett spekulationsföretag i ekonomiskt avseende, och som därför i framtiden kommer att behöva stå under den allmänna skogsvårdslagen.

Jag har ganska grundligt försökt sätta mig in i skogssällskapets verksamhet och organisation. Då hela denna verksamhet är grundad för att främja en verkligt stor idé här i landet och sällskapets stiftare och de i sällskapet senare tillkomna medlemmarna dessutom åsamkats stora pekuniära offer, synes det mig, som om det skulle vara synnerligen oklokt av riksdagen att nu införa detta sällskap med dess av det fria initiativet framskapade stora organisation och dess skogar under den allmänna skogsvården i landet.

Jag har fäst mig vid ett yttrande ur skogslagstiftningskommitténs betänkande, som avgivits av en reservant i denna kommitté, landshövding Husberg. Denne uttalar däri bland annat: »Lagstiftningen bör ställa sig uppmuntrande gentemot bildandet av sådana föreningar, som här avses, men fråga är, om ej utsikten att bliva

underkastad ett särskilt förmynderskap från det allmännas sida kan härvidlag verka hämmande.» Jag tror för min personliga del, att det ligger mera i detta, än vad som kan framgå av de citerade orden. Även om man resonerar som herr Johansson i Kälkebo och herr Johansson i Uppmälby, så kan man därför icke säga, att det är meningen, att detta sällskap skall få överträda den lag, som stiftats för skogsvården i landet; av sällskapet behöver man aldrig befara något sådant, då det, som jag nyss nämnde, förhåller sig så, att sällskapet huvudsakligen har inrättat sig på att förskaffa sig förödda skogsmarker, som det kan göras skog på. Men när det gäller sådana skogars kultivering, har skogsvårdsstyrelsen att taga initiativet, enligt lagens bestämmelser, och de motsättningar som härigenom kunna uppkomma mellan skogssällskapet och skogsvårdsstyrelserna kan man undvika genom att ställa skogssällskapet utanför den allmänna skogslagen.

Jag har av dessa skäl, herr talman, för min del gått med på den reservation, som är avgiven vid den här paragrafen, även om jag för mig själv måste medgiva, att det kanske kan synas mindre lämpligt att från lagens tillämpning undantaga de skogsområden, vilka ett sådant på frivillighetens väg bildat sällskap som skogssällskapet äger. Det har emellertid, då sällskapet har av Kungl. Maj:t fastställda stadgar, och dess verksamhet hittills har lämnat en god garanti för fullföljandet av dess stora och ädla syften, förefallit mig, som om riksdagen kunde visa skogssällskapet det förtroendet att nu bifalla den vid utskottets utlåtande vid den här paragrafen fogade reservationen.

Jag har ett par saker till som jag skulle vilja säga ett par ord om. Vid utskottets utlåtande finnes vid § 3 fogad en reservation av ledamoten av första kammaren herr Johansson i Fredrikslund, däri det yrkas, att begreppet yngre skog i denna paragraf skulle ersättas med ordet ungskog. För min personliga del hade jag, då denna paragraf behandlades i utskottet, den uppfattningen att beteckningen ungskog hade varit bättre. Jag hade den uppfattningen med hänsyn tagen till vissa delar av vårt land och särskilt provinsen Småland. Jag blev emellertid gendriven av en ledamot av en skogsvårdsstyrelse från nämnda provins och måste frånträda denna min uppfattning. Litet var vet väl ändå, att man med begreppet yngre skog menar att komma mycket högre upp i åldersklassen, innan fri avverkning får äga rum, än man menar med begreppet ungskog. När jag rest genom Småland, som jag gjort mycket, och sett på dess egenartade struktur i fråga om sätt och art för sin försörjning, har jag här och var funnit mindre och större fabriker, särskilt snickerifabriker och liknande. Vid dessa fabriker förbrukades en hel del av Smålands skogar och i många fall kan vid deras fabrikation yngre skog till och med betecknas som fördelaktigare såsom råmaterial än äldre eller gammal skog. När jag rest förbi stationerna och sett massor virke av yngre skog, som uppstaplats där för vissa ändamål, har jag ställt den frågan till mig: om vi taga bort beteckningen ungskog i lagen och ersätta den med yngre skog, kan det inträffa, att, om skogsvårdsstyrelserna

*Ang. skogsvårds-
lag m. m.*
(Forts.)

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

bliva hårda, det kan komma att dröja 20 à 30 år innan någon avverkning med någon omfattning kan komma att ske i de småländska skogarna. Man säger kanske, att det är ett misstag. Må så vara. Men det intryck jag fått av Småland, då jag rest där, har gjort, att jag ansett, att uttrycket yngre skog borde ersättas med ungskog. Nu har jag ej velat reservera mig för en sådan förändring i utskotts-förslaget, därför att en ledamot från Småland, som tillhörde skogsvårdsstyrelsen därnere, hade en annan mening, och då måste jag erkänna, att jag möjligen inte hade den riktiga uppfattningen i saken. Emellertid tillåter jag mig ändå tvivla på, om jag hade så orätt. Jag skulle för min del vilja hava de orden uttalade i riksdagens protokoll, att skogsvårdsstyrelserna särskilt i de trakter i landet, där de lokala förhållandena i det här avseendet äro synnerligen ömtåliga, måtte med varsamhet komma att tillämpa lagen och särskilt då begreppet yngre skog.

I ett annat avseende har jag personligen avlämnat en reservation i utskottets utlåtande. Det gäller § 18, motsvarande § 19 i den kungl. propositionen och den handlar om skog, som i lagen betraktas som svårföringrad skog. De uppgifter, som lämnas från de olika skogsvårdsstyrelserna i Sverige om omfattningen av våra svårföringrade skogar, har visat, att Stockholms läns skogsvårdsstyrelse har inrangerat ett ojämförligt stort område under beteckningen svårföringrad skog. Och det beror på två skäl. Först och främst därpå att Stockholms län skjuter ut som en udde i Ålandshav, vilken omslutes av en oerhört vidsträckt skärgård. Vi ha i skogsvårdsstyrelsen varit rädda för att om avverkning skulle få ske på hela detta system av öar utanför fastlandet, skulle havets inverkan på återväxten komma att medföra, att skogsgränsen så småningom skulle flyttas från kusten med dess klippiga stränder inåt landet, och på det viset skulle en hel del av den kultur förstöras, som nu skyddas av de på de yttersta skären befintliga skogarna. Det är det ena skälet. Det andra skälet är att nederbördsförhållandena i Stockholms län äro av en alldeles säregen art i jämförelse med landet i övrigt. Betraktar man Stockholms län och tänker sig en linje dragen från Gävle och ned till Stockholm, så ligger länet till större delen utanför den linjen, och det egendomliga är — något som vem som helst kan göra sig underrättad om genom väderlekskartorna — att nederbördsförhållandena äro mycket ogynnsammare öster om denna linje än väster om densamma. Och vi ha i skogsvårdsstyrelsen kommit till insikt om att den ringa nederbörd, som förekommer utanför den linjen, jämfört med i de inre delarna av landet, den inverkar ofantligt ofördelaktigt på skogskulturen och skogsföringringen. Det är därför som ett så stort område som 200,000 hektar av Stockholms län av skogsvårdsstyrelsen betraktas såsom svårföringrad skog.

Nu skall det enligt denna lags §§ 18, 19, 20 och 21 komma att bli så, att svårföringrad skog icke får avverkas utom till husbehov utan föregående utsyning och tillåtelse av skogsvårdsstyrelsen. Jag kan icke på rak arm säga, hur många jordägare som finnas på detta område av 200,000 hektar skog. Men enligt beräkningar i

skogsvårdsstyrelsen skall styrelsen behöva anställa 6—8 nya skogsvaktare bara för att kunna tillämpa lagen på detta område. Nu förhåller det sig faktiskt på det sättet, att den allra största delen av jordägarna på detta område har skött sina skogar på ett utmärkt sätt, och skogsvårdsstyrelsen har aldrig haft anledning att ingripa. Men om nu denna lag kommer att bli antagen, då får skogsägaren icke avverka skog till avsalu i någon form utan att ha fått medgivande och utsynning av skogsvårdsstyrelsen, och det är detta som jag för min del ansett mindre lämpligt, mest på grund av kostnadsfrågan.

*Ang. skogsvårds-
vårds-
slag m. m.
(Forts.)*

Men det är icke bara den synpunkten som spelar in, utan även en annan och det är det otrevliga i att en skogsägare, som visat sig sköta sin skog på alldeles utmärkt sätt, ändå icke skall få avverka några famnar ved till avsalu, utan att först ha fått utsynning av skogsvårdsstyrelsen. Han måste vända sig dit, och vi ha där ett psykologiskt moment, som jag anser vara av betydande vikt. Det är därför som jag tillåtit mig i en reservation hemställa, att riksdagen måtte besluta att bifalla utskottets förslag, men med en sådan formulering av paragrafen, att lagen skulle träda i kraft först sedan skogsvårdsstyrelsen bestämt, att en egendom skulle falla under lagen. Jag har trots mig därigenom kunna förbilliga skogsvårdsstyrelsens arbete på dessa områden, samtidigt som man skulle avvärja det där obehagliga psykologiska momentet, som ligger i att en jordägare, som annars sköter sig utmärkt, tvingas att gå till skogsvårdsstyrelsen och anhålla om utsynning av skogen, även om det gäller avverkning av blott några få famnar ved till avsalu. Nu är jag ensam reser- vant på den punkten, men jag får väl, då den paragrafen föredrages, tänka över, om jag vågar framställa något yrkande på den- samma.

Herr **Gustafsson** i Älvsered: Herr talman, mina damer och her- rar! Då jag har min hemvist i det stora skogsbälte, som sträcker sig över det smäländska höglandet och in i södra Västergötland och norra Halland, och därför äger god kännedom om förhållandena i dessa bygder, vill jag icke underlåta att i denna fråga säga några ord och något skildra förhållandena där nere och hur de komma att ställa sig efter denna lags antagande, såsom jag ser det.

Under kristiden fingo vi ju många kristidslagar och bland dessa även vår provisoriska skogsvårds- lag. Säkerligen var denna lag då ganska behövlig — i varje fall lika nödig som många andra kristids- lagar — för att under då gällande höga priser å skogsprodukter hin- dra rovdrift på vårt skogskapital. Sedan dess ha vi låtit den ena kristidslagen efter den andra försvinna, men nu äro vi i färd med att i stället för denna kristidslag stifta en bestående lag, som är mycket strängare än kristidslagen.

Särskilt genom att förändra uttrycket »ungskog» till betecknin- gen »yngre skog» vill man främtaga hemmansägarna den fria dispo- sitionsrätten över ännu mera av deras egendom. Man tvistar ju om vad som menas med beteckningen yngre skog, men alla äro av den

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Fortis.)

meningen, att däri inrymmes betydligt mycket mera än som avses med beteckningen ungskog. De som åhörde diskussionen vid skogsvårdsstyrelsernas möte fingo klart för sig att i begreppet yngre skog kunde inrymmas ända upp till 60- å 80-årig skog. Då faller så gott som all skog i min hembygd under denna lag.

Man har med visst fog liknat våra skogar vid en räntegivande bank, och jag vill icke underskatta den nationalekonomiska vinst som vårt land skulle göra genom att sätta våra hemmansägare under visst förmyndarskap och härigenom tvinga dem att utöka sitt kapital i denna bank eller genom lagbud tvinga dem till uthålligt skogsbruk och på så sätt hindra dem att uttaga mer än räntan på sitt kapital. Härigenom blir ju vårt land kapitalrikare. Men det skulle vårt land också bli, om man tvingade arbetare och löntagare att sätta undan en del av sin inkomst till en sparpenning för framtiden eller genom att sätta våra kapitalister under förmyndarskap och därigenom hindra dem att uttaga mer än räntan på sitt kapital. Ett dylikt ingripande i den enskildes fri- och rättigheter har man emellertid hittills icke vågat sig på. Och dessutom torde inkomsterna för de enskilda individerna ofta icke vara större, än att de åtgå för det dagliga livets behov. Ja, de som nu ha sparat kapital få ofta brandskatta detta för att skaffa vad till livets nödtorft hörer för sig och sin familj. Och jag vågar påstå, att detsamma är förhållandet med dessa hemmansägare, som bo i dessa karga skogsbygder i södra Sverige, som jag känner till. Många av dessa ha kanske stora familjer och därtill kanske dryga skulder på sina små fastigheter. Det må därför icke förtänkas dem, om de, då tiden för räntor och avbetalningar är inne eller då växlarna förfalla, brandskatta sitt skogskapital något hårdare, än vad en skogstjänsteman eller en skogsvårdsstyrelse skulle anse vara ur skogsvårdssynpunkt riktigast. I egenskap av mångårig taxeringsordförande har jag erfarenhet av att det vissa år skulle vara alldeles omöjligt för många av dessa hemmansägare att klara sig, om de icke få avverka skog utöver vad som i skogsvårdshänseende är lämpligt. Jag vågar påstå att många, ja, hundratals av dessa små fastighetsägare tvingas att sälja sina gårdar och bli arrendatorer eller emigrera, om de icke i nödens stund få till avsalu avverka även yngre skog.

Utskottet har ju gjort den förbättringen av förslaget, att skogsägaren under vissa förhållanden får avverka husbehovsvirke, och detta är ju gott och väl. Men det är enligt min mening understundom lika nödvändigt att genom försäljning av skogsprodukter skaffa bröd till familjen som att skaffa ved till spisen.

I södra Sveriges skogsbygder äro nog förhållandena olika mot i norra och mellersta Sverige. Därnere finnas ytterst få, om än några, skogskomplex på en hand. Det härad jag tillhör, Kinds härad, med ett invånareantal av 30,000 personer, är delat på flera tusen små jordbruksfastigheter. Av den statistik, som upprättades vid den senaste fastighetstaxeringen, visade det sig, att i det taxeringsdistrikt, som ligger mig närmast och som omfattar tre socknar med cirka 400 brukningsdelar, hade varje hemmansdel i medeltal icke fullt 3 hektar

åker, men skogsmarken rörde sig om 30—100 hektar per brukningsdel. Förhållandena äro ungefär enahanda överallt i södra Sveriges skogsbygder. Men det är ju lätt för var och en att förstå, att det är omöjligt för hemmansägare, med större familjer åtminstone, att på så små åkerarealer i en karg och hård natur leva på åkerbruk. Man måste lita till skog och skogsmark på det sätt, som i varje enskilt fall är behöfvligt jämte en intensiv boskapsskötsel.

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)*

Statistiken visar, att i dessa skogsbygder finns det mer än dubbelt så många hemdjur per hektar åker som i de mera bördiga slättbygderna. Förklaringen härtill är, att skogsmarkerna i stor utsträckning användas till betesmarker. Enligt nu föreliggande förslag skulle även detta försvåras, ty man kan ju icke komma ifrån att någon skadegörelse å skogen uppkommer genom betning av hemdjur, såsom också omnämnes i 10 § av detta lagförslag.

Det är ju ett allmänt känt faktum, att bonden älskar sin jord mer än någonting annat, och jag vågar påstå att hemmansägarna i skogsbygden i lika hög grad älska sin skog och som regel numera icke överavverka den utöver vad nöden eller förhållandena understundom kräva. Staten bör enligt min mening icke i onödan lägga sin hand över bondens fria dispositionsrätt över sin egendom, och därigenom minska bondens kärlek till sin jord.

Det finnes i skogsbygderna många exempel på att samma fastighet varit i samma familjs ägo under flera generationer. Detta har låtit sig göra även då flera arvingar funnits, därigenom att en större del av skogen avverkats och förvandlats till penningar, varefter gården för en billig penning fått övertagas av ett av barnen och skogspengarna delats bland de övriga arvingarna. Skulle nu föreliggande förslag bli verklighet, kan något sådant icke vidare förekomma.

Skall å skogsgårdarna endast uthålligt skogsbruk få förekomma och endast rantan på skogskapitalet få uttagas, under det gården ständigt skall vara välbeväxt med skog, så komma dessa små skogshemman med ett 50-tal hektar skogsmark att bli så dyrbara, att de icke kunna köpas av andra än förmögna personer, och då dessa som regel icke vilja bebo och bruka smågårdar med 3 hektar åker, så kommer jordbruket att utlämnas till torpare eller arrendatorer till föga glädje för den självägande bondeklassen.

I min hembygd fanns det för några år sedan ett familjebolag som ägde ett 20-tal gårdar, varå skogen sköttes av bolaget och jordbruket av statare och arrendatorer. Bolaget beslöt emellertid år 1913 att avveckla. Skogen avverkades långt utöver vad som enligt detta lagförslag hädanefter skulle få ske, och därefter försålles gårdarna till de förra arrendatorerna, som nu sitta som självägande hemmansägare. Hädanefter måste det gå den andra vägen: förmögna personer eller bolag komma att övertaga skogsgårdarna och jordbruket kommer att överlämnas åt arrendatorer. För min del kan jag icke se, att det är någon fördel i en dylik utveckling.

Då jag har denna uppfattning och då det med gällande återplanteringslag icke finnes minsta fara för att det i vårt land skall bliva brist på skog, så måste jag, herr talman, yrka avslag på lagen.

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

Herr Carlström i Helgagård: Herr talman, mina damer och her-
rar! Fastän mitt namn icke kommit att stå under utskottsbetänkan-
det på grund därav att jag måste företaga en resa, då det definitiva
beslutet i utskottet skulle fattas, så har jag dock varit med i utskottet,
då dessa frågor där ingående diskuterats, och jag har sålunda i viss
mån ansvar för det beslut, som utskottet kommit till. Jag ber därför
att få säga några ord i denna fråga.

Jag förstår ganska väl att många av Sveriges skogsägare, då det
gäller en sådan lagstiftning som denna, känna en viss motvilja för
att gå med på en sådan här lag. Man har ju i allmänhet den upp-
fattningen, att var och en bör få sköta sig själv ute i bygderna och
att detta lünder det hela till det bästa. Men jag tror ändå att den,
som har med öppen blick följt hur det gått till under gångna årtion-
den i fråga om behandlingen av Sveriges skogskapital, har kunnat
få klart för sig, att det räcker ändå icke med blott en lagstiftning som
1903 års återväxtlag, utan det fordras en skyddslagstiftning även för
den växande skogen. Och jag kan icke undgå att ha den känslan —
och den har också kommit fram inom utskottet från olika håll — att
på de senare åren ha verkligen skogsägarna ute i landet lärt sig
förstå skogsvårdsstyrelsens arbeten på ett mycket bättre sätt, än de
kunde göra de första åren. Och det har gått så långt på många plat-
ser, att man t. o. m. — jag har åtminstone hört många enskilda skogs-
ägare påstå det — varit av den mening, att skogsvårdsstyrelserna
i vissa fall icke gjort sin skyldighet, då det gällt att hålla efter skogs-
skövlarna.

Nu skall jag för min del med detsamma bekänna det, att om det
hade funnits en möjlighet att få en skyddslag för våra skogar, som
hade hållit efter skövlarna bara, men lämnat den lojala skogsägaren
fri, då skulle jag naturligtvis ha varit den första här i kammaren att
gå med på en sådan lag. Och jag vill säga, att jag har funderat
ganska mycket och ganska ingående på möjligheten att få fram en
sådan lag, som skulle taga sikte på skövlarna av skogskapitalet men
lämna de andra fria. Det har emellertid visat sig, att detta är absolut
omöjligt. Man kan till exempel icke stifta en lag med rubrik: »lag
mot smugglare»; man måste stifta en lag som heter »lag mot smugg-
leri». Men då hindrar ju icke detta, att även den lojala medborgaren,
som icke smugglar, kan bli utsatt för obehaget att visiteras, och det
får han då underkasta sig med jämnmod. Jag menar, att man kan
icke stifta en lag mot skogsroffare, utan en lag om skydd för skogar,
och då faller naturligtvis även den lojala skogsägaren under lagen.

Nu har jag den förhoppningen, som herr Sjöblom nyss gav ut-
tryck åt, att Sveriges skogsvårdsstyrelser måtte på ett mycket varligt
sätt gå fram, då det gäller att se till att den enskilde jordbrukaren icke
bliver för hårt efterhållen. Och jag tror också, att det skall visa sig
i praktiken, såsom det också redan har visat sig, att skogsvårdsstyrel-
sens tjänstemän skola ha förståelse för att, där behov föreligger,
låta den enskilde, i ömmande fall, gå något längre, än vad lagens
stumma bokstav tillåter.

Den fråga, som man kanske mest varit inne på i dag och som

givetvis är av den allra största betydelse i detta lagförslag, är begreppet »ungskog» eller »yngre skog». Nu är det så, att utskottet stannat för begreppet »yngre skog». Jag var nog från början en smula betänksam, hur man skulle ställa sig till denna beteckning. Men jag har en viss erfarenhet från min hembygd, som råkar vara Småland, om vilket herr Sjöblom sade, att man där hugger så fasligt mycket ungskog, jag har den erfarenheten, säger jag, att skogshandlare, som köpa gårdar för att taga ut skogskapitalet, ha med nuvarande lag tillåtits gå så långt, att det finnes knappast gårdar kvar på vissa gårdar, sedan de fått utföra sitt verk. Jag skall be att få anföra ett exempel, därför att det är ganska belysande. I min hemort var det en gammal jordbrukare, som i 50 år hade haft en gård i sin ägo, och han hade under 30 år av denna tid huggit varje år i skogen för att kunna täcka de utgifter, som han så att säga för varje år behövde täcka, ur skogen. Men då han lämnade gården till en av sina söner, så hade han icke värre farit fram med skogen, än att denne, fastän det endast gällde ett fjärdedels hemman, vars areal utgjorde 156 tunnland, fick under kristiden av ett bolag 172,000 kronor för gården. Vad hände nu då detta bolag fick utnyttja sin »rätt» på detta hemman? Jo, man tog rubb och stubb, både den äldre och den yngre skogen. Ty man kunde icke från skogsvårdsstyrelsens sida göra någonting, tack vare begreppet ungskog. Jag frågar verkligen: då så är, att en lojal skogsägare under ett helt långt liv bevarat skogskapitalet som vid hans död är på pass gott som i detta fall, skall då, när en av sönerna skall utlösa syskonens arvslott och sedan ett bolag köpt jorden, detta bolag ha rätt att taga skogen så, att det behövs mer än en mansålder, för att det skall bli möjligt att hugga det bittersta dugg för den bonde, som får den lyckan eller olyckan att övertaga denna jord.

Och då herr Gustafsson i Älvsred säger, att det är nödvändigt för Smålands bönder att se till, att det fortfarande får avverkas skog, då de ej kunna klara sig eljest, så menar jag att detta påståendet är riktigt. Men just därför att det *måste* finnas skog på varje gård, för att innehavaren skall kunna klara sig och för att det icke skall finnas alltför många gårdar, där det *icke* finnes någon skog alls, så vill jag gå med på en lagstiftning som denna.

Man säger nu — och reservanten herr Johansson i Fredrikslund har försökt skrämja riksdagen för denna lag genom att på ett par ställen i sin reservation tala om denna sak — att detta begrepp »yngre skog» skulle i sin tillämpning komma att verka rent av ruinerande för de svenska skogsägarna. Ja, jag måste säga, att jag kan icke riktigt förstå denna uppfattning. Ty vi skola ha klart för oss, att det finns även enligt denna lag möjligheter för enskilda skogsägare att få hugga av sin ungskog, utan att man skall behöva säga till skogsvårdsstyrelsen, och att få *sälja* av det avvercade virket, och det är om han gör det i form av ändamålsenlig gallring. Och med den uppfattning jag har om skogsvårdsstyrelsens sätt att gå till väga, då det gäller gallring, så är det möjligt att gå ganska långt i fråga om gallring av den yngre skogen, och man torde härvidlag i

Ang. skogsvårds-
lag m. m.
(Forts.)

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

regel ha nått längre, än vad den enskilde lojale skogsägaren skulle finna lämpligt, då han själv gallrar skogen. Sedan finns också en möjlighet angiven i 2 mom., enligt vilket man kan få ytterligare så att säga påkalla skogsvårdsstyrelsens medgivande för att uttaga skog till försäljning. Jag tror sålunda, att man skjuter fullständigt över målet, då man här söker påvisa, att lagen skulle bli ruinerande för Sveriges småbönder och mindre skogsägare.

Jag skall tillåta mig att taga upp det exempel, som herr Johansson i Fredrikslund anfört i sin reservation och som även den siste ärade talaren var inne på. Herr Johansson säger bland annat: »Bland bönderna är det vanligt, att ett av barnen övertager föräldragården och att de övriga få sina arvslotter på det sätt, att en del skog vid gårdens överlämnande undantages och försäljes. Sådant skulle omöjliggöras, därest icke på hemmanet all skogen vore övermogen.» Enligt herr Johanssons uppfattning ligger sålunda ingenting emellan begreppen »ungskog» och »övermogen skog». Jag vill emellertid fastslå, att denna uppfattning är felaktig: det finns åtskilligt däremellan. I själva verket ställer detta exempel saken fullständigt på huvudet. Om det nämligen är så, att innehavaren av en gård, t. ex. en person som börjar bli gammal och därför vill sälja gården till en av sina söner, hållit skogen så att säga vid ungskogsgården hela tiden, vad skall det i så fall finnas för möjlighet för övertagaren att sälja skog och därmed lösa ut sina syskon? Nej, detta kan då inte ske; det finns ju ingen värdefull skog att taga i anspråk för nämnda syfte. Dessutom: skulle förvärvaren tvingas raka gården alldeles ren från skog för att betala köpeskillingen eller för att lösa ut den ena eller andra, kan han icke, menar jag, klara sig på densamma, ty då hade han ju tagit ut all den skog, som fanns, och det bleve då svårt att behålla gården, även om den från början varit aldrig så billig. Jag tror sålunda, att dessa exempel inte alls i det verkliga livet ha den betydelse, som man vill tillnäta dem från herr Johanssons i Fredrikslund och från den föregående ärade talarens sida.

För min del kan jag inte underlåta att gå med på begreppet »yngre skog». Herr Johansson i Kälkebo sade visserligen, att det synes ligga rätt stor mening i begreppet, och jag medger, att detta måste vara händelsen, men jag anser, att detsamma är nödvändigt just för att i stort sett tillgodose *den enskildes* intressen. Då man nämligen, såsom jag redan påpekat, med varm övertygelse talar om att Sveriges bönder, och särskilt bönderna i Småland, måste ha möjlighet att taga ut vad de behöva ur skogen, bör man sörja för, att det finnes skog kvar på egendomarna, så att en dylik möjlighet kan utnyttjas.

Även herr Sjöblom var inne på frågan om beteckningarna »yngre skog» och »ungskog», och han yttrade, att han för sin del ställer sig mycket betänksam just på grund av de erfarenheter han vunnit under sina resor i Småland, där, som jag nyss sade, även jag råkar vara hemma. Han hade nämligen i Småland sett, att man där avverkar skog av alltför små dimensioner. Ja, jag erkänner, att man

vid järnvägsstationerna i mitt län liksom i många andra län kan finna, att småskog i stor utsträckning avverkas — särskilt sker avverkning för stickved och dylikt. Men det kan hända, att dylik skog också uttagits genom gallring. Jag tror nämligen, att skogsägarna i många fall just använda denna metod, då det gäller att få fram de mindre dimensionerna. Och då man här talar om sina erfarenheter från Småland, kan jag inte undgå att tala om den känsla jag fick, då jag for i Norrland, under riksdagsresan år 1920. Jag blev då i min tur betänksam, då jag vid flera tillfällen, särskilt uppe i Väster-norrland, fick se, hurudant det »timmer» var, som flottades i älvarna. En smålänning skulle knappast ha menat, att detta var riktigt timmer, ty det var virke av så små dimensioner, att man mycket sällan avverkar dylikt i Småland. Men det måste naturligtvis bli skogsvårdsstyrelsernas uppgift att i varje särskild landsdel utbilda en viss praxis rörande vad begreppet »yngre skog» skall innebära. Jag tror inte, att detta skall möta synnerliga svårigheter eller leda till de konsekvenser, som man från motståndarehåll velat göra gäl-lande.

Det är alldeles uppenbart, att om Kungl. Maj:ts förslag i denna fråga framlagts oförändrat, jag inte skulle ha kunnat vara med om detsamma. Men jag fick snart klart för mig, att vad som i denna av Kungl. Maj:t föreslagna lagstiftning var det farligaste, var det direkta åtalsslagandet, men då detta nu borttagits, hyser jag ingen fruktan för förslaget. Bortsett från vad som gäller för de svårför-yngrade skogarna, kan nu ingen skogsägare fällas till ansvar utan att han förut erhållit anvisning eller meddelats förbud av skogsvårdsstyrelsen. Under sådana förhållanden tror jag inte, att förevarande lag, även med antagande av begreppet »yngre skog», skall få den olyckliga betydelse för Sveriges lojala skogsägare, som man här från avslagssidan vill påstå. Däremot kan det på detta sätt ges möjlig-het för skogsvårdsstyrelserna att hålla efter skogsjobbarna, och detta vilja vi ju litet var.

Jag skall inte i övrigt ingå på lagens olika paragrafer — jag har ju uppehållit mig vid den paragraf, som torde väcka det största intresset och vara den viktigaste.

Endast i fråga om den reservation, som avgivits rörande skogs-vårdssällskapen, skall jag be att få säga ett par ord. Jag för min del kan inte gå med på, att dessa sällskap undantagas från lagen. Detta icke därför, att det skulle medföra stora praktiska olägenheter för skogsvården, om så skedde, utan av vissa psykologiska skäl. Ty hur tro ni, mina damer och herrar, att det skulle verka, om man går ut bland Sveriges skogsägare och säger: ja, nu ha vi fått en skogsvårdslag, som i någon mån är strängare än den vi haft förut, men det finns s. k. skogssällskap, som icke alls be-höva ha med denna lag att göra, utan som helt gå fria för densam-ma! Jag tror inte, att ett sådant besked skulle upptagas så synner-ligen välvilligt ute bland folket. Man säger visserligen, att vi icke böra misstro skogssällskapen. Jag gör inte heller detta. Men då vi nu misstro — om jag får använda det uttrycket — alla Sveriges

Ang. skogs-vårdslag m. m.
(Forts.)

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

skogsägare, böra icke härvidlag för några gälla särskilda bestämmelser. Det uppkommer i så fall en olikhet inför lagen, som jag icke vill gå med på.

Herr andre vice talman! Jag skall, då jag nu slutar mitt anförande, icke göra något yrkande i fråga om föreliggande paragraf, men jag vill i stort sett yrka bifall till och rösta för utskottets förslag.

Herr Lindman: Herr talman! Jag skall be att få göra några erinringar i anledning av de yttranden, som fällts här under debatten. Jag vill då först säga några ord om det anförande, som greve Hamilton höll för en stund sedan.

Greve Hamilton framförde en varning för att gå så långt, som förevarande förslag innebär. Han sade sig icke ha någonting emot en återväxtlag sådan som 1903 års lag, men då det gäller att gå längre, ville han icke vara med. Jag har en alldeles motsatt uppfattning. Jag anser, att tiden nu är inne att verkligen gå ett steg längre. Redan år 1903 var den frågan uppe, om man inte skulle bereda ett skydd även åt den unga, växtliga skogen, men naturligtvis kunde man då icke kräva, att så skulle ske. Tiden var ännu icke mogen, och man höll före, att det var ett stort steg, som togs redan genom införandet av 1903 års återväxtlag. Nu ha vi under åtskilliga år haft en provisorisk lagstiftning, vilken i vissa hänseenden gått längre än det här föreliggande lagförslaget. Att då låta denna provisoriska lag förfalla utan att sätta något i dess ställe, skulle vara att taga ett steg tillbaka, under det vi enligt min mening måste vara beredda på att gå framåt. Om man tager hänsyn till de modifikationer, som utskottet gjort i det kungl. förslaget, kan jag inte förstå annat än att det är en riktig åtgärd, som här föreslås, en åtgärd, vilken icke behöver medföra någon som helst av alla de risker, som man på olika håll befarar.

Det är klart, att när en lag sådan som denna skall avvägabringas, det reses motstånd från många håll, där man känner sig berörd av lagens bestämmelser — farhågor växa upp, att man inte får sköta sig lika fritt som enligt 1903 års lag o. s. v. Detta är ett motstånd, som jag mycket väl förstår. Men å andra sidan menar jag, att just skyddet av den yngre skogen, vilket det här huvudsakligen är fråga om, i alla fall är av en sådan vikt både för den enskilde och för det allmänna, att detta steg bör kunna tagas.

Det har nu i en reservation yrkats, att man vid tredje paragrafen skall antaga beteckningen »ungskog» i stället för »yngre skog», och talesmannen härför har här i denna kammare i främsta rummet varit herr Johansson i Kälkebo. Jag medger, att han har rätt, då han säger, att begreppet »yngre skog» går längre än »ungskog» — det är uppenbart, att så är fallet. Men därav följer icke, att begreppet, som han säger, går *mycket* längre, så att det omfattar skog högt upp i medelåldersklassen. Det är klart, att, då ingen definition finnes, man icke alldeles bestämt kan säga vad som menas med »yngre skog», men man kan lika litet ange, vad som menas

med »ungskog». Vad man här vill, är att skydda den växtliga skogen, den som står i sin allra kraftigaste växt. Att detta är nödvändigt, tror jag, att alla de, som vilja ha en effektiv lag, måste vara ense om. I motiven till den kungl. propositionen framhölls också detta syfte, fastän Kungl. Maj:ts avfattning av själva lagparagrafen står i viss strid med motiven genom upptagandet av en definition, som tog sikte på fröbarheten — en fröbar skog kan ju nämligen vara mycket yngre än »yngre skog». Skogen kan ju vara fröbar redan vid 15-, 20- och 25-årsåldern, ifall den är friställd och lever under gynnsamma förhållanden. Men det är just sådana bestånd, som i förhållande till sin ålder ha lågt värde, om de avverkas, under det att de få ett väsentligt högre värde, om de få stå kvar och skyddas, till dess de hunnit växa in i värdefullare åldersklasser.

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

Gentemot herr Gustafsson i Älvsered vill jag vidare understryka, att en skogsägare dock enligt denna lag får bedriva ganska stor avverkning utan vidare. För det första äger han att tillgripa äldre skog, om sådan finnes. För det andra har han rättighet att gallra i den yngre skogen. Och för det tredje medges han befoogenhet att, även om yngre skog är genomgallrad så mycket som rationellt bör ske, avverka densamma, ifall han nämligen behöver göra detta för sitt husbehov.

När man sedan säger, att avverkningen av skog i många fall måste tillgripas såsom ett stöd för hemmansägaren eller skogsägaren — det finns, menade herr Gustafsson, jordbruk, som äro så dåliga, att de inte kunna bära sig, utan att skogen avverkas — skulle jag vilja göra den reflexionen, att det är väl uppenbart, att dessa jordbruk i stället bära sig allra bäst, om ägaren även sköter sin skog på det lämpligaste sättet. Det kan aldrig vara rationellt och riktigt, att han tager bort skogen just vid den tidpunkt, då den bör stå kvar för att bereda honom större inkomst och större avkastning.

Utskottet har tillåtit sig att säga, att för den enskilde skogsägaren, lika väl som för landet, är det givetvis en fördel, om utvecklingsbara bestånd, som genom en rätt vård och behandling skulle kunna nå avsevärt värdefullare dimensioner, icke finge i förtid nedhuggas för att lämna ett jämförelsevis lågt realisationsvärde. Jag är alldeles övertygad om, att detta uttalande av utskottet är fullkomligt riktigt.

Nu säger man, att om man använder uttrycket »yngre skog», måste man ha en definition, ty det är ej en i skogsterminologien känd beteckning. Jag menar att då behöver man definition lika väl för »ungskog». Annars blir väl följden den, att man går efter den nu gällande terminologien. Det finns en sådan uti benämningarna »ungskog», »medelålders skog», och »gammal skog». De myndigheter, som skola tillämpa lagen, exempelvis domstolarna, komma väl, antager jag, att gå efter denna. I förevarande fall ha vi ju alltså att taga hänsyn till domänstyrelsens uttalanden härom, enligt vilka man uti cirkulär 1916 angående de allmänna skogarnas

Ang. skogs-
vårdslag m. m.

(Forts.)

indelning till ordnad hushållning föreskrivit, att skogen skall benämnas ungskog så länge den ej nått en ålder motsvarande en fjärdedel av omloppstiden. Med en omloppstid av 80 år omfattar ungskogen sålunda skog med en fjärdedel av denna ålder, d. v. s. 20 år. Detta bleve då åldern för ungskog i södra och mellersta delarna av landet. I de norra komme den upp till 40 år vid 160 års omloppstid. Det är väl egentligen ingen av oss, som vill vara med om, att skog får avverkas i det södra och mellersta Sverige redan vid 20-årsåldern och i Norrland vid 40-årsåldern. Det är uppenbart, att det är att gå alldeles för långt att medgiva något sådant. Det är sant att domänstyrelsen i sitt över skogslagstiftningskommitténs betänkande år 1921 avgivna utlåtande uttalat att, då man utan samband med skogsindelning talade om ungskog, dennas övre åldersgräns kunde anses ligga emellan 40 och 80 år, varierande från söder till norr, men inget ord om detta uttalande bleve vägledande för domstolar och myndigheter.

Skogen genomgår i den ålder, som det här är fråga om, sin värdefullaste tillväxt. Jag vill påpeka, att man har, med stöd av de senaste undersökningar, som företagits, fått bevisad nödvändigheten av starka gallringar, och man börjar på skogsmannahåll bli mer och mer enig om, att skogen i den ifrågavarande åldern bör gallras starkt. Detta är av särskild vikt att observera, ty det gäller att utveckla bestånden så hastigt som möjligt, för att de må kunna utväxa åtminstone till vad man kallar mindre timmerdimensioner. Det är klart, att skogsvårdsstyrelsens uppgift är att undervisa allmänheten om dessa förhållanden. När greve Hamilton, själv ordförande i en skogsvårdsstyrelse, säger, att det »borde» vara skogsvårdsstyrelsens uppgift att undervisa allmänheten, vill jag påpeka, att i den lag, som vi snart komma till, nämligen förordningen om skogsvårdsstyrelser, står det i första paragrafen, att styrelsens uppgift är att verka upplysande och undervisande.

Jag menar sålunda, att det är av ofantligt stor vikt, att de yngre skogarna få — genom gallringar och starka sådana — behandlas på sådant sätt, att vad som står kvar efter gallringen så fort som möjligt kan växa ut till värdefullare dimensioner och därigenom giva skogsägarna större utbyte än de annars skulle få.

Herr Johansson i Uppmålby, som berörde herr Lindhagens motion, har i anslutning till denna i en reservation begärt en skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan att kommunskogar och bolagsskogar skola ställas under särskilda bestämmelser. Jag skall be att få göra några anmärkningar mot herr Lindhagens motion. Herr Lindhagen säger, att det är mycket lättare för en stor skogsägare att sköta sin skog efter rationella grunder, efter hushållsplan m. m., under det att detta ställer sig svårare för en liten skogsägare — annars borde man, menar han förmodligen, ålägga både den lilla och den stora skogsägaren att avverka efter plan o. s. v. »Den förståndiga skogsägaren pålägges därigenom icke», säger herr Lindhagen, »någon ny tunga, utan blott ett obetydligt besvär. Den misshushållsamme skogsägaren åter ålägges ett både för honom

själv och samhället gagneligt tvång till god ekonomi». Beträffande detta vill jag, herr talman, säga, att det finns ingen som kan göra gällande, att de större skogsägarna i stort sett sköta sina skogar sämre än de mindre. Jag skulle nästan kunna våga det påståendet, att om man undersökte, huruvida någondera kategorien skötte sina skogar sämre än den andra, skulle man komma till det resultatet, att den större skogsägaren i genomsnitt vårdar skogen bättre än den smärre. Man har fått belägg på detta påstående genom att det vid rikstaxeringen i Värmland visade sig, att det på bolagens skogar och de större skogarna överhuvud erhöles en större kubikmassa per hektar än på de mindre. Men för övrigt förhåller det sig så, att här ifrågavarande lagbestämmelser, som jag hoppas att riksdagen i dag kommer att antaga, innebära strängare bestämmelser än de som finnas i 1903 års lag och att de skola komma i tillämpning både för stora och små skogsägare. Jag menar, att det vore rätt oegentligt, att man just nu, när det införes en lag med strängare bestämmelser, skulle komma med undantagsstadganden för de stora skogarnas del.

För övrigt bör man, vad skötseln av de stora skogarna och deras ställande under hushållsplan beträffar, observera en viss omtändighet, som kanske motionären inte tillräckligt mycket tänkt på. Går man på en dylik linje, måste man nämligen också införa ett institut, varigenom en större skogsägare hindras att fränskilja ägor från sådana marker, som beröras av de hushållsplaner, vilka han skulle upprätta eller som kanske skulle upprättas för honom. Det kan nämligen inte få tillgå så, att varje enstaka hemmansdel eller varje liten lott av skogen skall skötas för sig, så att avverkningen skall ske på en liten del av varje sådan lott för sig. Indelningen och hushållsplanen måste naturligtvis breda ut sig över hela skogen. Men därav följer å andra sidan, att vissa delar och vissa hemmanslotter, ingående i denna skogskomplex, vid ett visst tillfälle kunna bli avverkade, under det andra inte bli det. Om man nu fränskiljer genom försäljning den del, som man har avverkat, så har man därigenom fått bort en del av ifrågavarande skog — detta kan inte förebyggas. Ett antagande av reservationens utgångspunkter borde sålunda åtföljas av lagbestämmelser, som hindrade en större skogsägare att förfara med sin skog så, att han fränskiljer vissa delar av skogsområdet. Komplexen måste ju bibehållas som enhet under den gemensamma planen.

Herr Johansson i Uppmälby har vidare, beträffande den äldre skogen enligt § 5 i lagen, avgivit en reservation, vari han påyrkar, att man skall återinföra uttrycket »behörlig skog», som förekom i den kungl. propositionen, i stället för att som utskottet föreslår tala om skog »för husbehov». Att utskottet velat göra denna ändring, har berott därpå, att man ansett, att det vore att gå för långt, om man begagnar en sådan beteckning som »behörlig skog», när det gäller den äldre skogen. Ett dylikt uttryck kan — såsom reservanten, enligt vad som framgick av hans yttrande, synes mena — betyda, att man eftersträvar, att det efter avverkningen

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

skall finnas kvar så mycket skog, att den kan utgöra ett stöd för jordbruket, i den mån detta icke bär sig självt, alltså någonting som hemmansägaren eller skogsägaren skall kunna anlita för att vid behov skapa inkomster. Men det kan också mycket lätt hända, att man därigenom kommer in på en bestämmelse av den art, som återfinnes i Norrlandslagarna och som handlar om den s. k. stöds-skogen. Den som skall avgöra vad som menas med stöds-skog eller »behövlig skog» blir ju skogsvårdsstyrelsen, och det är nog ganska svårt för denna att göra detta. Förhållandet är ju nämligen, herr talman, att vi i denna lag till en början ha kvar bestämmelser av det slag, som funnos i 1903 års lag och som gingo ut på att det skall sörjas för återväxt av skogen. Vidare ha vi i § 3 bestämmelser, som skola innebära skydd för ungs-kogen, vilken endast får avverkas genom gallring. Däremot har man egentligen inte med förevarande lagstiftning velat hindra avverkning av äldre skog. Jag menar, att man går för långt, om man såsom herr Johansson i Uppmälby vill genomföra Kungl. Maj:ts förslag, som anknyter till beteckningen »behövlig skog». Man bör nöja sig med att ett hemman, vare sig det gäller äldre eller yngre skog, icke skall behöva lida brist på skog för husbehov.

Herr Johansson i Uppmälby har vidare i sin reservation kommit med ett yrkande, som han för övrigt berörde i sitt anförande, att Kungl. Maj:ts förslag skulle följas även vad den s. k. tysta förmånsrätten beträffar. Och han säger, att det finns redan nu en dylik förmånsrätt på andra områden, t. ex. för skatter, arbetslöner o. s. v. Ja, det är alldeles uppenbart, att det skulle vara värdefullt, om en köpare av en egendom kunde i ett paper få se, om det finns någonting som graverar egendomen, någonting som det åligger honom att för vissa kostnader utföra, sedan han övertagit fastigheten. Kungl. Maj:t har också föreslagit en tyst förmånsrätt, d. v. s. en slags inteckning för skogskulturskostnader. Man menade nämligen, att det inte vore så farligt att införa en bestämmelse härom, då ju de andra inteckningshavarna, som låge längre ned, icke skulle lida någon skada på den grund, att egendomen ju måste stiga i värde i samma mån som kulturerna bleve utförda. Ja, det är sant: egendomen stiger i värde. Men det kapital, som nedlägges i sådant syfte, kan icke frigöras på en gång, utan först under en lång följd av år. Förrän kulturerna vuxit upp till avverkningsbar skog, kan man icke få igen kostnaderna, och under tiden blir det en tunga för hemmanet, låt vara att det rör sig om ett framtidsvärde. Lagrådet har också mycket bestämt avstyrkt denna tysta förmånsrätt, i det rådet förklarar, att den kommer att rubba fastighetskrediten. Det synes mig uppenbart, att så kommer att bli fallet; hypoteksföreningarna t. ex. kunna förorsakas svårigheter. Man gör vidare på detta sätt en civil lagstiftning retroaktiv, något som synes mig vara mycket betänkligt. Det finns kanske inteckningar i fastigheten redan förut, och så kommer man och skjuter emellan denna nya gravation framför desamma, varigenom alla de andra inteckningarna faktiskt flyttas ned, utan

att de kunna göra någonting åt saken. Detta innebär ett kränkande av nu gällande rättigheter, och det ökar mina betänkligheter mot förslaget.

För övrigt har naturligen, som kammaren väl förstår, utskottet mycket ingående diskuterat spörsmålet om den tysta förmånsrätten. Vi ha ställt oss den frågan före: är det nödvändigt att införa detta institut? Jag skulle vilja anföra vissa skäl, som tyda på, att det inte är lika nödvändigt nu, som det kanske var tidigare. Då kommittén avgav sitt förslag, avsåg man, att endast ägaren av skogen skulle vara ansvarig härvidlag. Enligt förevarande lagförslag däremot skola kostnaderna drabba även den avverkningsberättigade. Om den som avverkar skogen sålunda är en annan än ägaren blir han alltså medansvarig i kostnaderna för utförandet av dessa kulturer. Båda bli, menar jag, ekonomiskt ansvariga, och detta betyder naturligtvis i och för sig en ökad trygghet. Denna trygghet för skogsvårdsstyrelsen att få igen sina pengar, när det med skogsvårds-kassans medel gjorts utlägg för reproduktion och kulturåtgärder, förstärkes vidare därigenom, att utskottet i förslaget infört en bestämmelse om att skogsvårdsstyrelsen kan fordra, att det skall ställas säkerhet. Därmed menar utskottets majoritet, att det bör vara tillräckligt sörjt för rättssäkerheten, och man anser, att man inte bör tillgripa denna tysta förmånsrätt, som alltid är förenad med stora olägenheter. För övrigt menar jag, att när en köpare av en fastighet vill förvissa sig i förevarande avseende, bör han kunna få upplysningar genom skogsvårdsstyrelsens försorg, och han erhåller på det sättet lika stor säkerhet, som ifall han får uppgifter i ett gravationsbevis, där kanske inte allt hunnit bli infört.

Jag ber, när jag nu har ordet, att ett ögonblick få uppehålla mig vid frågan om skogsvårdssällskapen. Jag hörde, att herr Johansson i Kälkebo uttalade sig mycket starkt mot förslaget om deras undantagande från lagen, och jag tyckte inom parentes sagt, att han, som ju är motståndare till det hela, yttrade sig litet starkare än han egentligen behövde göra. Herr Johansson i Uppmälby hade också den uppfattningen, att intet undantag borde göras, men jag konstaterade med glädje och tillfredsställelse, att han inte uttalade sig lika skarpt, och jag bygger på detta en liten förhoppning om framgång för min ståndpunkt. Herr Johansson i Kälkebo framställde det så, som om skogssällskapen, om de undantoges från lagens bestämmelser, skulle kunna fara fram och handskas med sin skog hur som helst. Det är naturligtvis inte alls meningen, att de skola göra detta. Det är ingen som tänker sig den möjligheten; det är inte fråga om, att de på något vis skola befrias från lagen för att de skola vara i stånd att skövla skog eller avverka hur som helst — det ligger i hela deras uppgift att inte förfara på det sättet. Och då herr Johansson i Uppmälby nämnde, att han kunde vara med på att göra ett undantag för skogssällskapens del, om det endast gällt kommunskogslagen, förstår jag uppriktligt sagt inte hans ståndpunkt. Kommunskogslagen har ju mycket strängare bestämmelser

Ang. skogsvårdslag m. m.
(Forts.)

än här förevarande lag — där skall ju uppgöras hushållsplaner för de olika skogarna o. s. v. — och det vore väl då minst lika angeläget att ge skogsvårdssällskapen dispens eller befrielse från den lindrigare lagstiftningen. Jag förstår inte riktigt konsekvensen i detta resonemang.

Herr Carlström i Helgagård talade också på denna punkt i samma riktning som herr Johansson i Uppmälby, och detta, som han sade, huvudsakligen av psykologiska grunder. Ja, herr talmän, jag anser, att just psykologiska skäl tala för, att vi böra låta sällskapen ha denna frihet. Den bör finnas, men ingalunda för att sällskapen må kunna hantera skogen hur som helst, ty skulle ett skogssällskap komma att urarta på ett sådant sätt, vore det en enkel sak att få en ändring i lagbestämmelsen till stånd. Jag tror emellertid, med den kännedom jag har om skogsvårdssällskapen, att det skall dröja många år, innan man kan påvisa, att något sådant inträffat. Förhållandet är ju det, att den allmänna skogsvårdslagen sträcker sig inte så långt, att den vill dirigera skogshushållningen efter vissa för det särskilda fallet lämpade ekonomiska beräkningar. Den befattar sig endast med det mest elementära i skogsvården, d. v. s. sättet för avverkningens utförande och åstadkommandet av ungskog. I den allmänna skogsvårdslagen införes blott det, som skall gälla för all skogsvård. Skogsvårdssällskapens hushållning återigen ligger på ett högre plan — de uppgöra vissa planer, som sedermera fölias o. s. v. Det torde enligt min uppfattning inte vara något att vinna, om man avfordrar sällskapen en skogsvård, som endast innebär ett tillgodoseende av de allra enklaste kraven på skogsskötsel. Och i detta sammanhang återkommer jag till herr Carlströms yttrande om det psykologiska momentet härvidlag. Vi ha nog haft en liten förnimmelse i utskottet, där det suttit icke så få ledamöter av skogsvårdsstyrelserna, att styrelserna äro ganska känsliga för ingrepp i sin befogenhet och ställning. Här ha vi just ett visst psykologiskt moment för deras del, men precis det samma gäller dem, som handha skogsvårdssällskapens angelägenheter. Man frågar sig verkligen: vad tjänar det till att fastslå, att, om ett skogsvårdssällskap har under sin vård marker med svår-föryngrade skogar, dess egna tjänstemän icke kunna få bestämma över avverkningen utan att det skall komma skogsvårdsstyrelsens tjänstemän, länsjägmästare, biträdande länsjägmästare och läns-skogvaktare för att fastställa vad som skall göras? Jag menar, att det vore en rättvis gärd av erkännande åt det stora arbete, som det befintliga skogsvårdssällskapet utfört, om riksdagen medgäve ifrågavarande dispens. Skogsvårdssällskapet har, som föregående talare omnämnt, gjort stora uppoffringar, lagt ned mycket arbete och mycket pengar i utövandet av sin verksamhet, och man kan lätt tänka sig, att om denna frihet icke beviljas av riksdagen ett visst missmod griper dess ledande män. Det är att frukta, att i så fall deras intresse icke blir lika stort som förut intresset att fortsätta på den bana där de hittills varit inne, nämligen att på frivillighetens väg insamla stora penningssummor i syfte att skapa välsköt-

ta skogar. Ytterligare finns det en hel del kommuner, som ligga under skogsvårdssällskapet, och man skulle nästan kunna tänka sig, att dessa kommuners intresse skulle stärkas, om de visste, att en sådan befrielse kan vinnas, liksom att det annars komme att försvagas.

Ang. skogsvårdslag m. m.
(Forts.)

Herr Johansson i Kälkebo säger också, att skogsvårdssällskapet i så fall icke skulle komma att betala några avgifter till domänstyrelsen för den tillsyn, som domänstyrelsen komme att utöva. Jag vill då fästa hans uppmärksamhet på, att för skogsvårdssällskapens skogar skola under alla förhållanden, även om de dispenserar från lagens bestämmelser, betalas skogsvårdsavgifter. Sällskapet ha betalat sådana, de göra det nu, och de komma att göra det. Avgifterna inflyta visserligen icke till staten utan till skogskassorna. Den utgift som staten har för ifrågavarande tillsyn kommer säkerligen också, enligt vad jag gjort mig underrättad om, att bli mycket minimal. För övrigt betalar staten på andra områden en liknande tribut, nämligen därutinnan, att — såsom vi skola finna, när vi komma till skyddsskogarna — det för dessa icke erläggas några ersättningsavgifter, fastän staten även där handhar tillsynen. Jag menar med andra ord — jag vill till sist än en gång understryka detta — att riksdagen bör giva den gärd av aktning och tacksamhet åt skogsvårdssällskapet, som ett fritagande från lagens bestämmelser skulle innebära. Det är ett mycket stort och värdefullt arbete, som skogsvårdssällskapet utfört, ett arbete, som bör uppmuntras och icke stäckas på det sätt, som av reservanterna föreslagits.

Jag vill redan nu, herr talman, nämna, att jag vid andra paragrafen i lagen kommer att framställa ett yrkande, som innebär en ändring i den reservation jag framställt. Jag har nämligen där begärt, att det i en § 32 i lagen skall införas bestämmelser om dispensmöjlighet för skogsvårdssällskapet. Detta skulle emellertid medföra en liten oegentlighet, därför att bestämmelsen kommer in under en felaktig kapitelrubrik. Mitt yrkande kommer för den skull att gå ut på, att den bestämmelse, varom jag hittills hemställt i § 32, i stället införas redan under § 2 i lagen som ett moment 3 i densamma. Detta yrkande kommer jag som sagt sedermera att framställa vid förevarande punkt; nu har jag intet annat yrkande att göra än om bifall till punkt A.

Herr Silfverschiöld: Herr talman! Det är ju helt naturligt, att landets skogsägare ha det livligaste intresse för det sätt, varpå denna lag kommer att behandlas och avgöras av riksdagen. Jag anser, att i det skick, som det kungl. förslaget nu — efter behandlingen i utskottet — ligger framför oss, kan detsamma *ur ren skogsvårdssynpunkt* antagas. Men det finns enligt mitt förmenande även andra synpunkter, som man bör lägga på denna sak. Jag skulle vilja säga vad en framstående man — jag tror nästan, att det var den föregående ärade talaren — yttrade en gång vid ett sammanträde, då frågan om skogslagarna behandlades, nämligen att man måste komma ihåg att

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

det bakom skogen finns människor. Det är, menar jag, riksdagens skyldighet, när det stiftas lagar — och särskilt med hänsyn till den mångfald av lagar, som nu för tiden stiftas — att se till, huru de komma att verka på den stora allmänheten, som skall åtlyda dem.

Jag tror inte, att det på förevarande område är lyckligt att gå alltför hårt och bröstganges till väga, då man nämligen i så fall lätt riskerar det goda samarbete, som man delvis vunnit och vill vinna mellan skogsvårdsstyrelserna och skogsägarna. De provisoriska lagar vi redan nu hava äro ganska stränga och göra ett kraftigt intrång på den enskilde skogsägarens rätt att behandla sin skog. Det här föreliggande lagförslaget kommer att bli ännu strängare. Jag vänder mig, liksom många andra talare, särskilt mot § 3, där man utbytt beteckningen »ungskog» mot »yngre skog». Det är visserligen sant, att det i nuvarande lag inte finns någon bestämd definition på vad som menas med »ungskog», men såsom förut är erinrat, har en viss praxis eller hävd utbildat sig i detta avseende. Något motsvarande gäller icke för begreppet »yngre skog», och detsamma kommer där- för säkerligen att tolkas olika på olika platser. Redan detta är en omständighet som måste bjuda emot. Jag föreställer mig, att effekten för de enskilda skogsägarna kommer att bli, att det hädanefter dröjer 20 eller 30 år längre, innan de i fråga om sin skog få den rörelsefrihet de vilja ha. Vad detta betyder förstå vi nog litet var. Man måste också komma ihåg att förhållandena äro så olika i skilda delar av vårt land; söder ut blir skogen färdig att avverkas betydligt tidigare än norr ut. Det finns givetvis vissa tillfällen, då konjunkturerna påbjuda avverkning av en låt oss säga 50-årig skog, kanske t. o. m. yngre.

Nu är det visserligen sant, att det s. k. skogsägareförbundet, dit jag för min del även hör och som består av de stora skogsbolagen och större enskilda skogsägare, uttalat sig för denna ändring av lagen från »ungskog» till »yngre skog»; men vi få komma ihåg, att medlemmarna i detta skogsägarförbund innehava stora skogar med uthålligt skogsbruk, de ha skogstjänstemän o. s. v. De sköta sin skog, eller vilja åtminstone sköta den, alldeles precis som det står i lagförslaget, och för dem medför en sådan här lagändring icke det allra minsta intrång. Men hur ställer det sig, mina herrar, för flertalet skogsägare? Jo, helt annorlunda. De flesta skogsägare besitta arealer, som kanske ofta nog understiga 50 tunnland eller t. o. m. innehålla endast 20 å 30 tunnland. Här kan man, enligt min mening, icke begära något uthålligt skogsbruk. Då förstå vi nog, vad denna lagändring spelar för roll för en sådan liten skogsägare; ungsbogen får han icke röra. Han har på sitt lilla område icke någon äldre skog annat än sådan, som faller under vad som i denna lag benämnes »yngre skog», den får han icke röra, utan den står fortfarande under skogsvårdsstyrelsen. Oaktat jag är ordförande i länets skogsvårdsstyrelse, vill jag för min del icke vara med om att gå så hårt fram, som detta lagförslag stadgar. Det är, såsom nyss nämndes, olika i olika delar av vårt land, men i den trakt jag är ifrån, tror jag, att med föreliggande förslag skulle det bli ett för starkt intrång och att det åtminstone på

vissa håll tyvärr skulle kunna ge anledning till ett spänt förhållande mellan skogsvårdstyrelsen och skogsägare, till skada för det hela. *Ang. skogsvårdslag m. m.*

Jag ber er därför, mina herrar, att ni ville stödja oss, när vi komma till voteringen i 3 §.

Däremot när vi komma till 2 §, där vi hörde utskottets ärade ordförande uttala sig särskilt beträffande skogsvårdssällskapen, vill jag för min del på det livligaste understryka, vad herr Lindman nämnde och som förut framhållits av jordbruksministern. Under en lång följd av år har jag haft ett mycket angenämt samarbete med ett skogsvårdssällskap, det s. k. skogssällskapet. Detta har nedlagt ett mycket förtjänstfullt arbete i södra och mellersta Sverige, i synnerhet för skogsodling på kalmarker, och har skogssällskapet därnere i våra trakter ordnat här och var med skogsallmänningar, som nu i de flesta fall ägas av landstingen. Jag tror, att detta skogsvårdssällskap och särskilt de herrar, vilka gjort mycket stora ekonomiska insatser för detsamma, skulle känna sig tilltalade av att vi här ville ge ett litet erkännande åt detta så vackra arbete på så sätt, att vi ville göra detta sällskap något mera fristående. Härigenom skulle måhända intresset för sällskapets verksamhet bli ännu livligare.

Vi veta, såsom nyss nämndes av greve Hamilton, att dessa jägmästare och experter ofta nog ha olika åsikter, om icke i de stora frågorna så i detaljerna, och då kan lätt inträffa ett ganska otrevligt moment, när en skogsvårdsstyrelse inspekterar ett skogsvårdssällskap och därvid möjligen gör anmärkning på en eller annan liten detalj.

Det har av flera talare nämnts, att det skulle vara en psykologisk lämplig tidpunkt att nu gå till mötes den framställning, som här gjorts av reservanterna, och jag ber för min del att få på det livligaste instämma i detta och hoppas, att herrarna godhetsfullt ville stödja även denna reservation.

Herr Gustafson i Kasenberg: Herr talman, mina damer och herrar! Den, som intresserar sig för vår skogshantering, blev ganska tillfredsställd, när 1903 års lag kom till, ty den lagen medförde, att man fick nöjet att slippa se de allt mer och mer tilltagande kalmarkerna; och man får säga, att den lagen har verkat gott, ty skogsmarkens återväxt har blivit tryggad. Så kom kristiden med de kända spekulationerna särskilt uti skogsegendomar, vilket hade till följd, att den provisoriska skogslagen kom fram, och detta var nödvändigt för att hindra ofog. kan man säga, på vissa skogsegendomar.

Så kom Kungl. Maj:t med proposition i år med denna nya lag, den är kan man säga en utökning av den provisoriska lagen, men den är skarpare, mera snävt begränsad och innehåller strängare bestämmelser, som komma att inkräkta på skogsägarnas rörelsefrihet. Särskilt gäller detta i första hand de mindre jordbrukarna, som i regel ha små skogsmarker; och många av dessa skogsägare hava svag ekonomi, varför denna lag kommer att förorsaka svårigheter för många, den torde t. o. m. driva många från sina hem. Ty det är så

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

på många orter i vårt land, att folk med ett litet kapital köpa sig ett ställe — det har under långliga tider hägrat för dem att få ett eget hem — men härvid ha de måst anlita lånevägen och häfta därför mycket i skuld på sina egendomar; men skulden jämte räntor skall betalas, och de ha i sin ekonomiska kalkyl, när de gjorde upp affären, räknat på att få avverka något av skogen till hjälp för att fullgöra amortering och räntor.

Jag vill framhålla, att vid köp av en sådan egendom är det helt naturligt, att de icke få någon mogen skog med i köpet, ty då kunna dessa personer med sina små begränsade tillgångar icke köpa ett sådant ställe. Man får även tänka sig sådana fall på många ställen i vårt land, särskilt i skogsbygderna, att det ofta kan bli missväxt, antingen på hela skörden eller på en del av densamma som till exempel höstsäd, som är så belägen att skogen ligger strax intill så att snön smälter sakta och där det är mycket lätt jord. Jordbrukaren har ränta å sina lån och sina skatter att betala, men själva jordbruket lämnar icke den avkastning, att han förmår detta. Han har då räknat på möjligheten att få sälja litet skog för att på det sättet kunna klara sig; tillkommer så sjukdom i familjen m. m., så uppstår det ju ändå större svårigheter, som han icke har möjlighet att hålla ifrån sig, om han icke får taga något av skogen.

Hur kommer nu denna nya lag att verka? Jo, den kommer att helt och hållet hindra ett sådant förfaringssätt, ty då komma skogsvårdsstyrelsens tjänstemän, eller skogsvaktaren i första hand, och bestämna, att så och så mycket skall vara husbehovsskog och den får icke tagas; här krävas nybyggnader om något år, och då måste man ha skog övrig, lämplig till byggnadsvirke, och allt detta kommer ju att hindra dem i deras rörelsefrihet. Ordet husbehovsskog kommer att tolkas på olika sätt, på längre eller kortare sikt. Den här lagen kommer att drabba en del människor, icke sådana som spekulera, men som köpa sådana här små ställen, som nu nämnts, och de komma i mycket stora svårigheter. Den provisoriska lagen har visat, huru denna lag kommer att verka. Flere sådana exempel skulle kunna anföras från min hemtrakt, och jag kan i detta sammanhang icke underlåta att nämna, att genom vår ordförandes i skogsvårdsstyrelsen, baron Silfverschiöld, som förstår denna sak och även ställt sig välvillig till densamma, åtgörande och inflytande ha många orättvisor, som lagen förorsakat, undanröjts.

Sedan vill jag framhålla, att härtill kommer, då denna rörelsefrihet tages ifrån ägarna och de icke få efter eget bästa förstånd sköta sin skog, att de ej kunna avverka utan att i viss mån äventyra skogens återväxt. Man förstår, att på en liten areal på 30, 40 å 50 tunnland, så är det icke möjligt att ordna det som på större skogsbruk, ty på dessa är man ju i besittning av en större areal, man har olika slag av skog och har alla möjligheter; men den mindre skogsägaren, som faller under dessa svåra bestämmelser, kommer alldeles säkert att drivas från hus och hem i många fall.

Den som känner till, hur dessa små skogsägare i de allra flesta fall äro sparsamma och rädda om sina skogar och bränna kvistar och

grenar, för att få tillfälle att sälja litet skog, man förstår deras känslor vid detta skarpa ingripande i deras lilla egendom, som de dock räkna för sin. Jag vill hålla före, att den här lagen kommer icke att öka kärleken till den egna torvan. Härtill kan läggas, att enligt nu gällande taxeringsförordning skall ju vid fastighetstaxering skogen beräknas efter uthålligt skogsbruk; och då blir det också höga skatter att gälda för dessa små skogsägare, men de få icke ta något av skogen för att betala skatterna, såsom ofta nog kunde behövas, ty de hindras i den fria dispositionsrätten över skogen, en rätt, som dock skattas så högt av den självägande befolkningen. Man borde väl tagit hänsyn till detta, men det gör icke lagförslaget; utan genom den nya lagen är fara värt, att man kommer att överflytta de ekonomiskt svagare jordbrukarna till de i regel kapitalstarkare skogsbruksidkarna. Den vägen kommer det i många fall säkert att gå.

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

Jag kan icke tro, att det finnes någon jordbrukare i denna kammarer eller någon annan heller, som känner till likadana förhållanden, som här skildrats, som vill ta ansvaret och rösta för ifrågavarande lag. Jag tror det inte. Jag kan icke tänka mig, att någon vill ta ansvaret på sig för de följder, som lagen i sitt nuvarande skick kan medföra. Den här bestämmelsen, som utskottet icke kunnat ena sig om, nämligen »yngre skog» eller »ungskog» är en farlig bestämmelse, ty man hörde vid skogsvårdsstyrelsernas ombudsmöte här i Stockholm, att yngre skog ansågs omfatta ända till 80 år, och då finnes väl ingen mindre jordbrukare av den nu levande generationen, som kan få någon nytta av sin skog.

Jag kan icke biträda denna lag på grund av de följder, som den skulle föra med sig icke minst i mina bygder, utan jag kommer att biträda det yrkande på avslag, som här är framställt av herr Gustafsson i Älvsred.

Herr **Johanson** i Huskvarna: Herr talman! Jag har tillsammans med några andra ledamöter i kammaren framburit en motion i den föreliggande frågan. De önskemål, som vi framfört i denna motion, ha, om inte helt, så dock delvis beaktats i det föreliggande utskottsbetänkandet.

Vi ha i denna motion yrkat, att husbehovsskog skulle undantagas och lämnas fri, och om icke detta krav helt och hållet genomfört genom det föreliggande lagförslaget, så dock i huvudsak.

Vi ha också tänkt oss, att i fråga om straffbestämmelserna skulle man nöjt sig med att stanna vid böter och uteslutit den straffpåföljd, som ligger i att beslagtagna virke. Detta vill utskottet icke vara med om. Jag vill emellertid, då så mycket sagts i frågan, icke här upptaga tiden med att tala om detaljerna i det föreliggande förslaget, utan endast säga det, att 1903 års återplanteringslag bör kompletteras. På grund av de förhållanden som voro rådande under kristiden antogs en skyddslag för ungskog, men när det nu gäller att införliva denna tillfälliga kristidslag i en permanent lagstiftning, får jag lov säga, att jag icke kan frigöra mig

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

från den känslan, att vi börjat gå bra långt i restriktioner för de enskilda skogsägarna. Det finns ett stort antal sådana här i landet som ingen högre önskan ha i denna fråga än att på allra bästa sätt vårda sin skog.

Jag instämmer helt och fullt med dem, som här uttalat, att man bör ha en skogsvårdslag, som på ett kraftigt sätt beivrar skogsskövling, och jag får säga, att för sådana människor, som inte ha något annat mål för sin verksamhet än att bara taga ut en tillfällig vinst och icke taga hänsyn vare sig till allmänt intresse eller gårdens behov av skog för framtiden, stiftar man icke för stränga lagar; men vi ha dock ett stort antal skogsägare, vilka icke ha behov av denna lagstiftning. De sköta sin skog mycket bra ändå.

När det gäller för mig att ta ställning till det föreliggande lagförslaget, har jag kommit till det resultatet, att jag tror, att det vore icke någon risk, om vi ytterligare dröjde något år med lagens antagande. De höga virkespriser vi hade under kristiden voro lockande för många att angripa ungskogen. Den tiden ligger nu bakom oss, och sålunda föreligger icke den faran nu, åtminstone icke i samma utsträckning. Om vi därför ytterligare dröjde med denna lagstiftning, torde det icke vara omöjligt kunna utfinna vägar, varigenom man kunde lämna dessa mindre skogsägare mera frihet, ty de flesta av dem äro icke alls i behov av denna restriktionslagstiftning för vården av sina skogar.

Då ingen särskild risk synes föreligga att dröja, så har jag kommit till det resultatet, att man i år borde avslå detta lagförslag — icke så, att jag ställer mig emot en lagstiftning utan tvärtom — men jag anser likväl skäl förefinnas att dröja något.

Jag vet alltför väl, att man säger, att den tillfälliga skogsvårdslag för ungskog, som vi haft sedan 1918, skulle under tiden, innan riksdagen hinner samlas igen, träda ur funktion. Det är möjligt, men jag förmodar, att trots vi äro inne på de sista dagarna av riksdagstiden, skulle det icke vara omöjligt åstadkomma ett beslut om förlängning av 1918 års kristidslag, om riksdagen önskade detsamma.

På grund utav detta och annat, som sagts i denna fråga, har jag kommit till det resultat, att jag för närvarande vill ansluta mig till det avslagsyrkande, som är framställt först av herr Gustafsson i Älvsered.

Herr *Jonsson* i Hökhult instämde häruti.

Herr *Svensson* i Långelanda: Herr talman! Den som ser tillbaka på förhållandena i det län, som jag representerar, kan icke undgå att lägga märke till den förändring till det bättre, som skett under de sista 20 åren, såväl beträffande skogsskövling som annat. För 20 år sedan fingo vi nämligen den lag, varigenom denna förbättrade skötsel av skogen kommit till stånd. Vi fingo skogsvårdsstyrelser, och dessa ha presterat ett utmärkt arbete, de ha på ett utomordentligt bra sätt lärt lantbrukarna att sköta sina skogar, att

vårda sina skogar såväl vid avverkningar som då det gäller gallringar, liksom även beträffande insådd av skog; med ett ord, utefter hela linjen ha dessa skogsvårdsstyrelser gjort stort gagn.

*Ang. skogsvårds-
lag m. m.
(Forts.)*

Då får man lov säga, att man är icke rädd för en lagstiftning sådan som denna; man tänker i stället, att hade denna lag kommit till stånd 20 år tidigare eller för 40 år sedan ungefär, då hade Värmlands skogar haft annat värde och varför inte också alla andra svenska skogar.

När jag såg på den kungl. propositionen, tyckte jag, att den innebar ett visst inkräktande på bondens rättigheter, på skogsägarens rättigheter; men då jag såg på det här utskottsförslaget som var åtskilligt modererat, så var jag icke alls förskräckt för att rösta för utskottets förslag.

Vi måste dock säga, att trots somliga sköta sina skogar, så är det rätt många, som icke sköta dem, och att få en lag, som är olika för olika personer, är omöjligt, föreställer jag mig, utan vi få nog finna oss i att den lag, som blir antagen, får gälla både för den ena och den andra.

Det är ju så med oss alla, att litet kunskap behöva vi, och den kunskap, som skogsvårdsstyrelserna ha gett lantbrukarna, är av utomordentligt värde.

Här har varit tal om »ungskog» och »yngre skog», och med vad jag känner till beträffande skogsvårdsstyrelsen i vårt län, så kan jag säga, att nog förstår den sig på »yngre skog» och »ungskog», den saken realiserar sig nog ganska lätt. Om det varit en liten lantbrukare, som suttit i skulder och nödvändigt behövt gallra sin skog, så har han gått till skogsvårdsstyrelsen för att få hjälp, och denna har också hjälpt honom så långt som möjligt. Jag är övertygad om att samma förhållande kommer att råda i framtiden, och därför yrkar jag bifall till utskottets förslag, men samtidigt bifall till den av herr Lindman m. fl. avgivna reservationen.

Under detta anförande hade herr talmannen återtagit ledningen av förhandlingarna.

Herr **Hage**: Herr talman! Alla de föregående talare, som haft ordet här i dag, ha på sätt och vis varit parter i målet, därför att de representera trakter, som skulle falla under denna lagstiftning. Jag för min del däremot tillhör ju ett län, som icke kommer att falla under denna lag, men som lyder, kan man säga, i vissa avseenden under en ännu mera restriktiv lagstiftning än den, som här föreslagits.

Jag kan därför säga, att jag med opartiskhet kan yttra mig i denna fråga, och jag gör det bl. a. även därför, att jag suttit i utskottet vid behandlingen av densamma, varjämte jag vid föregående tillfällen, när det gällde skogsvårdslagarna för Västerbottens och Norrbottens län, deltagit i behandlingen av den frågan. På grund härav har jag naturligtvis nödgats skaffa mig en viss åskådning

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

i detta spörsmål, vilket för övrigt är alldeles nödvändigt, när man som jag är representant för en skogbärande trakt.

Jag skulle då vilja säga, för det första, att den allmänna åskådning, som jag bibragts så småningom, är den, att det tjänar ingenting till att gå för långt i restriktiv lagstiftning, när det gäller sådana här områden; det tjänar ingenting till att göra lagstiftningen sådan, att den binder skogsbrukaren till händer och fötter, isynnerhet, om man kan ha anledning antaga, att den restriktiva lagstiftningen i någon mån grundar sig på teoretiska doktriner, omkring vilka står strid även bland sakkunniga. Jag säger inte detta, därför att jag hesiterar på något sätt inför att inskränka på dispositionsrätten till det som äges. Det är givet, att med den åskådning jag har, jag icke i denna fråga kan stå på en annan grundval än den, att det allmänna har rätt att göra inkränkningar i detta avseende, då hänsynen till allmänt väl motiverar sådant. Men jag vill däremot säga, att erfarenheterna från de bygder, där det tillämpas en långt driven restriktiv lagstiftning på detta område, och som kanske är betingad av omständigheterna och i viss mån motiverad, giva vid handen, att det åstadkommes mycken olust och motvilja, om en sådan restriktiv lagstiftning går för långt. Ty om det är så, att en person, som äger skog, skall i alla avseenden å densamma vara bunden, så att bara det blir fråga om att taga ut en liten vedpinne, så skall det ställas till med stämpling m. m., så skapar detta ett tillstånd, vilket, såvitt jag kan förstå, icke kan vara till fördel för skogsbruket och skogsvården.

Då jag fick se Kungl. Maj:ts förslag och då jag ställdes inför detsamma i utskottet bibragtes jag genast den känslan, att förslaget gick för långt i den av mig nu antydda riktningen. Jag tror för övrigt, att Kungl. Maj:ts förslag tillkommit delvis på grund av den långt drivna avverkning, som kom till under kristiden. De goda konjunkturerna hade nämligen stimulerat avverkningarna, som då avsevärt ökades. Det uppstod en fruktan, att den stegrade avverkningen skulle alltjämt fortsättas och skogen därigenom på ett alldeles oerhört sätt bliva brandskattad. Detta underströks, såsom helt naturligt var, på ett synnerligen starkt sätt av för skogsvård intresserade personer, särskilt av skogsvårdstjänstemännen och andra personer, som hade att taga befattning med skogsvårdsärenden. Man kan mycket lätt förstå, att personer, som äro sysselsatta uteslutande med en viss verksamhet, lätt komma att bliva i någon mån monomant ensidiga i sitt betraktelsesätt. Jag kan, för min del, ej göra mig fri från den känslan, att allt detta kom i någon mån att utöva inflytande på utformningen av vissa delar av det lagförslag, som till slut kom från regeringens sida. Detta är min allmänna åskådning i denna fråga, och med denna min utgångspunkt skulle jag för min del icke kunna vara med om att tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Det är emellertid en sak till, som man här måste beakta, nämligen att om lagstiftningen göres alltför restriktiv, så följer därav tillskapandet av ett oerhört stort antal skogstjänstemän. Vi hava i våra bygder — det hör ju visserligen ej direkt till denna fråga —

en känsla av att antalet statliga skogstjänstemän blivit alltför rundligt tilltaget. Jag reagerade för min del många gånger, då det ständigt och jämnt var fråga om här i riksdagen att åstadkomma nya revir och tjänstemän, men det var icke värt att komma fram med något motstånd i det avseendet. Den, som vågade göra det, skulle säkerligen blivit ansedd som en mycket dålig människa. Denna synpunkt, som jag nu berört, skulle gjort det för mig ännu svårare att gå med på ett tillstyrkande av regeringsförslaget.

Vid behandlingen i dag i kamrarna av frågan ligger saken emellertid på ett helt annat sätt. Utskottet har på ett mycket genomgående sätt uppmjukat Kungl. Maj:ts förslag. Gent emot dem, som yrka avslag på utskottets förslag, skulle jag därför vilja säga, att detta förslag är ett verkligt moderat förslag. De, som yrka avslag på förslaget, kunna alltså, enligt min mening, ej med fog påstå, att förslaget är i restriktivt avseende långt gående och att detsamma skulle på sådant sätt binda skogsägarna, att de inte kunde röra sig. Man kan tvärtom mycket bestämt påstå, att det nu föreliggande förslaget medger en betydlig rörelsefrihet. Därför bör det, enligt min mening, i huvudsak bifallas, ty om det nu blir så, att förslaget faller, då äventyras uppnåendet av det mål man eftersträvar: befrämjandet på ett effektivt sätt av återväxten ävensom en del andra fördelar, som otvivelaktigt vinnas.

Jag kan sålunda förklara, att jag för min del i stort sett står på den linje, som utskottsmajoriteten ställt sig på. Jag har dock reserverat mig i ett avseende och därvid har jag följt mina partivänner, herrar Linder och Johansson i Uppmälby. Jag har nämligen ansett, att man, då det gäller vissa delar av bestämmelserna om rätten till avverkning, inte borde få gå så långt i avverkningen, att endast husbehovsskogen skulle kvarstå. Jag har därför hemställt att i 5 och 19 §§ ordet »husbehovsskog» utbytes mot »behöflig skog», vilken senare lagterm förekommer i regeringspropositionen. Detta har jag gjort särskilt med tanke på förhållandena i Norrland. Jag har tänkt på, huru det enligt norrlandslagstiftningen skulle taga sig ut på denna punkt. Enligt densamma är det så, att om en person köper en egendom av ett bolag, så skall han tilldelas så mycket skog, att han får stödskog. Men hur skulle den lagstiftningen verka, om utskottets förslag toges oförändrat och man således endast hölle på att blott husbehovsskog skulle vara kvar? Jo, vid köpet av jorden skulle man hålla mycket styvt på att köparen finge stödskog eller behöflig skog, men, så fort bonden hade kommit över skogen, skulle han kunna reducera hela skogsbeståndet intill den gräns, som angives av ordet husbehovsskog. Man har först i norrlandslagstiftningen lagt in kravet på stödskog, men sedan skulle genom den nya lagstiftningen möjliggöras ett förfarande, som omintetgjorde avsikten i norrlandslagstiftningen. Man kommer i Norrland att på detta område få tvenne av riksdagen givna lagstiftningar, vilka gå stiek i stäv mot varandra. Jag har alltså i detta avseende icke kunnat ansluta mig till utskottets förslag utan har där följt Kungl. Maj:ts förslag.

Däremot har jag icke kunnat följa mina nämnda partivänner i

*Ang. skogs-
vårds-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

Ang. skogs-
öfverdrag m. m.
(Forts.)

vad gäller regeringens förslag om att införa s. k. »tyst förmånsrätt». Jag har i den punkten känt mig oerhört tveksam. Jag har måst erkänna, att här på ömse sidor stå mycket starka synpunkter mot varandra. Å ena sidan är det givet, att det ur det allmänna intresse måste vara ett mycket stort och berättigat krav, att skogsvårdsstyrelserna skyddas i sådana fall, då de i vissa avseenden bundit sig ekonomiskt i och för återväxtens skyddande. Men å andra sidan måste jag säga, att när man tränger in närmare i denna sak — jag har därvidlag rådgjort med en jurist, som jag står mycket nära och vars åsikter jag tillmåter mycket stor betydelse — så får man den uppfattningen, att det inte kan vara riktigt att i lagstiftningen slå fast denna tysta förmånsrätt. En sådan rätt skulle säkerligen många gånger komma att verka på ett sätt, som måste anses obilligt för en hel del folk, som komma att beröras av saken. Jag vill härvidlag säga, att jag icke tror, att man kan, som man gjort, göra jämförelser, mellan lån för egnahemsändamål och lån, som här skulle komma i fråga. Man rör sig dock icke med samma förhållanden. När det gäller egnahemslånen, har man ju ingen tyst förmånsrätt. I fråga om egnahemslånen är det ju tvärtom så, att man fordrar, att egnahemslånen skola ligga »i botten» av in-teckningarna. Men vad som här föreslås är något helt annat. Här föreslår man, att lånen skola rent av tränga sig automatiskt ned i botten på in-teckningarna, och dessa lån, som tränga sig ned, skulle då komma att tränga upp in-teckningar, som ligga i botten. Det måste efter mitt sätt att se vara en betänkelig anordning.

Jag har för min del icke mycket att tillägga utöver detta. Jag vill endast i detta sammanhang, eftersom man har rätt att yttra sig även om den saken, påminna därom, att utskottet för sin del enhälligt tillstyrkt en utredning, huruvida denna lagstiftning, som här föreligger till antagande, i någon form även skall omfatta Norrbottens och Västerbottens län, av vilka län jag, såsom herrarna veta, representerar det ena. Såsom detta nu blivit formulerat, med en hemställan om undersökning, *huruvida* och *i vilken mån* denna lagstiftning skall omfatta även dessa båda län, kan jag för min del gå med därpå. Men jag vill dock säga, att det torde nog finnas litet delade meningar där uppe i dessa län, huruvida en sådan lagstiftning som denna verkligen är lämplig för de två länen. Nu har man emellertid mycket starkt strukit under i utskottets motivering och kläm, att man skulle eventuellt ifråga om dessa län åstadkomma en lagstiftning, som på vissa punkter skulle skilja sig från det nu förevarande lagförslaget. Och jag vill för min del mycket starkt betona, att det med avseende på Norrbotten och Västerbotten existerar vissa förhållanden, som göra, att när en sådan lagstiftning för dessa län en gång skall utformas, så kan den icke helt automatiskt följa de riktlinjer, som finnas i den lagstiftning, vi nu ha före, utan det måste bli betydande modifikationer på flera punkter. Även i fråga om vissa ekonomiska och administrativa förhållanden måste den lagstiftning, som en gång skall komma till stånd för Norrbottens och Västerbottens

län, innehålla bestämmelser, som avvika från stadgandena i den lag, som här nu skall antagas.

Jag skall, herr talman, inskränka mig till detta och ber att med denna motivering få yrka bifall till utskottets förslag i den nu föredragna punkten.

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

Herr Magnusson i Tumhult: Herr talman! För min del har jag den uppfattningen, att i denna fråga såväl som i många andra upplysning är bättre än lagbud. 1903 års skogslag har varit till stor välsignelse, emedan genom densamma de små skogsägarna fått upplysning om skogens betydelse och sättet att främja en god skogsåterväxt. Ytterligare lagstiftning på ifrågavarande område behöves enligt min mening ej för de skogsägare som tillika äro jordbrukare enär de nog förstå, att det är till deras egen fördel, om de skydda sin skog. Jag vill ej förneka, att 1903 års skogslag ej är tillfyllest gement mot en del egendomsjobbare, men att landets jordbrukare i allmänhet skola för dessa jobbares skull sättas under ett olidligt förmyndarskap, kan jag ej vara med om. Det bör väl ej vara omöjligt att, om denna lag avslås, få fram ett nytt lagförslag, som i dessa speciella fall skyddar skogen från skövling men lämnar i fred de skogsägare, som endast hugga för husbehov eller för att kunna reda sig på den jordlott, där de bygga och bo. Skulle det icke gå att fälla förslaget i dag, så kommer jag att ge min röst åt reservanternas förslag om att uttrycket »yngre skog» utbytes mot »ungskog».

Jag har endast velat till protokollet anföra denna min uppfattning.

Herr Åkerlund: Herr talman! Det är givet, att en sådan inskränkning i den fria förfoganderätten över privata skogar, som här föreslås, skall stöta på motstånd och mycket starkt motstånd. Men jag vill hemställa, om ändå inte situationen nu är sådan, att vi väl behöva göra någonting för att hämma den stora skogsskövling, som äger rum i vårt land. Ty denna är visst icke så liten, som många här försöka låta påskina. Det är i själva verket på det sättet, att skogen här i landet har skövplats alldeles oerhört under senare tid. Även personer, som uppträda såsom mycket goda vänner till skogen, skövla den högst betydligt. Det finns massor av egendomar, som på det viset blivit alldeles utan skog. Då bör tiden sannerligen vara inne för att göra någonting häremot. Dessa herrar, som under de senast gångna åren köpt hundratals och tusentals lantegendomar, de ha köpt dem uteslutande för att skövla skogen. Jordbruket har lagts för fäfot. Det är många hundratusental tunnland av Sveriges jord, som på detta sätt lagts för fäfot, och ännu större arealer skog, som behandlats på dylikt sätt. Tycka då inte herrarna, att tiden kan vara inne att vidtaga några åtgärder för att hämma detta, då det inte är fråga om några större inskränkningar än dem, som här i dag äro på tal?

Det var en ledamot av kammaren som sade, att om man inte

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

fick avverka skog nära nog som man behagar, så har man ingenting att bygga sig en liten stuga av. Ja, med den kännedom jag har om en stor del av Sveriges land, så vågar jag påstå, att det finns hundratals, ja kanske tusentals hemman, som just till följd därav att vi inte haft någon skogslagstiftning, nu icke ha en pinne att bygga en stuga av på sina ägor, ja, knappt en hundkoja. Den mycket omtalade vänskapen för skogen tycks det verkligen inte vara så mycket bevänt med.

Nu säges det, att vi skola dröja, tills vi fått mera upplysning. Ja, göra vi det och det får fortgå såsom hittills, så blir följden helt säkert, att ytterligare hundratals eller tusentals hemman komma att bli av med sin skog. Jag skulle vilja se, huru det kommer att gå för Sveriges jordbrukare, om man fortsätter på detta sätt att låta skogen rakas bort, så att det blir bara jordbitar kvar. Det kan icke annat än leda till olycka.

Här talas så mycket om, att det är många, som sköta skogen väl. Det ha vi hört från flera håll idag. Ja, det är gudskelov många, som göra det. Men det är många fler, som sköta den mycket illa, och det blir allt fler för varje dag, som går. Hur är det ställt i bygderna Sverige runt? Om man vill sälja en egendom t. ex., vem vill då köpa den, annat än om det finns skog att raka ned. Man bara frågar efter skog och skog, jordbruket spelar ingen roll för sådana herrar. Och de ha inte minskats i antal, utan ökas för varje dag, såvitt jag kan se. De fara land och rike omkring på jakt efter skogsegendomar och raka ned allt vad de kunna komma över, så att ingenting blir kvar. Om vi dröja, såsom herrarna föreslå, blir det bättre då? Det kan hända, att förhållandet till sist blir, att varenda skogsbit i hela landet blivit utrakad, och när vi kommit därhän, då kanske man vill vara med om att göra något. Men det är så dags då.

För många år sedan väckte jag en motion i denna fråga, och jag uttalade då just den åsikten, att vi få en effektiv skogslagstiftning, när skogen är slut på en massa hemman. Det kanske kommer att gå så. Om nu denna lag går igenom, så måste detta komma att bli välsignelse.

Jag yrkar, herr talman, bifall till utskottets förslag.

Härmed var överläggningen slutad. Efter av herr talmannen till en början därå given proposition blev utskottets i förevarande punkt gjorda hemställan av kammaren bifallen.

Vidare framställde herr talmannen propositioner beträffande den vid punkten fogade reservationen, nämligen på dels bifall till berörda reservation, dels ock avslag därå; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hava utfallit med övervägande ja för den förra propositionen. Votering begärdes likväl, i anledning varav nu uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som vill, att kammaren bifaller den vid särskilda utskot-

tets förevarande utlåtande nr 1, punkten A), fogade reservationen
röstar

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)*

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren avslagit berörda reservation.

Omröstningen utföll med 87 ja, men 103 nej; och hade kammaren alltså avslagit den vid punkten fogade reservationen.

Punkten B).

Det av utskottet framlagda lagförslaget.

1 § föredrogs. Därvid yttrade:

Herr **Gustafsson** i Älvsered: Herr talman! I anslutning till vad jag förut anfört, ber jag att få yrka avslag å såväl 1 § som å lagförslaget i dess helhet.

Herr **Lindman**: Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till 1 §.

Sedan överläggningen härmed förklarats avslutad, gav herr talmannen propositioner först på godkännande av förevarande paragraf samt vidare på avslag å såväl utskottets förslag till berörda paragraf som lagförslaget i dess helhet; och fann herr talmannen den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då votering emellertid begärdes, blev nu uppsatt, justerad och anslagen en så lydande omröstningsproposition:

Den, som godkänner 1 § i särskilda utskottets föreliggande förslag till skogsvårdslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren avslagit såväl utskottets förslag till berörda paragraf, som lagförslaget i dess helhet.

Voteringen utvisade 158 ja mot 32 nej, vadan kammaren godkänt paragrafen.

För 2 § hade utskottet föreslagit följande lydelse:

2 §.

1 mom. Från tillämpningen av denna lag undantagas:

1) skogar, belägna inom Gottlands, Västerbottens eller Norrbottens län;

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

2) sådana nedom Västerbottens län belägna skogar, som äro underkastade bestämmelserna i förordningen angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden;

3) inom Kopparbergs och Gävleborgs län vid storskifte avsatta häradsallmänningar och besparingsskogar;

4) städernas skogar;

5) skyddsskogar samt i kungl. brev den 16 juni 1847 och den 27 juli 1860 omförmälda skogar å flygsandsfälten i Hallands län;

6) statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar;

7) skogar å statens utarrenderade jordbruksdomäner och å ecklesiastika boställen; samt

8) övriga här ovan ej nämnda skogar, varå förordningen den 26 januari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket äger tillämpning eller som avses i § 4 av nämnda förordning.

2 mom. Ligger skog, som i 1 mom. 7) eller 8) angives, i samfällighet med skog, som lyder under denna lag, skall lagen äga tillämpning å det samfällda skogsområdet i dess helhet.

Uti en vid denna paragraf avgiven reservation hade herrar *Lindman*, *Borell*, *Sederholm*, *Norling*, *von Stockenström*, *Sjöblom* och *Lorichs* hemställt, att riksdagen måtte för sin del besluta, att till utskottets förslag till skogsvårdslag skulle fogas en paragraf av följande innehåll:

32 §.

Åges skog av förening eller sällskap, bildade för befordrande av skogsvård i allmänt intresse, eller utövas dess vård och förvaltning under medverkan och tillsyn av sådant skogsvårdssällskap, ankomme på Konungen att, där sällskapets stadgar blivit av Konungen fastställda, beträffande sådan skog på ansökan medgiva befrielse tills vidare från tillämpningen av vad här förut i denna lag är stadgat.

Över skogar, rörande vilka sådant medgivande är lämnat, äge domänstyrelsen utöva tillsyn.

Sedan paragrafen föredragits, yttrade:

Herr **Lindman**: Herr talman! I enlighet med det uttalande, jag hade under principdebatten, skall jag be att få föreslå, att till 2 § fogas ett tredje moment i överensstämmelse för övrigt med den reservation, som avgivits av mig och sex andra av utskottets ledamöter, och vilket moment skulle hava följande lydelse:

»3 mom. Åges skog, som lyder under denna lag, av förening eller sällskap, bildat för befordrande av skogsvård i allmänt intresse, eller utövas dess vård och förvaltning under medverkan och tillsyn av sådant skogsvårdssällskap, ankomme på Konungen att, där sällskapets stadgar blivit av Konungen fastställda, beträffande sådan skog på ansökan medgiva befrielse tills vidare från tillämpningen av vad i denna lag är stadgat.

Över skogar, rörande vilka sådant medgivande är lämnat, äge domänstyrelsen utöva tillsyn.» *Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
I övrigt yrkar jag bifall till paragrafen. *(Forts.)*

Herr **Johansson** i Uppmälby: I överensstämmelse med vad jag under principdebatten uttalat, ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad överläggning framställde herr talmannen propositioner dels på godkännande av förevarande paragraf enligt utskottets förslag, dels ock på godkännande av paragrafen i den lydelse, som under överläggningen föreslagits av herr Lindman; och förklarade herr talmannen sig anse den förra propositionen hava flertalets mening för sig. Som votering likväl begärdes, blev nu uppsatt, justerad och anslagen en voteringsproposition av följande lydelse:

Den, som vill, att kammaren godkänner 2 § i särskilda utskottets föreliggande förslag till skogsvårdslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren godkänt nämnda paragraf i den lydelse, som av herr Lindman under överläggningen föreslagits.

Omröstningen utföll med 119 ja mot 73 nej; och hade kammaren alltså godkänt paragrafen enligt utskottets förslag.

Rubriken till 1 kap.

Godkändes.

3 §.

Utskottet föreslog följande avfattning av paragrafen.

3 §.

Yngre skog må icke, utom i fall som i 4 § sägs, avverkas annorledes än genom för skogens utveckling ändamålsenlig gallring.

Herrar *Nilsson* i Gränebo och *Johansson* i Kälkebo hade uti avgiven reservation föreslagit, att paragrafen måtte erhålla denna lydelse:

3 §.

Ungskog må icke, utom — — — gallring.

Efter föredragning av paragrafen yttrade:

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

Herr **Johansson** i Kälkebo: Herr talman! Med hänvisning till vad jag redan yttrat i principdebatten tager jag mig friheten yrka, att 3 § måtte få den lydelse, som den har i den av herr Nilsson i Gränebo och mig avgivna reservationen, som återfinnes på sid. 76 i utskottets utlåtande.

Herr **Lindman**: Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till 3 § oförändrad, enligt utskottets förslag.

Herr **Hermelin**: Herr talman! Då denna paragraf är den paragraf i hela lagförslaget, som har den kanske allra största innebörden, så skall jag be att få säga några ord, dock utan att vilja sätta någon ny debatt i gång.

För min personliga del ger jag min anslutning till den föreslagna lagen, som jag anser nödvändig för att vi skola kunna skydda skogen och dess återväxt; men beträffande begreppet »ungskog» eller »yngre skog» måste jag ansluta mig till den reservation, som avgivits av herr Nilsson i Gränebo som huvudreservant, och till vilken herr Johansson i Kälkebo här i kammaren yrkat bifall. I samma riktning går även herr Johanssons i Fredrikslund reservation.

Utskottet har för sin del funnit, att begreppet »yngre skog» är att föredraga framför den provisoriska lagens »ungskog». Det förra uttrycket kommer dock att utsträcka lagens räckvidd högst betydligt.

Nu har herr Johansson i Uppmälby sagt, att i vissa trakter vore detta behövt. Härpå vill jag svara, att om det än må vara behövt i vissa trakter, så är det dock icke behövt i alla trakter. Om nu reservationen skulle vinna bifall i fråga om begreppet »ungskog», så kan man ju alltid tänka sig en utvidgning framdeles för de trakter, där en sådan utvidgning kan vara nödig.

Herr Lindman, utskottets ärade ordförande, har i principdebatten sagt, att med den beteckning för »ungskog», som domänstyrelsen använder och varmed man numera angiver begreppet, nämligen att man tager en fjärdedel av omloppstiden, torde i södra Sverige 20 år vara en för lågt tilltagen tid och i norra Sverige 40 år jämväl också vara för låg. Jag vill däri instämma med utskottets ärade ordförande. Men detta är väl något som kan bli föremål för omändring och justering. För mig framstår tydligt, att med införande av begreppet »yngre skog» skogen måste vara »yngre», till dess den blir »äldre»! Då blir det ytterst svårt för en skogsägare att veta, i vilket ögonblick han får den friare tillgången till skogen. Herr Lindman har visserligen sagt, att det blir endast avverkningsförbud och intet straff, därest han överskrider gränsen, och att skogsägaren har rätt att själv stämma om upphävande av förbudet. Detta är mycket riktigt. Men det förutsätter, att skogsägaren, om han lidit skada, även kan stämma skogsvårdsstyrelsen på utbekommande av ersättning för liden skada!

Som frågan emellertid nu ligger, ber jag att få instämma i det yrkande, som gjorts av herr Johansson i Kälkebo.

Herr **Lindman**: Herr talman! Jag skall icke upptaga någon debatt igen. Det hade varit vida angenämare att taga upp denna sak nyss under principdebatten. Jag vill endast framhålla, att såvitt jag kan förstå, äro herr Hermelins farhågor något överdrivna. Då han säger, att vad som här föreslagits kommer att öka lagens räckvidd framdeles, så tror jag icke, att han har rätt däri. För övrigt har jag i mitt tidigare yttrande påvisat, att vad domstolarna hava att gå efter, när de skola tolka uttrycket »ungskog», kan bliva det av domänstyrelsen använda uttrycket »en fjärdedel av omloppstiden». Det torde icke herr Hermelin godkänna, men de komma att göra det. I själva verket blir det nog så, att det på området kommer att utveckla sig en praxis, som likställer »yngre skog» med »ungskog». Det måste bli praxis som avgör detta. Någon definition å vare sig det ena eller det andra tror jag icke vore lämpligt att lämna. Jag anser, att det vore välbetänkt, om kammaren följde utskottets förslag i detta avseende. Det står, det vill jag påpeka, också i överensstämmelse med den av Kungl. Maj:t avlämnade propositionen.

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

Herr **Hermelin**: Jag får till detta säga, att när vi nu hava »en praxis», som vunnit burskap i fråga om uttrycket »ungskog», så skulle man med detta lagförslag få en ny praxis, beträffande uttrycket »yngre skog». I så fall blir väl då att domänstyrelsen får finna ett nytt tal för »yngre skog».

Herr talman, jag ber ändock att få vidhålla mitt yrkande.

Herr **Johansson** i Uppmälby: Herr talman! Det är icke min mening att riva upp någon ny principdebatt. Jag tror dock, att man tryggt kan säga, att enligt vad erfarenheten lärt oss, den provisoriska lagens stora brist är, att den haft begreppet »ungskog» och icke begreppet »yngre skog». Jag menar, att man måste gå upp till en litet högre åldersgräns. Som jag redan förut sagt, tror jag, att detta vore lika mycket till fördel för skogsägarna som ett nationalekonomiskt intresse.

Jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen förklarades härmed avslutad. Herr talmannen gav propositioner dels på godkännande av utskottets förslag till avfattning av förevarande paragraf, dels ock på godkännande av paragrafen i den lydelse, som föreslagits i den av herrar Nilsson i Gränebo och Johansson i Kälkebo avgivna reservationen; och fann herr talmannen den förra propositionen vara med övervägande ja godkänd. Votering begärdes emellertid, till följd varav nu uppsattes, justerades och anslogs denna omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren godkänner 3 § i särskilda utskottets föreliggande förslag till skogsvårdslag, röstar

Ja;

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren godkänt berörda paragraf i den lydelse, som föreslagits i den av herrar Nilsson i Gränebo och Johansson i Kälkebo avgivna, vid paragrafen fogade reservationen.

Voteringen utvisade 131 ja mot 62 nej, vid vilken utgång kammaren således godkänt paragrafen enligt utskottets förslag.

4 §; överskriften till 3 och 4 §§.

Godkändes.

För 5 § hade utskottet föreslagit följande lydelse:

5 §.

Avverkning av skog, vilken icke är att anse såsom yngre, må ej så bedrivas, ej heller må efter avverkning med marken så förfaras, att skogens återväxt äventyras.

Ej heller må utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd avverkning för annat ändamål än i 4 § 1 mom. 1:o) sägs äga rum i sådan omfattning, att fastigheten därigenom skulle komma att för framtiden lida brist på husbehovsskog efter ortens förhållanden; dock att utan hinder härav avverkningsrätt, som upplåtits före den 1 januari 1923, må tillgodogöras i enlighet med vad förut gällande lag medgivit.

5 § i det av Kungl. Maj:t framlagda motsvarande lagförslaget lydte sålunda:

5 §.

Avverkning av skog, vilken icke är att anse såsom yngre, må ej så bedrivas, att skogens återväxt äventyras.

Ej heller må utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd avverkning för annat ändamål än i 4 § 1 mom. 1:o) sägs äga rum i sådan omfattning, att fastigheten därigenom skulle komma att för framtiden lida brist på behöflig skog efter ortens förhållanden; dock att utan hinder härav avverkningsrätt, som upplåtits före den 1 januari 1923, må tillgodogöras i enlighet med vad förut gällande lag medgivit.

I fråga om denna paragraf hade herrar *Linder* och *Johansson* i Uppmälby uti avgiven reservation förklarat sig anse, att utskottet bort tillstyrka godkännande av paragrafens andra stycke i den av Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen.

Paragrafen föredrogs; och yttrade därvid:

Herr *Johansson* i Uppmälby: Herr talman! I anslutning till min reservation på denna punkt ber jag att få yrka, att ordet »husbehovsskog» i denna paragraf måtte utbytas mot orden »behöflig

skog». Den sistnämnda formuleringen återfinnes i Kungl. Maj:ts förslag.

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)*

Herr Lindman: Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till paragrafen oförändrad.

Vidare anfördes ej. Efter av herr talmannen givna propositioner å de under överläggningen förekomna yrkandena godkändes paragrafen enligt utskottets förslag.

Överskriften till 5 §; 6—8 §§ med tillhörande överskrift; rubriken till 2 kap.; 9 §.

Godkändes.

10 § skulle enligt utskottets förslag lyda sålunda:

10 §.

1 mom. Uppkommer i skog skada genom brand, storm, snöbrott, insektshärjning eller annan dylik händelse eller genom betning av hemdjur eller genom åverkan, skall vad i 9 § föreskrivits om vidtagande av åtgärder för betryggande av nöjaktig återväxt efter avverkning äga motsvarande tillämpning, ändå att skyldighet därtill enligt sagda paragraf ej föreligger.

Där markens ägare ej uppsåtligen förorsakat eller genom åsidosättande av någon honom åliggande skyldighet vållat skadegörelsen och denna ej heller uppkommit genom betning av hemdjur, må åtgärder för återväxtens betryggande icke fordras till större kostnad än som motsvarar värdet av de vid skadegörelsen fällda träd, som finnas kvar å området eller av ägaren tillgodogjorts, ävensom av de kvarstående träd, vilka blivit så skadade, att de ej böra bibehållas eller eljest måste såsom hinderliga för betryggandet av nöjaktig återväxt borttagas, jämte den ersättning markägaren i anledning av skadan uppburit eller kunnat uppbära.

2 mom. Skulle i fall, som i 1 mom. andra stycket avses, där angiven skyldighet bliva synnerligen betungande, må skogsvårdsstyrelsen på ansökan kunna medgiva skälig begränsning därav.

Uti den av herr *Pers m. fl.* vid denna paragraf avgiven reservation hade föreslagits,

att första stycket av 1 mom. måtte erhålla följande lydelse:

»Uppkommer i skog skada genom brand, storm, snöbrott, insekts-härjning eller genom olovlig avverkning, skall vad i 9 § föreskrivits — — — föreligger»; samt

att de i andra stycket av samma moment förekommande orden: »och denna ej heller uppkommit genom betning av hemdjur» måtte utgå.

Sedan paragrafen föredragits, anförde:

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

Herr **Andersson** i Rasjön: Herr talman! Denna paragraf innehåller bestämmelser om skyldighet att sörja för återväxt efter vissa naturhändelser, efter skada, orsakad av betning, och efter åverkan. Paragrafen är helt och hållet ny och saknar motsvarighet i nu gällande skogslagar. 1903 års lag stadgar nämligen återplanterings-skyldighet endast efter avverkning. Det har ansetts som en brist i lagen, att skyldigheten begränsats endast till det fall, att skogsägaren tillgodogjort sig skogen, och jag vill ingalunda bestrida, att detta varit en brist, men icke förty måste jag hysa starka betänkligheter mot en utvidgning av skyldigheten att sörja för återväxt så långt som nu ifrågasättes.

Vid paragrafen finnes en reservation av herr Lorichs, i vilken yrkas rent avslag. Jag får bekänna, att jag har rätt stora sympatier för hans linje; men då det icke finnes någon möjlighet att få denna reservation bifallen, har jag jämte ett par kamrater i första kammaren valt den vägen att i stället yrka uppmjukning av paragrafen i en viss del.

Beträffande skada genom brand och dylikt hyser jag den uppfattningen, att skogsvårdsstyrelse borde åläggas inskrida och ensam sörja för att en återväxt åstadkommes; ty har en skogsägare drabbats av en så stor olycka som den, att han fått skogen förstörd genom brand, är det väl icke rimligt att ålägga honom att sörja för återväxten. Visserligen stadgar den föreslagna lagen en sådan skyldighet endast med viss begränsning. Han behöver icke utföra kulturåtgärder utanför ramen av det som kan utvinnas genom avverkning av vad som efter branden finnes kvar, men han har i alla fall förlorat allt vad han ägde i form av skogskapital, därest branden gått ut över hela hans skog, vilket mycket väl kan tänkas hava varit fallet.

Emellertid har inom utskottet till paragrafen fogats ett moment, som återfinnes på sid. 50 och som i någon mån uppmjukar bestämmelsen i första momentet. Det är på grund av detta medgivande, som jag har ansett mig kunna gå med på paragrafen, i vad den angår skada, orsakad av naturhändelser.

Däremot har jag icke kunnat gå med på att skyldighet att sörja för återväxt ålägges skogsägare på grund av skada genom betning. Jag vill fästa kammarens uppmärksamhet på att förslaget i denna del icke står i överensstämmelse med det förslag till ändring i stängselförordningen, som kammaren får att behandla efter skogsvårdslagen. I den proposition angående ändring i nämnda förordning, som förelagts riksdagen, förutsättes nämligen en väsentlig inskränkning i betesrätten. Utskottet har icke velat nu gå in för en sådan inskränkning utan föreslår, att de nuvarande bestämmelserna i stort sett bibehållas. Alltså skulle på gemensamhetsbete, d. v. s. å ohägnade marker, den enskilde jordägaren lika som nu icke ha någon möjlighet att förhindra grannarna att beta sina djur. Men det oaktat kommer åläggandet i § 10 att tvinga honom att sörja för återväxten. Jag kan ej finna annat, än att det leder till orimliga konsekvenser, och att det skulle bli särskilt betun-

gande för markägarna, om den först uppkomna skadan hänför sig till naturaförhållanden, till exempel brand. En skog kan brinna. Markägaren försöker sörja för återväxten. Men så fort plantorna komma upp, skadas skogskulturen genom betning. Markägaren blir ålagd att förnya kulturen, och det kan, såvitt jag förstår, enligt lydelsen i paragrafen fortsättas hur länge som helst.

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

Nu är det möjligt, att denna sak icke har så stor betydelse för södra och mellersta Sverige, men i Norrland och även i min hembygd, där skogsbetet har stor betydelse, föreställer jag mig, att denna bestämmelse kommer att leda till ständiga konflikter mellan de skogsägare, som kultivera sina kalmarker, och de grannar, som släppa djuren på bete. Betesfrågan är i själva verket av ganska ömtålig och invecklad natur. Jag vill ej i detta sammanhang riva upp en debatt i denna fråga, det är möjligt, att vi i den fortsatta debatten få taga upp den saken, då vi komma till stängselförordningen. Den bästa lösningen är naturligtvis, att skogsbruk och beteskultur skiljas åt, så att bete icke förekommer annat än på till bete avsatta och inhägnade marker. Men lagstiftningen bör icke gå så långt, att dessa förhållanden regleras genom lagparagrafer, och friheten har i stort sett lämnats lika oinskränkt som förut. Ur denna synpunkt måste vi se den föreliggande frågan. Då skogsvårdskommittén tog upp denna botningsskyldighet, så framställde den därjämte ett långtgående förslag till inskränkning i betesrätten, ett förslag, som gick så långt, att de, som ville beta på samfällighet, ålades att bilda s. k. beteslag, därinom det var stadgad ansvarighet för den skada, som åstadkoms på skogskulturen. Då var det icke mer än rätt och billigt, att markägaren ålades att sörja för avhjälpande av den uppkomna skadan, därför att markägaren tillförsäkrats ersättning för sådan skada. Detta projekt har icke departementschefen tagit upp i förslaget till stängselförordning, och utskottet har gått ännu längre genom att ytterligare mjuka upp de föreslagna stängselbestämmelserna. Jag kan således för min del icke finna annat, än att detta stadgande nu i 10 § saknar det underlag, som från början varit avsett genom den skärpta bestämmelsen i stängselförordningen.

Här finnes jämte uttrycket »betning av hemdjur» även uttrycket »genom åverkan», och i vår reservation ha vi föreslagit, att dessa ord skulle utgå. Det finnes en reservation i denna sak även av herr Johansson i Fredrikslund, däri uttrycket »åverkan» lämnas oberört. Men jag vill fästa uppmärksamheten på att i uttrycket »åverkan» innefattas en del av betesskadan, och därför ha vi preciserat begreppet åverkan till att omfatta endast olovlig skogsavverkning. I skogsvårdskommitténs betänkande upptogs denna paragraf i de delar, som här avses, i stort sett under samma lydelse, som det nu föreliggande förslaget har, men reservanten i kommittén, herr Huseberg, gick på samma linje som vi. Han uteslöt orden »betning genom hemdjur», och i hans reservation, som är citerad i den kungl. propositionen, anföras mycket starka skäl för den ståndpunkt, som han intagit. Han påvisar inkonsekvensen av att åläggga markägaren

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

återväxtskyldigheter, då han ej har möjlighet att på laglig väg förhindra skadan. Domänstyrelsen har ej heller ansett sig böra tillstyrka, att bestämmelserna om betning av hemdjur inrycktes bland kalamitetsfallen, och ej heller skogsvårdsstyrelsernas delegerade. Jag har velat anföra detta sistnämnda för att visa, att saken nog är värd ett beaktande, och att man bör betänka sig mer än en gång, innan man utsträcker reproduktionsskyldigheten så långt, som här ifrågasatts.

För övrigt finnes det i slutorden i nionde paragrafen, som redan blivit här klubbfast, ett uttryck, som täcker det behov, som skulle förefinnas i detta avseende. Det står där, att »därå — å det avverkade området — uppkommen skog skall vidmakthållas tills densamma nått den utveckling, att den ej är att räkna som plantskog». Det är, såvitt jag förstår, alldeles tillräckligt. Och det skulle endast skärpa intressekonflikterna mellan skogsägarna och dem, som behöva ha sina djur på skogsbete, om man här skulle ytterligare markera återväxtskyldigheten. För övrigt kan man ej underlåta att anmärka, att denna formulering åt paragrafen ger lagen en retroaktivitet, som icke från början varit avsedd. I övergångsbestämmelserna säges visserligen, att »vad i den nya lagen stadgas om skyldighet att vidtaga åtgärder till betryggande av återväxt i anledning av skada, varom i 10 § sägs, gäller icke, där sådan skada uppkommit före denna lags ikraftträdande». Man kan dock tänka sig, att betesskadan uppstått på återväxten å kulturer gjorda före lagens ikraftträdande. Kanske ha dessa kulturer åstadkommit fullt frivilligt; de kanske hänföra sig till gamla kalmarker. Om paragrafen blir bifallen i enlighet med utskottets förslag, kan en markägare åläggas att vidmakthålla skogen och kultivera den även å sådana marker hur länge som helst. Det är tydligen något förbiseende i bestämmelsen, som givit rum för en sådan tolkning. Och jag är övertygad om att de svårigheter, som jag antytt, komma att uppstå.

Jag har, som sagt, ej hyst någon förhoppning om att kunna driva igenom ett avslag på denna paragraf, och därför har jag gått med på den reservation, som avgivits av herrar Pers och Norin i första kammaren, i vilken yrkas, att orden »på grund av betning genom hemdjur» i första stycket skola utgå och även i andra stycket de ord utgå, som hänföra sig till betesskada. Yrkandet återfinnes på sidan 80 i utskottets betänkande.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till den sålunda avgivna reservationen.

Herr Lindman: Herr talman! Jag ber att få fästa kammarens uppmärksamhet därpå, att kammaren nu antagit § 9 i skogsvårds-lagen. § 9 talar om, hur man skall förfara efter avverkning. Paragrafen föreskriver, att det skall inom skäligen tid kunna påräknas ny skog. Vidare säger denna paragraf, att sålunda uppkommen skog skall vidmakthållas, till dess att densamma nått den utveckling, att den ej längre är att räkna som plantskog. Det beslut, som kammaren fattat i § 9 innebär, att efter avverkning skall man skydda plant-

skogen även mot betning. Sålunda har kammaren beslutat att antaga en paragraf, som föreskriver skydd mot skada genom betning å ungskog efter avverkning. *Ang. skogsvårds-
slag m. m.
(Forts.)*

Nu kommer § 10 och säger, att även för andra fall skall det vara skydd mot betning. Denna bestämmelse är således en ren konsekvens av och står i full överensstämmelse med det beslut, som kammaren alldeles nyss fattade.

Jag ber alltså, herr talman, att få yrka bifall till 10 § oförändrad. Den överensstämmer i hela första momentet med Kungl. Maj:ts förslag.

Herr Andersson i Rasjön: Jag har ingalunda förbisett, att sista satsen i 9 § hänför sig just till vad herr Lindman nyss talade om, men jag kan ändå icke gå med på, att det är precis samma sak, som det här gäller, ty 9 § hänför sig i alla delar till de fall, då avverkning övergått marken, men 10 § stadgar återväxtskyldighet även i andra fall. Det är just därför, som jag funnit det ännu mycket mera motbjudande att acceptera återväxtskyldighet efter skada genom betning. Ty, såsom jag nyss sade, om en brand går över ett skogsfält och markägaren på grund av bestämmelserna i 10 § åläggas att sörja för återväxten och sedan betesskada uppstår, är han även då skyldig att sörja för återväxten. Han har icke kunnat ekonomiskt tillgodogöra sig skogen på något sätt, men icke förty blir han skyldig att icke bara en gång utan kanske flera gånger sörja för återväxten. Såvitt jag kan förstå, finnes i händelse av betesskada icke någon möjlighet för honom att erhålla bidrag från skogsvårdskassan, vilket däremot förutsatts, i händelse brandskada övergått marken och skadan varit betydande.

Herr talman! Jag vidhåller mitt yrkande.

Härmed var överläggningen slutad. Herr talmannen framställde propositioner först på godkännande av förevarande paragraf enligt utskottets förslag samt vidare på godkännande av berörda paragraf med den ändring, som innefattades i den av herr Pers m. fl. avgivna, vid paragrafen fogade reservationen; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hava utfallit med övervägande ja för den förra propositionen. Votering begärdes likväl, i anledning varav nu uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som vill, att kammaren godkänner 10 § i särskilda utskottets föreliggande förslag till skogsvårdslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren godkänt berörda paragraf med den ändring, som innefattas i den av herr Pers m. fl. avgivna, vid paragrafen fogade reservationen.

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

Omröstningen utföll med 145 ja mot 37 nej; och hade kammarerna alltså godkänt paragrafen i den av utskottet föreslagna lydelsen.

11—16 §§.

Godkändes.

För 17 § hade utskottet föreslagit följande avfattning:

17 §.

Företages avverkning på sådant sätt, att för erhållande av återväxt, som i denna lag stadgas, kommer att i mera betydande omfattning erfordras sådd, plantering eller andra jämförelsevis kostsamma kulturåtgärder, äge skogsvårdsstyrelsen, där den ej i den i 6 § angivna ordning förklarar sådan säkerhet ej erforderlig, av vederbörande fordra betryggande säkerhets ställande för kostnad, som dessa åtgärder av styrelsen beräknas medföra.

Varder ej på anfordran i första stycket omförmäld säkerhet hos skogsvårdsstyrelsen ställd, må styrelsen meddela avverkningsförbud, som i 8 § sägs.

Sålunda meddelat förbud upphör, där yrkad säkerhet ställes eller erforderliga åtgärder till återväxtens betryggande vidtagits av den därtill skyldige eller betalning för åtgärd, som på hans bekostnad utförts, blivit skogsvårdsstyrelsen gottgjord.

Uti det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till skogsvårdslag hade åt motsvarande stadgande (18 §) givits denna lydelse:

18 §.

Går fastighet, vartill hörer skogsmark, å vilken på föranstaltande av skogsvårdsstyrelsen företagits åtgärd enligt 16 §, till försäljning efter utmätning eller i anledning av konkurs, äge styrelsen att ur köpeskillingen utfå ogulden kostnad för samma åtgärd jämte förutgående besiktning med enahanda förmånsrätt, som i 17 kap. 6 § handelsbalken är stadgad för avgäld av fast egendom. Dock upphøre förmånsrätten att gälla, därest styrelsen icke inom tre månader efter det besiktning enligt 16 § ägt rum eller i nämnda paragraf omförmäلت erkännande lämnats hos domaren gör anmälan, att styrelsen vill taga sådan förmånsrätt i anspråk.

Sådan anmälan skall införas i inteckningsprotokollet å nästa rättegångsdag under lagtima ting, så ock i inteckningsboken. När full betalning skett, skall ock anmälan härom göras och i inteckningsprotokollet och inteckningsboken införas efter vad nu sagts.

Efter föredragning av paragrafen anförde:

Herr **Johansson** i Uppmälby: I anslutning till vad jag yttrat i principdebatten ber jag att få yrka, att 17 §, sådan den är formulerad i utskottets förslag, måtte utgå och ersättas med motsvarande § i Kungl. Maj:ts förslag, d. v. s. 18 §.

Herr **Lindman**: Jag ber att i motsats härtill få yrka bifall till 17 § oförändrad enligt utskottets förslag.

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

Sedan överläggningen härmed förklarats avslutad samt herr tal-
mannen givit propositioner å de därunder förekomna yrkandena, god-
kändes paragrafen enligt utskottets förslag.

Rubriken till 3 kap.

Godkändes.

18 §.

Utskottet hade föreslagit, att paragrafen skulle lyda sålunda:

18 §.

1 mom. Där i någon trakt på grund av skogsmarks belägenhet i havsbandet eller på höjder eller eljest i särskilt exponerat läge det i allmänhet måste befaras, att i händelse av ovarsam avverkning av befintlig skog återväxt skulle omöjliggöras eller ock återväxt, som kunde förväntas uppkomma, skulle bliva oskäligt sen eller under-
haltig, må på framställning av skogsvårdsstyrelsen och efter förut-
gången syn och undersökning Konungen förordna, att skog inom så-
dan trakt skall såsom svårföryngrad vara underkastad de i 19—21 §§
meddelade bestämmelser.

Förordnande, varom nu sagts, må även meddelas av länsstyrelsen
att gälla, intill dess Konungen i ärendet beslutat.

Finnes förordnande, som efter ty här förut sagts blivit medde-
lat, i sin helhet eller till någon del icke vidare vara behöfligt, må
detsamma av Konungen återkallas.

2 mom. Skogar på Öland skola utan förordnande, varom i 1
mom. sägs, vara underkastade de i 19—21 §§ meddelade bestämmel-
serna.

Herr **Sjöblom** hade uti en vid denna paragraf avgiven reserva-
tion yrkat, att paragrafen måtte erhålla följande lydelse:

18 §.

Där — — — meddelade bestämmelser; dock att dessa bestäm-
melser icke skola tillämpas, förrän vederbörande skogsvårdsstyrelse
därom för respektive hemman eller hemmansdelar förordnar.

Paragrafen föredrogs. Därvid yttrade:

Herr **Sjöblom**: I anslutning till vad jag yttrat under princip-
debatten ber jag att få yrka bifall till den reservation, som jag av-
givit med avseende på denna paragraf.

Herr **Lindman**: Jag ber att få yrka bifall till § 18 oförändrad
i enlighet med utskottets förslag.

Ang. skogs-
vårdslag m. m.
(Forts.)

Vidare anfördes ej. Efter av herr talmannen givna propositioner å de under överläggningen förekomna yrkandena godkändes paragrafen enligt utskottets förslag.

19—21 §§; rubriken till 4 kap.; 22—24 §§; rubriken till 5 kap.
Godkändes.

Enligt utskottets förslag skulle 25 § erhålla följande lydelse:

25 §.

1 mom. Företager någon avverkning i uppenbar strid mot bestämmelserna i 19 eller 23 § 1) eller i strid mot föreskrift eller avverkningsförbud, som enligt denna lag meddelats, eller förfogar någon mot bestämmelsen i 4 § 2 mom. över virke, som blivit avverkat till husbehov, straffes med böter från och med tjugufem till och med femtusen kronor.

Då till straff enligt detta mom. dömes, skall tillika det avverkade virket, där det ligger å skogen kvar eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande värdet av samma virke. Har efter avverkningen förbudet återkallats eller förfallit eller blivit genom laga kraftvunnet beslut upphävt, förty att förbudet icke bort meddelas, må icke virke dömas förbrutet eller ersättning utdömas, som här är sagt.

2 mom. Varder i fall, där jämlikt 23 § skogsvårdsstyrelsens tillstånd erfordras för skogsmarks omläggning till annan användning, avverkning företagen, men eftersättes åtgärd, för vars vidtagande tid blivit bestämd efter vad i nämnda § stadgats, vare straffet böter från och med fem till och med femhundra kronor; dock vare, där under den föresatta tiden flera varit för åtgärdens vidtagande ansvariga, den av dem, som finnes ej hava i avsevärd grad bidragit därtill, att åtgärden icke blivit fullgjord, från ansvar fri.

3 mom. Innefattar förseelse, varom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall gärningen bedömas enligt vad i 4 kap. 1 § strafflagen är för likartat fall stadgat. Förskyller förseelsen enligt 1 mom. här ovan påföljd, som i andra stycket därav sägs, varde ock den påföljd ådömd.

Beträffande ifrågavarande paragraf hade herrar Nilsson i Gränebo och Johansson i Kälkebo uti avgiven reservation förklarar sig anse, att åt densamma bort givas denna avfatning:

25 §.

1 mom. Företager någon avverkning — — — straffes med böter från och med tjugufem till och med tvåtusen kronor.

Då till — — — är sagt.

2 mom. Varder — — — fri.

3 mom. Innefattar — — — ådömd.

Sedan paragrafen föredragits, anförde:

*Ang. skogs-
vårdslag m. m.*
(Forts.)

Herr **Johansson** i Kälkebo: Beträffande denna paragraf har herr Nilsson i Gränebo och jag avgivit reservation. Då jag i mitt förra anförande ej yttrade mig om denna paragraf, skall jag be att nu få något fästa uppmärksamheten på densamma. Jag skall därvid endast säga, att jag måste anse det orimligt, att man skall hava en sådan straffskillnad som mellan 25 och 5,000 kronor. Vi hava yrkat, att strafflatituden skall vara från 25 till 2,000 kronor, och vi ha därvid letts av den uppfattningen, att när man bestämmer ett maximibötesbelopp av 5,000 kronor, måste det draga med sig, att förseelser av ganska ringa beskaffenhet komma att ställas ganska högt i straffhänseende. Det skulle mången gång kunna hända, att böterna icke komme att stå i rimligt förhållande till den överträdelse, som skett, när de, som skola avkunna utslaget, måste i viss mån känna sig bundna av det straffmaximum, som är bestämt.

Jag har naturligtvis ingen utsikt att få detta vårt yrkande igenom, men jag skall ändå be att få yrka bifall till § 25, sådan den är formulerad i den av herr Nilsson i Gränebo och mig avgivna reservationen.

Herr **Lindman**: Herr talman! Man kan naturligtvis säga, att ett straffmaximum av 5,000 kronor förefaller rätt högt, men det finns ett straffminimum på 25 kronor, och det är uppenbart, att man stadgat ett så högt straffmaximum av den anledningen att det kan förekomma förseelser av mycket svår beskaffenhet. Den låga straffsatsen skall naturligtvis tillämpas, när förseelsen är liten, men om det i mycket stor omfattning begås förseelser av stora skogsägare, är det mycket lämpligt, att det finns ordentliga straffbestämmelser för sådana fall. Vad beträffar de mindre skogsägarna, som begå förseelser i detta avseende, kommer man naturligtvis aldrig att mot dem tillämpa den högsta straffbestämmelsen.

Jag ber därför, herr talman, att få yrka bifall till paragrafen oförändrad.

Efter härmed slutad överläggning framställde herr talmannen propositioner å de därunder förekomna yrkandena; och godkändes paragrafen i den av utskottet föreslagna lydelsen.

Aterstående delar av lagförslaget.

Godkändes.

Utskottets hemställan i punkten B) förklarades vara besvarad genom kammarens beslut i fråga om lagförslaget.

Punkterna C) och D).

Vad utskottet hemställt bifölls.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4,35 e. m. för att åter sammanträda kl. 7 e. m., då enligt utfärdat anslag detta plenum komme att fortsättas.

In fidem
Sune Norrman.
